

PŘÍLOHA 1: Detailní struktura kvalitativních rozhovorů

1. Běžný rozhovor (CH, PN, PJ, PH[P+K])

1. Uvedení (sociolingvistický výzkum, FF UK, zájem o výzkum prosazování jazykové a národnostní politiky v obcích) – důležité – nezmiňovat se o propojení jazyka a národnosti, nebo to nějak problematizovat + nahrávání
  - a. Dobrý den, jmenuji se ŠK a v rámci svého studia na FF UK provádím sociolingvistický výzkum o sčítáních lidu, a prosazování jazykové a národnostní politiky v obcích.
  - b. Nebude Vám vadit, když budu tento rozhovor pro výzkumné účely nahrávat? Data poté budou zpracována anonymně.
2. (Warm-up) – *Jak byste charakterizoval národnostní a jazykovou situaci ve vaší obci? Jak jste se dostali do výboru pro národnostní menšiny? Z jakého důvodu? Co se snažíte prosadit (školy, dvojjazyčné nápisy, kultura?) / na jaké překážky narážíte? Jaké od vás mají lidé v obci očekávání?*
3. Zákonné ukotvení a censy – představím (s tím, že to nejspíš ví), co je třeba pro ustavení výboru pro národnostní menšiny. Konstatuji, že otázka na národnost je dobrovolná a na jazyk povinná. **Co byste v zákonech ustavujících výbory pro národnostní menšiny anebo v censech změnil(a)? Proč?**
  - a. Výbor pro národnostní menšiny může být ustaven tak, že o to požádá spolek o národnostní menšiny a zároveň se více než 10 % obyvatel (tedy z celku, nikoli z těch, kdo národnost vyplní) obce hlásí k jiné národnosti než české. Otázka na národnost je ve sčítání lidu dobrovolná, zatímco otázka na jazyk je povinná.
4. Osobní důvody pro sčítání národnosti a jazyka (nutný poukaz na citlivost údajů, zdůraznění dobrovolnosti odpovědí) – **Na tyto otázky nemusíte odpovídat!**
  - a. **Deklaroval jste v předchozích sčítáních svou národnost a jazyk? Proč?**
  - b. **Jaké myslíte, že mají lidé důvody (ne)deklarovat svou národnost a jazyk?**
5. Přesvědčovací praktiky – vzhledem k výše řečenému... -
  - a. **Měli by lidé více vyplňovat svou národnost a jazyk?**
  - b. **Přesvědčoval vás někdo někdy, abyste vyplnil svou národnost a jazyk? Jak a jaké udával důvody?**
  - c. **Přesvědčoval jste vy někdy někoho, aby vyplnil svou národnost a jazyk? Jak a jaké jste udával důvody?**
  - d. **Polská (Postřehl jste kampaň kongresu poláků v ČR?)**
6. Vztah jazyka a národnosti –
  - a. **Co je podle Vás národnost?**

- b. ***A co mateřský jazyk? Jak se projevují?***
  - c. ***Může mít člověk více mateřských jazyků a více národností?***
  - d. ***Jaký je mezi mateřským jazykem a národností vztah? (Myslíte si, že ten, kdo udává svou národnost Xn má mít Xj jako mateřský jazyk a naopak? ...)***
7. Ad hoc dotazy a závěr – ***máte otázky na mě?*** – poděkování.

2. Otázky zaslané online (PV)

Dobrý den, paní (JMÉNO), odpovědi mi můžete psát přímo do tohoto dokumentu a pak odeslat – anebo do jiného (podle čísel), či přímo odpovědět (podle čísel mailem). Mnohokrát Vám děkuji za spolupráci.

1. Jak jste se dostala do výboru pro národnostní menšiny? Jaké důvody Vás k tomu vedly? A jaké důvody Vás vedly k tomu kandidovat na předsedkyni tohoto výboru?
2. Jak byste popsala národnostní a jazykovou situaci ve Vaší obci? (kdo převažuje, jak lidé mluví atd.)
3. Co se ve Vaší obci v rámci menšinové politiky již podařilo prosadit? (např. školy, dvojjazyčné nápisy, kulturní akce...)
4. Co se ve výboru snažíte Vy osobně nejvíce prosadit?
5. Na jaké překážky narážíte? – jako např. odpor obyvatel obce či nedostatečná podpora kraje či nedostatečné české zákony ...

(vysvětlivka před 6. otázkou)

*Výbor pro národnostní menšiny může být ustaven tak, že o to požádá spolek pro národnostní menšiny **a zároveň** se více než 10 % obyvatel obce v posledním sčítání lidu hlásí k jiné národnosti než české.*

- *Procentuální podíl lidí hlásících se k jakékoli národnosti je nízký (v posledním sčítání lidu 68,4 %), procentuální hranice pro vznik výboru pro národnostní menšiny se ale počítá z celkového počtu obce.*
  - *Otázka na jazyk je na rozdíl od otázky na národnost povinná.*
6. Změnila byste nějak právní ukotvení možnosti vzniku výboru pro národnostní menšiny? (např. započítávání jen 10 % z počtu lidí, kteří se k národnosti přihlásili nebo zakládání výborů pro národnostní menšiny podle počtu **mluvčích** menšinového jazyka nebo jakkoli jinak)
  7. **(citlivá otázka, nemusíte odpovídat)** – Deklarovala jste v předchozích sčítáních svou národnost a jazyk? Proč / proč ne?
  8. Jaké myslíte, že mají lidé důvody deklarovat či nedeklarovat svou národnost a jazyk ve sčítáních lidu?
  9. Měli by lidé více vyplňovat národnost a jazyk ve sčítání lidu?
  10. Mluvila jste někdy s někým, kdo Vás přesvědčoval o důležitosti vyplňovat národnost a jazyk? Jaké udávala tato osoba důvody?
  11. A naopak Vy – přesvědčovala jste někdy své známé či kohokoli jiného, že na tom, že oni vyplní svou národnost a jazyk záleží?
  12. Co je podle Vás národnost (odpovězte tak, jak tomu pojmu sama pocitově rozumíte a jaký pro Vás má tento pojem osobní význam)? Jak se projevuje?

13. Co je podle Vás mateřský jazyk (odpovězte tak, jak tomu pojmu sama pocitově rozumíte, jaký pro Vás má osobně význam)? Jak se mateřský jazyk projevuje?
14. Může mít člověk více mateřských jazyků a více národností? Dá se určit, který jazyk a která národnost je „hlavnější“?
15. Jaký je mezi mateřským jazykem a národností vztah? Myslíte si, že například ten, kdo udává svou národnost jako Čech má mít také češtinu jako mateřský jazyk? A naopak kdo má češtinu jako mateřský jazyk, měl by sebe samotného národnostně považovat za Čecha?

To je vše. Mnohokrát děkuji za zodpovězení otázek. Pokud máte nějaké otázky na mě, můžete mi je poslat mailem.

3. Otázky na předsedu Shromáždění německých spolků v ČR (ND)

1. Uvedení – studium na FF UK, sociolingvistický výzkum – prosazování jazykové a národnostní politiky v obcích – část otázek je dělaná pro předsedy výborů pro národnostní menšiny
    - a. Nahrávání
  2. (warm-up) Jak byste charakterizoval národnostní a jazykovou situaci v Česku? Co se za posledních několik let zlepšilo / zhoršilo?
  3. (osobní příběh) Kdy jste se začal zajímat o menšinovou politiku? Jak jste se stal členem a posléze předsedou Landesversammlung? Co se ze své pozice snažíte prosadit? Jaké od vás mají Němci žijící v Česku očekávání – a jaké Češi? Jak jste se stal předsedou Rady pro národnostní menšiny? Co se ze své pozice snažíte prosadit? Jaké od vás mají menšiny očekávání? (Jakými jazyky mluvíte?)
  4. (doplňovací otázky k Landesversammlung)
  5. (doplňovací otázky k Radě pro národnostní menšiny)
-
6. Co je v současné době nejvážnějším problémem 1. německé menšiny v ČR, 2. menšin obecně?

ODDÍL VÝBORY A CENSY

7. Zákonné ukotvení zřizování výborů a censy. **Změnil byste něco na zákonech ustavujících výbory pro národnostní menšiny? Proč?** (možnosti – jiná procentuální hranice, jiný údaj – jazyk, povinnost?)
  - a. *Výbor pro národnostní menšiny ze zákona musí být ustaven tehdy, když o to požádá spolek o národnostní menšiny a zároveň se více než 10 % obyvatel obce (tedy z celku, nikoli z odpovídajících) obce hlásí k jiné národnosti než české. Otázka na národnost je dobrovolná, na jazyk povinná.*
8. Jak hodnotíte vývoj podílu lidí s německou národností a s německým mateřským jazykem v posledních několika sčítáních? Mohla německá menšina díky tomu někde nově založit výbor, či byl někde naopak zrušen?
9. Jaký udržuje Landesversammlung vztah s výbory v obcích s podílem německé menšiny? (například Kongres Poláků má své zmocněnce)
10. (mé pozorování, příklad Chebu, kde Němci nejsou přímo aktivní ve výboru, ale mají vlastní centrum, ze kterého vysílají své požadavky) Jsou pro Němce výbory pro národnostní menšiny důležitým prostředkem prosazování menšinové politiky? (Proč jich Němci zakládají méně než Poláci?)

ODDÍL PŘESVĚDČOVÁNÍ

11. Jaké si myslíte, že mají lidé důvody (ne)deklarovat svou národnost a jazyk?
12. Obecně řečeno – měli by podle vás lidé vyplňovat víc svou národnost a jazyk?
13. Přesvědčoval jste vy někdy někoho, aby vyplnil svou národnost a jazyk? Jaké jste udával důvody.
14. KAMPAŇ. (Landesversammlung před censem 2021) Co byl hlavní cíl Vaší kampaně? (pokud nezaznělo učinit kontrast vůči „píšu polská“ a „národnost není černobílá, píšu německá a česká“)

OBEZNĚ O NÁRODNOSTI A JAZYCE

15. Co je podle Vás národnost? Jak se projevuje?

16. Co je mateřský jazyk? Jak se projevuje?
17. (velký podíl Němců v ČR vypisuje dvě národnosti (15tis. obou vs. 9tis. *pouze* Němců) – víc než u Poláků)
Může mít člověk vícero mateřských jazyků a více národností? (dá se vždy rozhodnout, který z nich je „důležitější“?)
18. Jaký je mezi mateřským jazykem a národností vztah? (má mít ten kdo má národnost Xn mít Xj jako mateřský jazyk?)

CHARTA regionálních a menšinových jazyků

19. (za asi největší úspěch vás, Landesversammlung, Němců a propagátorů němčiny se v poslední době dá považovat prosazení němčiny do **části III Evropské charty regionálních a menšinových jazyků** – doposud polština + slovenština –16. listopadu nejspíš projde zákon třetím čtením v PS parlamentu, pokud ano – charta se bude muset přeratifikovat)

Jaký na tom máte **podíl** (vy + Landesversammlung)?

V čem vám současný stav přišel nedostatečný?

Jak dlouho jste to prosazoval a **proč** jste se rozhodl to prosazovat (byl nějaký moment, kdy jste si řekl, že to němčina za každou cenu potřebuje)?

Na jaké **překážky** jste při prosazování naráželi a jaké ještě očekáváte?

20. (okresy – KV, Liberec, Trutnov, Svitavy, Polička; ale nikoli ~~Jihlava, Znojmo~~) Podle čeho jste vybírali **okresy**, pro které bude Charta v části III platná? Měnili jste svůj plán?
21. Podle čeho jste vybírali články (celkem 35)?
22. Jaká agenda z Charty je pro vás nejdůležitější? (např. školství, kultura, dvojjazyčné nápisy / úřady)

CHARTA A CENSY

23. (možnost přihlášení ke dvěma národnostem + aktivní kampaň LV zvrátila trend úpadku počtu příslušníků německé menšiny v censech; 2021 – 25 tisíc + A. Bröstel vydal článek, kde argumentuje nižšími počty jazykové a národnostní menšiny ve státech, kde je NJ v části III, čímž implikuje, že Česko by mělo učinit totéž)

Jakou roli v procesu prosazování hrály výsledky sčítání lidu (příp. jiných výzkumů)? Dařilo se vám díky tomu zákonodárce více přesvědčit?

CHARTA A ŠKOLY

24. Kde v současnosti existují německé menšinové školy/třídy?
25. (Vít Dovalil tvrdí, že středobodem snahy o přesun němčiny do části III je školství – školy podle něj nejenže nedovolují německým dětem vzdělávat se v mateřském jazyce, ale nedovolují jim ani mít němčinu jako první cizí jazyk; tím podle VD porušuje Česko Chartu, protože nabídkou pouze angličtiny *odrazuje od výuky mateřského jazyka*)

Menšinové školy/třídy se dají zřizovat jak na základě výborů pro národnostní menšiny (kdekoli), tak na základě charty (vybrané okresy). Výbory – je třeba, aby tam byl výbor už min. 10 let a min. 20 let byl podíl **dané národnostní** menšiny větší než 10 %. Charta – stojí na menšinovém jazyce.

Jak důležitá je v prosazení Charty agenda školství?

26. Co se prosazením ve školství všechno změní? Co je cílem ve školství? (kolik škol/tříd – vystačí si někde s nabídkou němčiny jako 1. cizího jazyka?)

27. Mělo by se zřizování škol určovat podle národnostního nebo podle jazykového klíče? (pozn. němčina v ČR jako mateřský jazyk přes 31 tis., národnost 24 tis.)

ZÁVĚR

28. (doplňovací otázky)
29. Děkuji, máte otázky na mě?

PŘÍLOHA 2: Kontaktování výborů pro národnostní menšiny

1. Přímé kontaktování předsedy/předsedkyně

Výzkum o výborech pro národnostní menšiny

Vážený pane/Vážená paní, /JMÉNO/

Jsem studentem obecné lingvistiky na Univerzitě Karlově a v rámci svého studia se věnuji prosazování menšinové (jazykové a národnostní) politiky v obcích České republiky.

/ZDŮVODNĚNÍ, KDE JSEM NA TU OSOBU PŘIŠEL/, bych se Vás chtěl zeptat, zda byste se mnou neprovedl/a rozhovor týkající se zejména Výboru pro národnostní menšiny ve Vaší obci a Vaší roli v něm. Vzhledem k tomu, že nyní studuji v cizině, by se tento zhruba půlhodinový rozhovor konal online. Je to unikátní příležitost přinést na světlo každodenní potíže i úspěchy, se kterými se menšinové výbory po celé republice setkávají. K rozhovoru není z Vaší strany potřeba žádná faktická příprava, budou mě zajímat zejména Vaše zkušenosti a názory.

Pokud máte zájem, napište mi na e-mail nebo zavolejte na /TEL. ČÍSLO/. Pokud zájem nemáte, ale věděl/a byste o někom jiném z menšinového výboru ve /NÁZEV OBCE/, kdo by zájem měl, budu rád, když mě na tuto osobu nasměrujete.

Se srdečnými pozdravy

Šimon Kinc

2. Nepřímé kontaktování přes obecní úřad

Výzkum o výborech pro národnostní menšiny

Dobrý den,

Jsem studentem obecné lingvistiky na Univerzitě Karlově a v rámci svého studia se věnuji prosazování menšinové (jazykové a národnostní) politiky v obcích České republiky. Z Vašich stránek jsem zjistil, že u Vás v obci máte zřízen Výbor pro národnostní menšiny, nicméně jsem nenašel kontakt na nikoho z výboru. Mohli byste mi dát prosím kontakt na předsedu/předsedkyni či někoho z členů?

Rád bych se někoho z výboru chtěl zeptat, zda by se mnou neprovedl/a rozhovor týkající se zejména života národnostních menšin v obci, prosazování menšinové politiky, Výboru pro národnostní menšiny a jejich roli v něm. Vzhledem k tomu, že nyní pobývám v cizině, by se tento zhruba půlhodinový rozhovor konal online. Je to unikátní příležitost vynést na světlo každodenní potíže i úspěchy, se kterými se menšinové výbory po celé republice setkávají. K rozhovoru není třeba žádná faktická příprava - jde mi hlavně o názory a zkušenosti lidí prosazujících na komunální úrovni menšinovou politiku.

Děkuji a srdečně zdravím!

Šimon Kinc

3. Opakovaný dotaz

Výzkum o výborech pro národnostní menšiny

Vážený pane/Vážená paní, /JMÉNO/

před nějakou dobou jsem Vám zasílal e-mail s nabídkou účasti na mém výzkumu ohledně národnostních menšin v Česku. Tímto mailem bych se chtěl připomenout, protože je možné, že Vám původní mail někam zapadl (ten můžete vidět níže). Zajímá mě Vaše zkušenost a Vaše názory a výzkum je anonymizovaný a čistě pro akademické účely. Více v původním mailu níže.

Srdečně zdravím!

Šimon Kinc

Příloha 3: Transkripty rozhovorů

Rozhovor 1 (PJ)

Datum a čas: 27.4.2023 via Teams

Místo: domovy obou

S panem PJ jsem se spojil pomocí e-mailu. Na stránkách obce ((OBEC)) jsem našel pouze jeho jméno, nikoli adresu, proto jsem jej kontaktoval na jeho adresu pracovní. Chtěl se na datu a náležitostech domluvit telefonicky. Touto cestou mi sdělil, že neví, jestli mi může k tomu dost říct, protože předsedou je teprve chvíli a výbor pro národnostní menšiny se ještě nestihl sejít. Také vyjádřil obavu, že nezná přesné počty příslušníků polské menšiny v ((OBEC)) a přesné výsledky voleb. Uklidnil jsem jej, že rozhovor v žádném případě není o faktech, ale spíše o jeho osobních názorech a zkušenostech. Jedná se o muže kolem padesáti let angažovaného do propagace kultury polské menšiny. Pracovně je překladatelem z polštiny a do polštiny na volné noze a učitelem na SŠ (s ČJ vyučovacím) v ((OBEC)).

Rozhovoru předcházelo pozdravení a kladně zodpovězená žádost o nahrávání s vysvětlením (anonymita).

- 1 I: ((vysvětlování anonymity výzkumu, možnost neodpovídat))
2 ((představení, navázání národnostní politiky v obcích na sčítání
3 lidu))
- 4 PJ: ((žádné dotazy))
- 5 I: Zjistil jsem, že jste předsedou výboru pro národnostní menšiny,
6 chtěl jsem se zeptat, jak jste se k tomu dostal?
- 7 PJ: no já jsem šel do komunálních voleb (.) vlastně za stranu (.)
8 Společně-Wspólnie což je vlastně Wwspólnota-coexistentia-
9 együttélles, což tady bylo v devadesátých letech a ono to nějakým
10 způsobem pokračuje (.) byl jsem na kandidátce druhý a prostě jsem se
11 dostal no počtem hlasů do zastupitelstva města ((OBEC)) no a protože
12 mám- jsem vlastně kandidoval za tu stranu:, za tu menšinovou jako
- 13 I: hm
- 14 PJ: a mám i polskou národnost, tak jsem byl vlastně v podstatě
15 jednohlasně automaticky tím předsedou výboru pro národnostní menšiny
16 jo
- 17 I: hm
- 18 PJ: tak takhle
- 19 I: no a proč jste kandidoval na toho předsedu, chtěl jste být
20 součástí toho výboru nebo byl jste už předtím součástí toho výboru?
- 21 PJ: já jsem byl jenom členem kdysi toho výboru a tam vlastně [na
22 pozici předsedkyně] byla kolegyně, která byla taky z té strany a
23 která (.) tam byla předchozí volební období, asi dvě zřejmě (.) já
24 jsem byl jenom členem toho (.) toho výboru, no (.) no takže, já jsem

25 kandidoval, tady je to takové takové prostě jak bych to řekl
26 automatické no

27 I: hm

28 PJ: protože to by asi pak bylo- kdyby to dělal někdo jiný jo třeba
29 nevím z jiné strany nebo z jiné kdyby- z jiného uskupení
30 politického, tak by se asi zřejmě- by to nebylo v pořádku, no

31 I: [proč myslíte?]

32 PJ:[to prostě musí být člověk, který] (..) no mohla by se tady
33 nějaká nevole snést nebo něco nebo nesouhlas, takže (.) toto no (.)
34 tak to tady prostě je, to tu je tak dané prostě nějak

35 I: a to by ta nevole vznikla jako mezi těmi podporovateli té vaší
36 strany?

37 PJ: hm, no mezi vlastně i mezi kandidáty jako a: jo a podporovateli,
38 určitě, voliči no, určitě (.) oni by se určitě podívovali proč tam
39 není zrovna ten člověk z té společnosti jako z toho soužití, proč to
40 vzal třeba někdo jiný třeba z ODS, jo:, který k tomu třeba nemá
41 vztah

42 I: hm

43 PJ: to je spíš o tom, že ten člověk, který kandiduje za tu menšinu,
44 tak k tomu má prostě blíž, no (.) k těm problémům k těm otázkám,
45 vyzná se v tom trochu, v podstatě od dětství, škola, kultura všechno
46 (.) prostě je to taková skupina, která si mezi sebou rozumí a jako
47 ví co dělá (.)

48 I: a-

49 PJ: a oni to ví právě tam jako i ti zastupitelé, proto i zřídili ten
50 výbor pro ty národnostní menšiny a: ehm: oni vlastně kvitují to, že
51 tam je člověk, který má k tomu vztah a má k tomu blízko, no

52 I: takže myslíte, že je důležité, aby tam byl předsedou někdo z té
53 národnostní menšiny nebo z té strany konkrétně-

54 PJ: ano (.) každopádně, určitě

55 I: z té strany nebo z té menšiny (.) polské?

56 PJ: no z té strany (.) ta strana vlastně je- ta je strana vlastně je
57 založená na těch menšinových kandidátech jo

58 I: hm

59 PJ: více méně všichni tam, to tak je

60 I: jo ale kdyby třeba někdo v ODS byl taky polské národnosti a chtěl
61 být předsedou

62 PJ: no ano, tak to by asi taky nebyl problém, to by se volilo- to by
63 se rozhodovalo jo (.) to by nebyl problém

64 I: no [tak]

65 PJ: [to už] je jedno, tady je jedno za jakou stranu člověk kandiduje
66 vlastně, tady to je vlastně o lidech (.) nevím jestli to je ČSSD
67 nebo nějací nezávislí kandidáti nebo KDU-ČSL nebo něco

68 I: hm

69 PJ: tady se prostě volí lidi a (.) to jo (.) se moc na ty strany na
70 tu politiku lidé moc nedívají

71 I: jasně, to tak v menších městech nebo [na obcích často]

72 PJ: [no, přesně tak]

73 I: to taky známe od nás ((popis domovské vsi I. S podobnou situací))

74 PJ: takže víte jaké to je

75 I: jo vim

76 PJ: všichni se tam znají, že jo?

77 I: přesně tak no: ((smích)) vy byste řekl, že ((OBEC)) je takové
78 město nebo obec, to [je město spíš, že]

79 PJ: [to je město] ano to je město

80 I: ale kde se všichni znají jako

81 PJ: ano: (.) jo

82 I: no a kdybyste tak popsal nějak tu politiku tam jako celkově jak
83 třeba probíhaly ty volby kromě toho že se tam všichni znají, ale tak
84 třeba i z toho pohledu té národnostní menšiny jak to tam probíhá (.)
85 jestli třeba při volbách byly nějaké spory týkající se polské
86 menšiny nebo?

87 PJ: při samotných volbách asi zřejmě ne jako (.) ta strana kandiduje
88 vlastně od začátku, co jsou svobodné volby do toho zastupitelstva
89 (.)

90 I: hm

91 PJ: a vždy tam někdo byl jako prostě

92 I: hm

93 PJ: hm: takže se to tak- ti lidé už jsou starší třeba už do té
94 politiky tolik nechtějí třeba no:

95 I: hm

96 PJ: tak to přenechávají třeba nám (.) potom je trošku škoda, že se
97 nás tam nedostalo více, no (.) že tam prošel jenom jeden hlas

98 I: jenom jeden člověk prošel?

99 PJ: no jako já, takže (.) to bylo (.) ale když se podívám na složení
100 zastupitelstva tak tam je teď v podstatě osm lidí, co (.) je tam
101 dvacet je tam členů myslím- a osm osm je polské národnosti ale
102 z jiných uskupení jako, jo

103 I: hm

104 PJ: to (.) tady asi nikdy nebylo tolik lidí, jo.

105 I: hm

106 PJ: je tam i za ČSSD třeba z polské národnosti za nezávislé,
107 patrioti jsou tam dva nebo tři z polské národnostní menšiny (.)

108 I: hm

109 PJ: jo akorát pod jinou hlavičkou, ale pořád to jsou lidé vlastně
110 (.) polské národnosti no

111 I: takže pro stranu to takový úspěch nebyl ale pro tu polskou
112 národnost ano byste řekl

113 PJ: ano, tak by se to dalo (.) ano tak by se to dalo říct

114 I: dobře (.) no a co se teda týče toho výboru pro národnostní
115 menšiny co se snažíte třeba prosadit nebo co se prosadilo, když už
116 jste tam byl dvě volební období, říkáte

117 PJ: no (.) ano, tam je devět členů ((oddech)) jeden ze členů je i
118 zmocněnec „Kongresu Poláků v České republice“, což je velmi důležitá
119 osoba, no prosadit (.) tak nevím, jestli se to zrovna tomu výboru
120 podařilo prosadit (.) no ale po volbách tisíc dvě stě nebo asi tisíc
121 dvě stě polských, jako těch členů té polské menšiny no a mají právo
122 na ty dvojjazyčné nápisy, které tu jsou (.) to znamená náměstí ulice
123 pak takové označení já nevím třeba informační centrum takové tady ty
124 městské takové (.) to nejsou dopravní značky já nevím jak to říci

125 I: hm

126 PJ: takové náměstí, že to tam je napsané já nevím „kulturní dům -
127 dóm kultury“, že to je automaticky (.) toto

128 I: hm

129 PJ: dále tady jsou významné budovy, ať už to jsou školy, ať už to je
130 úřad a jsou tam takové (.) no (.) hm (.) takové destičky nebo ne: já
131 nevím jak to říci

132 I: nějaké nápisy?

133 PJ: takové nápisy no (.) oni jsou všechny stejné a mají vlastně
134 design je tam logo města a je tam vždycky popsáno co je to za budovu
135 (.) je to česky je to polsky a je tam krátká historie k tomu

136 I: hm, jo

137 PJ: čili to tam je- (.) v tomto takové etikety by se dalo říci
138 takové kovové na těch historických budovách

139 I: no a víte odkdy to je? Odkdy to máte v ((OBEC))

140 PJ: hm to nevím, no pár let už to tady je, ale od jakého roku to vám
141 neřeknu (.)

142 I: hm

143 PJ: si nemůžu vzpomenout

144 I: deset dvacet jak myslíte spíš

145 PJ: no možná deset no

146 I: ale nevíte jestli to prosadil ten výbor nebo jak se to prosadilo
147 teda

148 PJ: no nevím no možná, to nevím, jestli to výbor prosazoval (.) tam
149 to na tom bodě jednání myslím ani nebylo, takže to tam (.) jako o
150 tom se mluví, ale ono to město dělá tak nějak automaticky, že oni se
151 už ani neptají a oni jsou takoví v tom že (.) že prostě to tak bude
152 a hotovo (.) oni ví, že to tady je (.) oni akorát to pak chtějí-
153 akorát to chtějí jazykově mít korekturu jestli to je dobře (.) úřad
154 taky třeba má dvojjazyčné ty jo (.) no, když jdete na stavební úřad
155 tak tam je taky český a polský nápis

156 I: hm

157 PJ: nebo živnostenský úřad

158 I: hm

159 PJ: tak to tam taky je

160 I: hm

161 PJ: no

162 I: no a školy taky máte dvojjazyčné ve městě

163 PJ: no ano ano školy taky jsou (.) vlastně i školky, jo (.) polská
164 mateřská škola a polská základní škola (.) Henryka Sienkiewicze tady
165 je (.) školní je to vlastně taková škola, kde jezdí do vyšších
166 ročníků děti z okolních obcí tady, jo to je taková spádová škola a
167 je docela velká

168 I: hm

169 PJ: ((OBEC)) je takové centrum Podbeskydí by se dalo říct, kde jsou
170 okolní (.) vesnice (.) ((nesrozumitelný název obce)) Bukovec, Písek
171 (.) a: Lomná, Horní Lomná Dolní Lomná Návsí (.) a ty děti tam maj
172 (.) jenom ten první stupeň a pak vlastně jezdí k nám tady, pokračují
173 v tom studiu (.) takže ta škola se potom jako nafoukne no (.)

174 I: a střední taky jste říkal?

175 PJ: (.) jo ano, střední tady, střední odborné učiliště, střední
176 škola ((OBEC)), ale ta je česká jako no

177 I: no a ty školy tam byly odjakživa, nebo pamatujete si kdy byly
178 zřízeny třeba

179 PJ: jsou tu tady ((smích)) to je zajímavé (.) tady byly dřív polské
180 školy než české školy (.) české školy ty teprve v třicátých letech
181 začaly a: se prosazovat a

182 I: jo

183 PJ: ((zvoní mobil, PJ jej pokládá))
184 I: tak to klidně vemte, a pak můžeme pokračovat
185 PJ: no vidíte, počkejte chvíličku
186 ((telefonuje)) voláte mimo značku T-Mobile, you are calling out of..
187 PJ: ((telefonuje v těšínském nářečí, po naszumu, omlouvá se, že
188 nemůže, že má teraz intereviu, říká, že zavolá, až skončí pul
189 hodiny, dobre, fajne, čau)) ((přepnutí do češtiny)) ano: můžeme
190 pokračovat já se omlouvám
191 I: dobře dobře, ne v pořádku úplně, to (.) no (.) a (.) co teď v tom
192 následujícím volebním období se budete snažit prosadit, jestli už
193 víte jakým směrem byste chtěli jít v tom výboru a (.)
194 PJ: no jako zatím nevíme to první bude právě toho devátého pátý,
195 I: hm
196 PJ: budeme mít první jako setkání kde budou zástupci těch různých
197 politických stran;
198 I: hm
199 PJ: co se vlastně dostali (.) do těch komunálních voleb tak tam
200 budou zástupci těch stran jako jo, ale z každé strany tam je po
201 jednom (.) je tam devět členů; a: jak jsem říkal jo, takže budeme
202 asi vytahovat ještě věci: z minula co bylo ještě byla poslední ta
203 schůze co byla tak si to musíme pročíst a:: zřejmě budeme řešit
204 nevím jesi to pude (.) my tady máme dům PZKO tady na náměstí to
205 znamená (.) to je pols- ký svaz kulturně osvětový to je tady ve
206 všech obcích vlastně (.) PZKO to je taková menší jako organizace,
207 vlastně Poláků tady na tom Těšínském Slezsku (.)
208 I: hm
209 PJ: a tady se teď řeší vlastně (.) hmm: to je: hm: no tam
210 nevyhovovalo vlastně větrání nebylo rekuperace nebo ja nevím jak to
211 říct (.) tam je takové protože si na to lidé stěžovali:
212 I: hm
213 PJ: že tam je kravál jo: hygiena všecko a teď se bude řešit
214 kolaudace pro
215 I: hm
216 PJ: ((nesroz.)) v nějakém v nějakém bodě neřešitelném tak zřejmě to
217 budeme řešit
218 I: jo, a ten dům patří teda městu nebo,
219 PJ: ten dům patří: ne ten dům patří tomu PZKO
220 I: hm dobře (.) ale stará se teda o to ten výbor pro národnostní
221 menšiny který je pod městem

222 PJ: no nestará jako, to se stará vlastně to PZKO ale může tam něco k
223 tomu vlastně mít nějaké připomínky nebo něco jo,

224 I: hm

225 PJ: jako přímo to jako neovlivňuje, nebo něco (.) právě přes ten
226 Kongres Poláků jak tam je ten zmocněnec Kongresu Poláků tak tam
227 údajně se dají sehnat nějaké peníze na nějaké projekty,

228 I: hm

229 PJ: a to by musel někdo napsat jo,

230 I: hm

231 PJ: takže tam by se možná dalo něco těžit

232 I: no a ten zmocněnec toho Kongresu Poláků je taky občanem ((OBEC))
233 nebo,

234 PJ: ano; právě že je občanem ((OBEC))

235 I: dobře (.) a proto byl proto byl potom zvolen do toho výboru není
236 tam teda jako jenom host

237 PJ: ano (.) on nekandidoval do voleb teda ona teda to je paní a: ona
238 nekandidovala (.) ona tam jako tak automaticky

239 I: aha

240 PJ: ji tam prostě se zařazuje jo,

241 I: hm

242 PJ: ten Kongres Poláků si to vlastně vymohl trošku, aby vždycky byl
243 nějaký zmocněnec v té obci (.) za ně

244 I: takže v každé obci to takhle je v tom- na Těšínském Slezsku.

245 PJ: mělo by to tak být

246 I: hm

247 PJ: mělo by to tak ale jestli to tak je to vám neřeknu

248 I: no a z těch devíti lidí; kolik z toho jsou Poláci a kolik z toho
249 jsou Češi (.) kolik případně někdo jiný

250 PJ: jo ježiš počkejte (.) kdo tam- co tam je za partija (.) devět
251 (.) teď nemám ten seznam přesně (.) počkejte chvíličku (..) raz dva
252 (.) počkejte já se podívám do mailu (.) hned vám řeknu

253 I: jojo

254 PJ: zmocněnec určitě (nesroz.) taky

255 I: jojo

256 PJ: ((hledá v mailu)) (...) jeden pán počkejte (.) abych vám to řekl
257 přesně

258 I: jo: tak jestli to je půl na půl třeba?

259 PJ: ne tak tam bude většina určitě;;

260 I: většina (.) Poláků,

261 PJ: hm (.) většina bude no:

262 I: hm

263 PJ: no (.) takže (.) já to pak musím obvolávat svolávat a:

264 I: jo: a tak mně stačí že asi- že by- koho je většina že většina je

265 Poláků; říkáte

266 PJ: ano ano

267 I: jo, třeba šest, nebo pět

268 PJ: ano

269 [18:35 očekávání od lidí v obci, činnost výboru a problémy menšiny](#)

270 I: no a jaké od vás mají lidé v obci očekávání od toho výboru, co

271 myslíte, jako i co se týče Poláků co se týče Čechů, co se týče

272 kohokoli jiného,

273 PJ: no hlavně té spolupráce s městem jo, tady toto. jo:,

274 I: hm

275 PJ: šest lidí; šest lidí je polské-

276 I: -šest-

277 PJ: -teď se divám

278 I: dobře (.) díky

279 PJ: jo: zřejmě očekávají nějakou prostě spolupráci s městem no:, aby

280 třeba se (.) já nevím přihlídl k nějaké (.) třeba granty nebo

281 dotace na folklorní soubory a takové věci jo:,

282 I: hm

283 PJ: kdyby se něco dělo no třeba jo, spíš takový kontrolní nějaký

284 v tomto směru

285 I: hm takže asi takový jako zprostředkovatel (.) mezi tím městem a

286 mezi tou menšinou

287 PJ: ano něco takového asi teda asi jo jo. (..) pokud se koná nějaké-

288 my tady máme ((název velkého festivalu v obci)) to je jeden z

289 nejstarších folklorních festivalů v České republice

290 I: hm

291 PJ: mezinárodní folková setkání která patří pod (nesrozumitelné); je

292 to opravdu největší taky akce tam musí člověk už pak opravdu

293 spolupracovat s městem; jo,

294 I: hm

295 PJ: takže: město je vstřícné k tomu protože: (.) je to fakt jako no
296 je to největší co tady- co tady můžete vidět u nás no

297 I: jo to jsem slyšel že tam něco takovýho [se

298 PJ: no: no: třídní festival tady jezdí z Polska jo, (.) ze
299 Slovenska jo: (.)

300 I: ja jsem tda v ((OBEC)) nikdy nebyl (.) ja jsem šel přes Mosty u
301 Jablunkova, protože jsem šel celé Beskydy vlastně (.) od (.) někde
302 Valašského Meziříčí nebo kam (.) až potom vlastně dál po slovensko-
303 polské hranici až na tu Babiou Holu nebo tak, takže jsem šel přes
304 Mosty a tam bylo moc krásně (.) (nesrozumitelné) stále vzpomínám

305 PJ: no,

306 I: na tu přírodu

307 PJ: však když budete mít chvílku tak se tu přijedte podívat třeba
308 v létě na to (nesrozumitelné)

309 I: ((smích)) dobře (.) třeba když na ten festival (..) no a: na jaké
310 překážky jste naráželi, nebo na nějaké narážíte, jestli na nějaké ať
311 už (..) s: obyvateli nebo s tím městem

312 PJ: no na- na stěžovatele jo, co jim vadí prostě všechno jo, tady
313 třeba jak se ten dům PZKO teď tak je tady takový místní stěžovatel

314 I: hm

315 PJ: kteremu se furt něco nelíbí:, jo, (.) že muzika hraje nahlas jo,
316 a že lidem mluví nahlas, že (..) hm já nevím že chodí ve:n, že se
317 smějou prostě jo no takové jako,

318 I: jo

319 PJ: on tam bydlí trošku tady kousek přes cestu; a jemu to všechno
320 prostě vadí jo, takže: v tom v tom narážime na ten problem ale víte,
321 jak sa- s: ((silně slezsky)) s hlupakem nic neuděláte jo,

322 I: ((smích))

323 PJ: tak on to má všechno podchycené právně všechno a chytá se každého
324 prostě detailu jo,

325 I: no a to potom musí řešit ten výbor tady takový věci?

326 PJ: no měl by měl by ano: určitě by to měl řešit. no jenomže (..) tam pak to je (.) no to je když se tady řešila ta: tech- (.)
327 zvukotechnika nebo něco takového to člověk (nesrozumitelné) tak to
328 se posílá na kraj ten to zas musí zkolaudovat
329

330 I: hm

331 PJ: jo a takové věci to je takové trošku složitější jo, támhle
332 dodateček ještě to: (.) takže oni to tam prozkoumávají to trvá někdy
333 půl roku všechno,

334 I: hm

335 PJ: jo, to jsou takové věci, jo, tady s tím (..) ale takové ty
336 věčně- to je nejhorší to ti věční stěžovatelé (.)v okolních obcích
337 to taky je jo, třeba jo, (..) ale tam to těm lidem nevadí

338 I: hm

339 PJ: oni jsou takoví jako žijou tak ňak víc v tom

340 I: hm

341 PJ: v takové shodě v takovém nějakom (.) dež tam mají ty domy PZKO
342 dež tam dělají akce jo, takže:,

343 I: hm

344 PJ: on v podstatě brání té menšině jako dělat tady: (.) prostě (.)
345 něco že, nebo provozovat nějaké kulturní- kulturní akce jo, (..) ale
346 když to tady hraje na náměstí třeba jo, on to má kousek, a to tady
347 tři dny je třeba dny města ((OBEC)) (.) tak to mu třeba nevadí jo,

348 I: hm

349 PJ: ale že to tam má prostě napro:ti že tam má ty Polaky tak to mu
350 vadí

351 I: takže myslíte jako že to jako je národnostně motivované,

352 PJ: já myslím že jo no,

353 I: hm

354 PJ: zřejmě jo

355 I: a je víc takových lidí jako- nebo jsou nějaké národnostní spory
356 ají v obci nebo, ve městě

357 PJ: no:, už teď ani moc ne (.) už se to tady nějak tak utlo (..)
358 stabilizovalo takže už je tady- lidé tady vycházejí dobře

359 I: jo

360 PJ: celkově si myslím (.) ale vždycky narazíte na někoho

361 I: a byly nějaké třeba co se týče i těch nápisů jako a takový věci,
362 (.) stěžoval si na to někdo?

363 PJ: tak jo vždycky bylo jo: ano ano byli stěž- samozřejmě (.)
364 nepřešlo to čistě

365 I: jo ale nic většího asi se (.) nedělalo žádněj větší spor, nebo.

366 PJ: ne: akurát někdy někdo postříkal sprejem třeba ten dům PZKO

367 I: hm

368 PJ: nějakým takovým nápisem jo,

369 I: hm

370 PJ: běžte do háje nebo něco takového tam bylo jo, takže

371 I: jo (.) to je mi líto

372 PJ: takže vandalismus vandalismus jako jo třeba (nesrozumitelné)

373 **23:35 censy a výbory pro národnostní menšiny**

374 I: no (.) teď bych vám tda v krátkosti jenom představil jak to
375 vlastně s: těmi výbory pro národnostní menšiny právně je a jak je to
376 ukotvené v těch sčítáních lidu (.) takže, aby byl ustaven výbor pro
377 národnostní menšiny v nějakém městě tak musí hm: v tom městě se- hm:
378 nebo v té obci hlásit více než deset procent

379 PJ: ano

380 I: k té národnostní menšině nebo k jakékoli národnostní menšině.

381 PJ: hm

382 I: a pak ještě navíc o to (..) musí požádat spolek o národnostní
383 menšiny, takže:

384 PJ: hm

385 I: v tom případě Poláků je to asi ten

386 PJ: hm

387 I: Kongres Poláků (.) očekávám nebo, (..) a: potom aby se prosadili
388 třeba b- b- budování nových škol menšinových nebo (..) nebo případně
389 (..) případně to:- ty dvojjazyčné nápisy tak musí se dvakrát po sobě
390 ve sčítáních lidu s- hlásit k té menšině víc než deset procent

391 PJ: hm

392 I: a sčítání lidu jsou vždycky deset let po sobě akorát že co: je
393 (.) podle čeho se to počítá je vždycky jenom národnost a nikoli
394 jazyk; a národnost v tom sčítání lidu, to asi víte; je otázka
395 dobrovolná zatímco ta otázka

396 PJ: ano:

397 I: na ten jazyk je povinná takže tu otázku

398 PJ: hm

399 I: na jazyk by měl každý- každý odpovědět a:: chci se vás zeptat
400 jestli byste tady v: tom sčítání lidu kdybyste měl tu možnost jestli
401 byste to třeba změnil tu povinnost a dobrovolnost nebo jestli jestli
402 si myslíte že to je že to je dobré že ta otázka na národnost je
403 dobrovolná a otázka na jazyk je povinná? tak.

404 PJ: no já bych to dal povinně jako; protože to pak zkresluje (..) ty
405 volební výsledky jako jo: v tom nebo v tom sčítání teda pardon, to-
406 to zkresluje, ja bych to tam jako dal.

407 I: tu národnost, povinně,

408 PJ: no ano dal bych to protože oni třeba jsou ale oni to tam
409 nenapíší jako jo třeba a to pak jako ten faktický stav tomu
410 neodpovídá potom

411 I: hm (.) a právě když to tam nenapíšou tak potom může být problém v
412 tom že vlastně se nepřihlásí dostatek obyvatel k tomu aby byl ten
413 výbor založen.

414 PJ: ano

415 I: což ale u- což u vás se nestalo u vás jak je to pořád víc než
416 deset procent

417 PJ: ne ne ne tady tady to pořád nějak funguje

418 I: ale: potom člověk může vyplnit více jazyků i více národností (.)
419 a to myslíte že je dobré nebo byste to změnil,

420 PJ: hm (.) těžko říct (.) no víte ono co když někdo je třeba: ze
421 smíšené rodiny,

422 I: hm

423 PJ: nějaké dítě třeba má: (.) nevim českou matku tady polského otce:
424 tak jo, ten by mohl napsat obojí, samozřejmě

425 I: hm

426 PJ: a to by se asi taky počítalo potom do toho

427 I: to se počítá taky

428 PJ: to by se počítalo tak ano samozřejmě jo;

429 I: no a co se týče toho jazyka tak myslíte to samé že, nebo:

430 PJ: jo

431 I: ale ještě by teoreticky byla možnost teda:, (..) ustavovat ty
432 výbory pro národnostní menšiny podle jazyka (.) co si myslíte tady o
433 tomhle, (.) podle vlastně sečte- sečtených lidí podle jazyka,
434 protože ten jazyk je povinný, takže vlastně je tam větší účast na
435 tom.

436 PJ: hm (...) no tak asi je to dobře si myslím

437 I: kdyby se to tady takhle dělalo teďka se to tak nedělalo teďka se
438 to dělá podle národnosti.

439 PJ: hm (..) aha (.) podle ja-zy-ka no:,

440 I: že by stačilo že by deset procent obyvatel se třeba přihlásilo k
441 polštině a prot- potom by mohl být ustaven výbor pro národnostní
442 menšiny

443 PJ: hm (..) hm

444 I: myslíte že by to bylo lepší než jaká je situace teďka nebo,

445 PJ: zřejmě jo protože to je povinný údaj (.) a ten tam musí napsat
446 ten jazyk

447 I: hm

448 PJ: takže tam by bylo asi víc potom těch (.) těch lidí

449 I: hm

450 PJ: než ta národnost (.) což by bylo samozřejmě lepší že, (.) takova
451 jistota by byla no větší (.) si myslím no;

452 I: dobře (.) no a: (.) jo tak to asi tady z té části (.) ono co se
453 týče té národnosti tak to vlastně nejde dát povinně protože se to
454 považuje za údaj který je osobní příliš osobní

455 PJ: aha

456 I: a: podle zákonů se na to člověk nemůže ptát v tom sčítání povinně
457 (.) co si o tom myslíte, vnímáte národnost svoji jako něco jako
458 osobního co se týká jenom vás a: (.) co- nebo co teoreticky člověk
459 by- (.) neměl mít povinnost někam vepisovat?

460 PJ: tak je to takové (.) hm: jak to říct, (..) že člověk je trochu
461 ví kde patří potom (.) když tam-

462 I: -hm-

463 PJ: -napiše tu národnost; že ma takové trošku (..) zázemí nebo
464 kořeny nebo nějaké tradice vynesené z rodiny a měl by se k tomu
465 podle mě hlásit jako celoživotně potom jo, že,

466 I: hm

467 PJ: a ne to nějak že nevím- nevím co jsem nevím jako jo: že jsem
468 nějaká něco- něco- něco mezi- mezi to je ((s odporem)) takové (.)
469 nebo to radši nenapíšu bude klid a: jo,

470 I: hm

471 PJ: je to podle mě- podle mého názoru je to v pořádku si tam napsat
472 aspoň (.) jak říkám člověk ví pak (.) kde patří no,

473 I: takže: vy deklaruji v těch sčítáních tda svůj jazyk a svoji
474 národnost vždycky;

475 PJ: hmm ano

476 I: a: můžu se vás teda zeptat jesi tam deklaruji že jste Polák a
477 polštinu, nebo něco dvojího třeba,

478 PJ: ne

479 I: dobře

480 PJ: polsky jazyk polska narodnost a hotovo

481 I: dobře

482 PJ: ty dvě věci no;

483 **29:40 důvody nedeklarovat**

484 I: a: jaké si teda myslíte že mají (.) lidé důvody to nedeklarovat,
485 vy jste říkal jaký vlastně důvody máte pro to že to tam píšete (.)
486 že se cítíte že tam patříte, ale třeba znáte nějakého Poláka od vás
487 z města kdo to nedá- nedeklaruje (.) a: jaký pro to má důvod?

488 PJ: on třeba řekne že to nic neovlivní, že to je stejně jako-

489 I: hm

490 PJ: že to nemá žádný význam třeba jo, (.) řekne že má manželku
491 třeba ja nevím Češku Němku nebo někoho a že to nebude dělat a že
492 chce mít třeba klid v rodině kvůli toho: jo?

493 I: hm

494 PJ: neim, třeba tak no,

495 I: hm

496 PJ: asi proto no;

497 I: a myslíte teda že by to lidé měli více vyplňovat, než to vyplňují
498 tedka,

499 PJ: ano

500 I: ať už Češi Poláci kdokoliv?

501 PJ: ano (.) myslím že jo

502 I: kvůli tomu že to vlastně ukazuje do jaké skupiny patří nebo kvůli
503 čemu teda,

504 PJ: eh: to taky:, ale potom v tom ščítání že tady to potom třeba: to
505 hodi prostě lepší výsledky pro tu menšinu

506 I: hm

507 PJ: pro ten výbor potom jo:, že tady pak se uvidí že tolik tady je
508 tady je tolik té menšiny a: a: s:- to je dobře protože to- (.) to
509 město to vidí třeba jo:, a vlastně kultura trochu jiné jako
510 obohacuje vlastně ten- (.) to město jo:,

511 I: hm

512 PJ: tady veškeré ty folklorní soubory, veškerá ta kultura taková to
513 se tady vlastně všechno: přes tu menšinu děje jo:,

514 I: hm

515 PJ: to vždycky oni (.) prostě když (zatnou) oni tak drží pohromadě
516 všichni dobře (.) jo, že?

517 I: hm

518 PJ: i když jsme měli ty volby třeba teď tak se řeklo tam jednomu
519 klukovi od nás udělej facebookové stránky udělej toto; nechtěl za to
520 žádné peníze (.) eh: udělej webové stránky a: facebookové stránky.
521 prostě tak jsme si řekli a on to prostě udělal, aniž- aniž by něco
522 požadoval; nějaké to tak- tak to bral prostě jakože jo; to je třeba
523 jo,

524 I: hm

525 PJ: a takhle to tady funguje prostě jo,

526 I: hm

527 PJ: že tady někde nebyly peníze za práci jako:, ale dělají to
528 v takovém- jak takovou dobrovolnou práci a:-

529 I: -jako pro tu menšinu: že se tak jako [angažují ( )]

530 PJ: [joo: víceméně jo:] jo;

531 I: hm

532 PJ: vždycky když se něco chystá nebo něco tak (.) třeba rodiče když
533 mají radovánky nebo něco tak

534 I: hm

535 PJ: se semknou vždycky a dělají to prostě

536 I: hm

537 PJ: bez nároku udělat nějaký ja nevim jo: (.) honorář nebo něco a
538 pak (dělají) peníze pro tu školu třeba nebo tak,

539 I: vlastně;

540 PJ: a děti můžou jet třeba do Londýna na výlet nebo,

541 I: hm

542 PJ: nebo něco se může (.) (nejede to) no;

543 I: hm

544 **32:28 přesvědčování**

545 I: no a (..) přesvědčoval vás někdy někdo abyste vyplnil svoji
546 národnost (.) třeba vám někdo řekl podívejte se (.) vyplňte to
547 protože potom budeme moct prosazovat tu politiku a takové věci anebo
548 naopak [jestli-]

549 PJ: [nee-]

550 I: jestli vy jste ně- protože vy ste přece jenom (.)ve vaší obci
551 vlastně politikem menší[novým] (.)

552 PJ: [ano]

553 I: tak jestli vy jste spíš někoho přesvědčoval [jestli-]

554 PJ: [ne nee] to nedělám to nedělám (..)

555 I: a-

556 PJ: nechodím za nikým nepřesvědčuju nedorozdávám letáčky nic prostě

557 I: nenene ale třeba jako jste se s někým bavil a řekl vám jo: já to
558 vypisovat nebudu a vy jste řekl jo: ale to by se hodilo to vyplnit

559 PJ: tak jo: možná jsem řekl proč to nebudeš vypisovat co ti to udělá
560 však to tam napiš vždyť o nic nejde jo třeba

561 I: [hm]

562 PJ: [jo:] když to je třeba někdo to:
563 I: a důvody jste teda udával jaké aby to mělo- aby se vědělo kolik
564 těch poláků v obci je [nebo-]
565 PJ: no ano ano ať to má nějaký ten faktický stav jako:
566 I: hm hm

567 **33:30 co je jazyk a co národnost**
568 I: tak teďka eh: posledních eh: pár takových hodně obecných otázek
569 národnosti a jazyce; (..) co si myslíte že je národnost? a jak se
570 projevuje nebo,
571 PJ: ((zamyšleně)) hm
572 I: jak byste to popsal (..) svoji přináležitost k- co to znamená být
573 Čechem co znamená být Polákem,
574 PJ: hm (..) hm (..) no to znamená jako (..) hlásit se ke svým kořenům
575 třeba jo, nebo:,
576 I: hm
577 PJ: byt prostě v nějakých tradičních (..) ee: (jak to říct) (..)
578 udržovat tady tradice třeba jot,
579 I: hm
580 PJ: nebo něco takového z otce na syna: a z- s- vnuka na dědu: a
581 takové ty věci jak se říká jo,
582 I: hm
583 PJ: (jako prostě jak to bylo) (..) je to tady odjakživa:, jako my
584 nejsme úplně Poláci jako že bychom byli Poláci úplně jako z Polska
585 nebo něco;-
586 I:-hm-
587 PJ: to ne. Jo:, tady prostě Těšínské Slezsko tady jsou takzvaně ti
588 autochtonové to znamená ti původní obyvatelé a: (..) tady dycky byli
589 a nejspíš- ani oni- oni ani nemluví polsky jako: oni mluví spíš po
590 našimu
591 I: hm
592 PJ: takovou tou (..) to je gwara to znamená nářečí
593 I: hm
594 PJ: tady lidé- tady lidé nemluví čistě polsky jo,
595 I: hm
596 PJ: prostě: po našimu no,
597 I: hm

598 PJ: to je spíš takové- (.) oni ani nechtějí být vlastně tady jakože
599 Poláci moc jakože hlásit se tam k tomu- k tomu Polsku tomu: jo,
600 podle mě to: (.) no oni to mají jako, mají tu polštinu jako mateřský
601 jazyk, ale oni doma třeba nemluví polsky jo,
602 I: hm
603 PJ: oni mluví jak fakt po našimu;
604 I: hm
605 PJ: ale to jako i mnohé děti z české školy třeba jo, tam prostě (
606 chodí do české školy) ale doma mluví (.) ((ztráta připojení))
607 I: pardon (.) teďka jste se mi sekl jenom
608 PJ: jo
609 I: už vás slyším
610 PJ: ano,
611 I: říkal jste že ve škole mluví česky a pak doma mluví (..)
612 PJ: ano;
613 I: po našimu (.) jo, já aj když jsem to v těch Mostech jak jsem vás-
614 vám povídal
615 PJ: jo
616 I: vlastně i teď když jsem vás slyšel jak telefonujete tak jsem
617 slyšel že to je takové
618 PJ: no,
619 I: že to není čistá polština
620 PJ: ano ano
621 I: no a:le (.) potom stejně vlastně, když máte ten (.) to sčítání
622 lidu tak tam e: zapíšete polštinu, myslíte si že by to bylo lepší
623 kdyby tam třeba byla možnost napsat jako po našimu nebo napsat něco
624 mezi?
625 PJ: to asi ne
626 I: m m ((zápor))
627 PJ: to asi by nebylo dobré no,
628 I: takže berete to pořád jako nářečí polštiny,
629 PJ: ano;
630 I: hm
631 PJ: no nářečí; to je vlastně polský jazyk který tu: zů- (.) tak se
632 hovořilo v Polsku údajně v devatenáctém století ano,
633 I: hm

634 PJ: to pak ten- to tady zůstalo a ten jazyk se nerozvíjel jo,
635 I: hm
636 PJ: zůstal v takovém mrtvém bodě a: ještě byl ovlivněn němčinou
637 češtinou
638 I: hm
639 PJ: a tak se to prostě ustavilo no,
640 I: hm
641 PJ: ale ta- ta polština jako převažuje tady jo,
642 I: hm
643 PJ: když mluví (tak aby byly) stylisticky třeba jo:, tam většina
644 těch polských slov třeba je v tom
645 I: hm (.) no a: jak se tda ještě ta národnost projevuje, jako pod-
646 podle čeho teda vy byste poznal člověka- viděl byste nějakého
647 člověka a mluvil byste s ním a: kdybyste si řekli jo to je Polák, jo
648 to je Čech, nebo jo to je Němec;
649 PJ: hm (.) tak Čecha poznáte že ml- s vama mluví česky jako jo třeba
650 (.) dejme tomu jo, to:-
651 I: no a Poláka? (.) vy teď se mnou teď mluvíte taky česky a přitom
652 jste Polák
653 PJ: hm (.) ano ((smích))
654 I: ((smích))
655 PJ: to jenom jako s váma jo, ale tady- tady mluvím jako po našimu
656 tady mluvím tím nářečím že v podstatě jo,
657 I: a to poznáte protože tam je trošku jiný přízvuk třeba jo,
658 PJ: Češi mají trošku jiné:- jinak vyslovuju: než- (třeba tady ti:)
659 třeba lidé co chodí do polské školy třeba jo,
660 I: hm
661 PJ: no mají takovou čistší prostě když (řeknou) nějaké polské slovo,
662 tak je takové čistší,
663 I: hm
664 PJ: no takové (blízko) polštině než te češtině (.) a to poznáte;
665 nějakým způsobem potom jo:,
666 I: hm do:bře (.) no a co teda mateřský jazyk, jak s- co je mateřský
667 jazyk, podle vás (.) a jak se potom projevuje?
668 PJ: tak mateřsky když to řeknu tak to je to po našimu tady jako jo,
669 I: hm
670 PJ: ten ta- ta- to nářečí jako,

671 I: hm

672 PJ: to je vlastně v podstatě mateřský jazyk s tím že se kloní víc k
673 té polštině no, než k té češtině, takže proto se píše ta polština a
674 (ne čeština asi třeba jo,)

675 I: hm (.) a kdybyste měl říct obecně co je mateřský jazyk (.) jako
676 obecně prostě pro všechny lidi (.) co to znamená prostě mít nějaký
677 mateřský jazyk, když já mám mateřský jazyk (.) češtinu ale mám taky
678 jako mateřský jazyk nářečí a teď mluvím trochu jinak, tak co to
679 znamená mít nějaký mateřský jazyk?

680 PJ: ((zamyšleně)) hm (..) no vyru- to je to že člověk vyrustal od
681 dětství vlastně

682 I: hm

683 PJ: v tom mateřském jazyce (.) že to vlastně (.) vysál z prsu matky
684 jako jo,

685 I: hm

686 PJ: pokud by se to dalo- když to řeknu takto v uvozovkách,

687 I: hm

688 PJ: jo: a samozřejmě ti rodiče ho k tomu musí vést jako že jo tady
689 tím způsobem jo,

690 I: hm

691 PJ: tak to je (.) tak to je (.) no pak třeba i když se pohybuje v té
692 komunitě nějaké těch- těch lidí jo:,

693 I: hm

694 PJ: má ty polský základní školy střední školy

695 I: hm

696 PJ: polský gympl třeba jo, a takové věci jo (.) to jsou všechno lidi
697 vlastně ehm: dá se říct stejného ražení vlastně,

698 I: hm hm

699 PJ: jo,

700 I: no: a předtím jste teda říkal že vlastně jako ti Poláci u vás
701 nejsou úplně Poláci přže mluví po našimu a prostě je to jiné než
702 Poláci v Polsku, ta:k (..) vlastně ke komu si myslíte že lidé u vás
703 (.) ti Poláci u vás ti co mluví po našimu (.) spíš jako patří nebo
704 k- třeba s jakým státem se víc ztotožňují jestli spíš s Českem nebo
705 s Polskem, (.) s:- j- jak s-

706 PJ: no to je- to je- to je docela těžko říct ale zřejmě asi (..) oni
707 žijou tady že, v České republice

708 I: hm

709 PJ: takže oni volí české prezidenty, oni chodí k českým volbám jo,

710 I: hm

711 PJ: platí české daně:, jo:, (.) české úřady tady v podstatě jsou
712 nebo něco takového čili oni žijí vlastně v českém systému jako jo,

713 I: hm

714 PJ: jo a je to je to zajímá víc vlastně než: třeba politika
715 v Polsku; jo,

716 I: hm

717 PJ: protože to je bližší (.) je zajímá jestli bude ja nevim levnější
718 elektřina nebo něco; jo,

719 I: hm

720 PJ: to třeba v Polsku ti lidé neudělaj (.) oni musí tady že,

721 I: hm

722 PJ: to je: (.) toto no

723 I: ale že je zajímavé že vlastně pořád se o vás mluví jako o menšině
724 ale když říkáte že vlastně ani (.) těm Polákům co jsou v Polsku
725 úplně nepatříte tak (.) kdybyste byli vlastně v Polsku tak byste
726 taky mluvili jinak (.) a taky byste asi svým způsobem byli menšina,
727 nebo co myslíte?

728 PJ: hm (.) to ne tam asi ne- tam ne

729 I: hm

730 PJ: tam kdyby se ta hranice posunula tehdy (.) do toho Polska někde
731 tak tam by to zůstalo polsky určitě (.)

732 I: hm hm

733 PJ: ale tady taky mluví ti lidi (.) tady Javořinka Koňákov tady za
734 hranicema

735 I: hm

736 PJ: za Bukovcem

737 I: hm

738 PJ: oni mluví stejně v podstatě

739 I: hm

740 PJ: jak my tady jo,

741 I: jo;

742 PJ: s tím že tam mají samozřejmě víc těch polských jo,

743 I: hm

744 PJ: ale oni taky mluví takovým nářečím (.) že třeba lidé z Varšavy
745 nebo z Gdaňska zas mluví jinak no, no;

746 I: hm

747 PJ: takže: oni jim třeba kolikrát ani nerozumí co oni jim chtějí
748 říct třeba jo, tady ti lidé z pohraničí (.) jo, z toho z té polské
749 strany jako

750 I: hm

751 PJ: no že tam je úplně jiný prostě (.) je to tam jiné no,

752 I: hm

753 PJ: to jsou jiné (.) no,

754 I: hm no a jaký si myslíte (.) poslední otázka jestli mě ještě něco
755 nenapadne (.) jaký si myslíte že je vztah mezi mateřským jazykem a
756 národností, (.) jestli jsou na sebe nějak navázané nebo nemusí na
757 sebe být navázané nebo musí (.) můžou,

758 PJ: hm (.) tož taková otázka (.) no, národnost a jazyk (.) tak je
759 dobrý když to asi jako (.) souzní že, národnost s tím jazykem je:
760 (.) vyjde jakoby v páru vlastně jo,

761 I: hm

762 PJ: že toho (.) ale třeba může být člověk já to zas tak bud- obecně
763 vezmu jo, že má národnost ja nevím rakouskou a: mluví doma česky
764 třeba jo:

765 I: hm

766 PJ: dejme tomu jo,

767 I: hm

768 PJ: protože mamka byla Češka a tata je Rakušan jo,

769 I: hm

770 PJ: a tam taky by měla být nějaká symbióza mezi tím jakože dejme
771 tomu

772 I: hm

773 PJ: mezi jinou národností jiným jazykem třeba dejme tomu

774 I: hm

775 PJ: ne- nezobecňoval bych to takhle jako že národnost rovná se jazyk
776 jako jo,

777 I: hm

778 PJ: stejná národnost stejný jazyk, ne: ne: to (.) víte dneska je t-
779 ten svět celý promíchany že, lidé se mezi sebou (.) jo, takže to
780 bych tak asi nezobecňoval tady tyto

781 I: hm

782 PJ: jako je to hezké je to hezké když to tak je jo, (.) když to- jo,
783 když jak říkám jdou v páru ty dvě věci jdou ve dvojici ty dvě věci
784 ale (.) ale není to nějaké asi stěžejní pro mě že by to:

785 I: hm

786 PJ: (z toho jako) globálního hlediska nebo kosmopolitního

787 I: hm (.) no a na tom Jablůnkovsku třeba myslíte že se stává že
788 někdo třeba (.) se vy- vyplní v tom sčítání lidu svoji národnost
789 jako polskou a třeba jazyk- na mateřský jazyk jako český, že tam je
790 ten rozpor, nebo myslíte že v naprostý většině to je (.) stejné?

791 PJ: no to nevím (.) to fakt do statistik nevidím (.) ale určitě
792 budou takové případy jako,

793 I: no a znáte třeba někoho, nebo když se zkusíte vzpomenout (přece
794 jenom) jste říkal že to máte- že je ((OBEC)) malé město tak znáte
795 lidi tak nebo naopak třeba že někdo udá svoji národnost že je Čech a
796 přitom mluví polsky, (.) A přitom jeho rodiče třeba na něm mluvili-

797 PJ: no to nevím jak toto nevím nikoho jsem se na to neptal prostě
798 (.) protože to (.) ani nedělám ale jako určitě to (někdo napsal)
799 třeba: jako matka byla Polka otec byl Čech tak já to nějak tak
800 nakombinuju já to napíšu jednou tak jednou tak jako jo,

801 I: hm

802 PJ: a: a oni hlavně hodně tady píšou třeba ta slezská národnost jo,

803 I: hm

804 PJ: když neví (.) jo, když neví tak on napíše slezská (.) a co to
805 je? jo,

806 I: hm

807 PJ: to je takové (.) jo,

808 I: no tak jo: tak to je docela zajímavé téma (.) co myslíte o
809 slezské národnosti (.) existuje nějaká slezská národnost? nebo je
810 dobře že to lidi takhle vyplňují?

811 PJ: no nevím no, to je- to Slezsko to je od Opavy vlastně až tady
812 poad' nebo Těšínské Slezsko jo, ostravské Slezsko potom to je- to je
813 takové těžko no, tam (.) tam zas třeba na Opavsku tam mluví zase
814 německy že, tam zas mají ten (.) eh: svoje jsou to třeba Češi ale
815 mluví tam německy třeba jo,

816 I: hm

817 PJ: takže to tam teď je takové to Slezsko já nevím no jako je to
818 nebo má někdo narodnost moravsku třeba jo, když to tam někde že jo,
819 to je též takové zajímavé jo, (.) nebo tam byla myslím národnost tam
820 byli ti rytíři Jedi ((džedaj)) nebo něco tak,

821 I: to bylo náboženství myslím jo (.)

822 PJ: nebo náboženství to bylo jo,

823 I: ale myslíte že takové vlastně národnosti existují? že člověk může
824 říct jako já jsem (..) Slezák nebo já nevím jak to ani nazvat

825 PJ: Moravák

826 I: jako nebo Moravák, (..) nebo je to jako jenom (..) nějaká oblast
827 a není to národnost?

828 PJ: to je spíš oblast, já bych řekl že to je spíš nějaká regionální
829 oblast;

830 I: hm

831 PJ: nějaký region jo, třeba Chodsko nebo něco jak máte že,
832 I: hm

833 PJ: to (znamená já tam napíšu že jsem) Chod
834 I: hm

835 PJ: nebo já nevím Šumavák nebo já nevím jo, kdyby se to tak asi
836 třídilo takhle nadrobno tak (.) já nevím no, jestli by to bylo dobré
837 potom pro (..) vývoj toho (.) celého ščítání

838 I: proč (.) ne? že by to bylo potom moc jako rozdrobené?

839 PJ: no: moc roztráštěné by to bylo potom si myslím

840 I: hm

841 PJ: takové že by se to- jako bylo by to pestré samozřejmě
842 I: hm

843 PJ: což jako je (..) taky asi ani není špatné (.) ale potom v tom
844 samotném nevím (.) to by třeba (.) no právě to by mělo negativní
845 vliv na ty národnostní menšiny třeba

846 I: hm

847 PJ: jo tady toto

848 I: to máte pravdu protože ono třeba když člověk napíše že je Moravan
849 PJ: hm

850 I: nevím jak je to s tím slezstvím (.) ale když člověk napíše že je
851 Moravan tak se to nepočítá jako národnostní menšina a potom (.) není
852 nárok na to udělat ten výbor (..) a z-

853 PJ: přesně tak

854 I: a z toho- s tou slezskou menšinou to bude asi stejně

855 PJ: hm no

856 I: to: protože potom se to započítá prostě jako České Slezsko
857 PJ: hm

858 I: takže potom prostě není to národnostní menšina

859 PJ: hm

860 I: hm (.) jo tak to je asi z mé strany všechno máte ještě nějaké
861 otázky na mě nebo nějaké dotazy?

862 PJ: zatím ne;

47:20 konec rozhovoru, následuje obecná rozmluva o obci, pozvánka
do obce na festival

Rozhovor 2 (PN)

Datum: 17.7.2023 via Teams

Místo: domovy obou

S panem PN jsem se spojil e-mailem, který mi sdílel obecní úřad ((OBEC)). Stejně jako PJ je i PN předsedou výboru pro národnostní menšiny teprve chvíli a stejně jako PJ jedním dechem dodává, že je dlouholetým členem PZKO. Pan PN je mladší (30-40 let) a v ((OBEC)) vychovává se svou ženou děti, které se opakovaně stávaly tématem rozhovoru. Povoláním je inženýr. Rozhovor byl doprovázen problémy se spojením, bohužel jsme se nakonec museli rozhodnout vypnout naše kamery.

Rozhovoru předcházelo pozdravení a kladné zodpovězení žádosti o nahrávání s vysvětlením ohledně anonymity.

0:10 národnostní a jazyková situace v obci

- 1 I: jak byste charakterizoval národnostní a jazykovou situaci ve vaší
- 2 obci, (.)
- 3 PN: já bych charakterizoval jak (.) je stabilní ((smích))
- 4 I: stabilní ((smích))
- 5 PN: řekl bych stabilní (.) eh: nějaké informace možná máte nějakých
- 6 I: hm
- 7 PN: nějaké procento a vlastně já přiznám se teď nevím podle
- 8 posledního sčítání jak jsme tady na to teď v ((OBEC)) (.) normalně
- 9 přesně nevím
- 10 I: hm
- 11 PN: v:- tady v podstatě deklarovalo k té menšině deklarovalo
- 12 příslušnost nějaké procento což nám dává v podstatě právo (.)
- 13 využívat tady ty: dvojjazyčné nápisy
- 14 I: hm
- 15 PN: a tak dále eh: (.) takhle. hlavním tady- všeobecně tady
- 16 používáme nářečí a to jak minorita tak majorita
- 17 I: hm
- 18 PN: prostě používáme z velké části abych řekl, většina lidí tady
- 19 mluvív ((OBEC)) nářečím jo:,
- 20 I: po našimu,
- 21 PN: (čistě) polsky se mluví ve školách; (.) v polských školách teda,
- 22 I: hm

23 PN: a pak je tu prostě to nářečí které vlastně podle té příslušnosti
24 zdali jste Čech nebo Polak tak potom se trošku i to nářečí mění jo,
25 I: hm

26 PN: takže my se tady prostě v podstatě všichni krásně domluvíme
27 I: hm

28 PN: protože mluvíme s tou- nářečí které tady má (.) pojmenování po
29 našimu

30 I: po našimu ano ano znam

31 PN: už jste se s tím možná i setkal jo, (.) takže tady se všeobecně
32 dol- dorozumíváme tady tímto nářečím

33 I: hm (.) jo, no a: (.) když všichni řekněme mluví tím jedním
34 nářečím tak co potom když už se teda rovnou dostanu k těm- k tomu
35 sčítání lidu a tady to je taková otázka jako ad hoc; (.) co potom
36 podle vás eh: ovlivňuje to že člověk eh: napíše spíš že jeho
37 mateřským jazykem polština nebo jeho mateřským čeština když: vy
38 tvrdíte že vlastně všichni mluvíte po našimu, takže tak česko polsky
39 nebo tím nářečím takovým přechodovým řekněme

40 PN: to je: zvláštní otázka protože to bude asi spíš na nějakého
41 jazykovědce

42 I: hm

43 PN: ono: to nářečí má nějaký původ v nějakém jazyce:,
44 I: hm

45 PN: a my třeba tady eh: Poláci tvrdíme nebo bylo nám řečeno že to
46 spíš jakoby: eh: původ lze nalézt v té polštině

47 I: hm

48 PN: ale ten- ta nářečí se samozřejmě vyvíjí ovl- je ovlivňováno
49 všechno- všechny jazyky nějak žijí nějakým životem, takže ono je
50 ovlivňováno (.) ale pořád si myslíme že je to prostě nějaké jakoby
51 nějaký (.) nějaký původcem nebo předkem toho- toho nářečí je v
52 podstatě polština

53 I: hm

54 PN: takže podle toho se předpokládám většina lidí rozhoduje (.)
55 tvrdí že (.) mateřským jazykem-

56 I: je polština,
57 PN: je polština.
58 I: takže-

59 PN: -takhle bych to viděl jo,
60 I: hm

61 PN: to je můj osobní názor

62 I: takže myslíte že (.) nebo no: (.) no myslíte že lidé co mluví po
63 našimu teda v tom- v tom sčítání lidu protože tam nemůžu napsat po
64 našimu

65 PN: ano: ano:

66 I: takže tam dají polštinu většinou;

67 PN: příslušníci polské menšiny

68 I: hm ale polská menšina vlastně národnost ale myslíte si že i ten
69 jazyk tam udávají jako polštinu, (.) ten mateřský jazyk,

70 PN: hmm ((zamýšlí se)) už si to ani nepamatuju jak to tam bylo
71 formulovano v tom sčítacím formulaři

72 I: tam je jedna otázka vlastně na národnost

73 PN: aha

74 I: která je- která je nepovinná a tam člověk může-

75 PN: jojo a pak bylo- pak byly:

76 I: pak je na mateřský jazyk

77 PN: aha no: ja si myslím právě já jako jelikož on není jakoby
78 vlastně uchopitelný jednoznačně protože tohle to nářečí je v
79 podstatě (.) někým možná částečně vnímáno jako že je to v podstatě
80 těžko určit už v- (.) v současné době,

81 I: hm

82 PN: kdybyste se zeptal třeba před padesati lety nebo před sto lety
83 tak samozřejmě mnohem bliž měl k te polštině (.) ale tím jak jsme v
84 podstatě tou hranicí tady oddělení tak se postupně- postupně stává
85 méně čitelným (.) tak bych to řekl

86 I: hm hm dobře

87 PN: zatímco někteří a teď je třeba vzít v úvahu že v podstatě máme
88 tady- tady jak se říká u:- i ty národnostní a jsou povinné a je tady
89 spousta lidí který ma smíšený původ česko polsky

90 I: hm

91 PN: tak je těžko potom říct jako: jako jesi to cítí jako jako
92 polštinu

93 I: hm

94 PN: to nářečí nebo- nebo jako součást polštiny nebo polských
95 dialektů

96 I: hm

97 PN: nebo nějaké třeba slezské nářečí,

98 I: hm (.) tak vy jste říkal že je jako těžké říct jak to citi; takže
99 myslíte si že potom do toho formuláře spíš vyplňují pdle toho jak to

100 cítí než (.) ehm: no- spíš podle toho jak to cítí jako spíš nějakou
101 součást jejich identity;

102 PN: no národnost se muselo vybrat z nějakých konkrétních nemohl
103 nikdo (.) uvést tam (.) já nevím já se cítím jako Východojablunkovan
104 nebo něco ne,

105 I: ne- musel se vybrat z konkrétních stejně jako s těmi jazyky

106 PN: i s tím jazykem

107 I: i s tím jazykem

108 PN: no tak tak v tom případě jste to odpověděl jo,

109 I: hm

110 PN: jestli ono tam v podstatě nebylo na výběr tady to nářečí tak
111 každý potom volil tu: (.) češtinu nebo polštinu

112 I: podle toho jak to cítí myslíte,

113 PN: no no

114 **6:20 činnost ve výboru pro národnostní menšiny**

115 I: teďka jsem předběhl otázky já jsem (.) ale když už jsme se k tomu
116 dostali tak eh: tak proč ne (.) no a teď teda jak jste se dostal
117 dostal do výboru pro národnostní menšiny (.) jak dlouho tam jste a
118 co vás k tomu vedlo,

119 PN: ((smích)) co mě k tomu vedlo, eh: (.) za- stal jsem se
120 zastupitelem v posledních kom- komunálních volbách

121 I: hm

122 PN: a jakožto příslušník menšiny (.) sice nás tam v obci je víc
123 příslušníků menšiny ale spíš jakože (.) aktivní člen toho PZKO což
124 je tady ta místní organizace

125 I: hm

126 PN: taková ta největší

127 I: polský svaz kulturně osvětový

128 PN: jo jojo takže: mi přišlo to všem takové jakože logické, tak jsem
129 si říkal- dokonce tuším i můj otec jako předchůdce v zastupitelstvu
130 byl taky členem té

131 I: hm

132 PN: no vlastně i předsedou;

133 I: hm

134 PN: tak jsem si říkal no tak jo, tak to zkusíme;

135 I: hm

136 PN: no ale jak říkám, jak se už uvedl eh: (.) v podstatě nic jsme
137 tam ještě jako komise ještě neřešili (.) mám v plánu ( )
138 minimálně jednou za rok prostě udělat nějaké setkání

139 I: hm

140 PN: a nějaký- prostě to probrat a udělat nějaký zápis

141 I: hm (.) no a máte už (.) nějaký předsevzetí nebo tak co byste se
142 snažil prosadit nebo co se bude snažit prosadit ta- a (.) čemu se
143 budete věnovat,

144 PN: víte co (.) nemám nic konkrétního

145 I: hm

146 PN: tady možná kdyby přišly nějaké otázky já nevím (.) otázka otázka
147 školství to znamená máme tady polskou školu kdyby tam byly nějaké
148 nějaké komplikace a tak dále; samozřejmě ví že se můžou na mě
149 obrátit; máme tady nějakou (.) míru dvojjazyčnosti která je si
150 myslím udržována až na nějaké eh: (.) excesy občas se nám tady ten
151 polsky nápis někdo (.) zašpiní ale já myslím že takový incident už
152 tady pár let nebyl takže pokud něco takového nebude

153 I: jo

154 PN: a: (.) a: jakože spolupracujeme s-; obec a ta organizace PZKO si
155 myslím úzce spolupracují (.) tady si dělají (.) jako- jako jeden z:-
156 z- z místních spolků tedy organizují- budeme organizovat zakončení
157 prázdnin nějakou

158 I: hm

159 PN: nějakou slavnost a tak dale takže to byly- jsou takové tradiční
160 akce jako „gorolski swieto“ a tak dále

161 I: hm

162 PN: pokud by- ( ) byly nějaké potíže
163 komplikace nebo něco (.) naznačoval signalizovalo že jsou nějaké
164 potíže tak bych se tomu věnoval,

165 I: hm

166 PN: ale zatím jsem- zatím jsem se k tomu nedostal zatím se učím být
167 zastupitelem obecně jo,

168 I: hm hm

169 PN: prokousávám se tou problematikou těmi rozpočty (.) já se to učím

170 I: hm takže jste tam jeden rok teďka? nebo ja-

171 PN: -ne: ani ne ( ) od podzimu

172 I: od podzimu, ( ) na podzim byly že,

173 PN: na podzim jsme ustanovili zastupitelstvo které zasedalo jednou v
174 loňském roce letos třikrát no a řeší se samozřejmě věci; (.) tak jak
175 v každé obci (.) cesty

176 I: hm

177 PN: a tak dále a tak dále (..) takže taky to jakoby národnostní
178 záležitosti jsme v obci neřešili;

179 I: hm a takže v obci: abych si udělal tak přehled (.) tak tam máte
180 teda polskou i českou školu,

181 PN: ano

182 I: máte tam dvojjazyčné nápisy,

183 PN: jo

184 I: a kultura je taky tak nějak jako (.) obounárodnostní,

185 PN: tak ta kultura a: no dalo by se říct (.) já si myslím tady v
186 tomhle tom jsou tady ta polská menšina si aktivnější;

187 I: hm

188 PN: tam jsou tradiční akce jak jsem říkal to „gorolski swieto“
189 vždycky máme několik- (.) protože máme i- v- svoji vlastní
190 nemovitost tak to je v podstatě je- nebo dalo by se říct jediné
191 takové kulturně společenské (.) místo v obci jo,

192 I: hm

193 PN: konají se tam plesy;

194 I: hm

195 PN: teď jsme je třeba (.) teď jste- jsme připravili právě v nářečí
196 takovou divadelní hru

197 I: hm

198 PN: měli jsme plný dům tři sta lidí úplně to praskalo ve švech ta
199 budova jo, takže takové takového něco ( ) jo jsou jsou taky
200 pokusy ale tady si myslím že jsme aktivnější (.) je nás víc vidět

201 I: no tak to je skvělé že to tam tak to tam tak žije. já taky znám
202 tady ten tradiční život trošku z Valašska

203 PN: no jako je to- je to samozřejmě záležitost nějakých vln jo,

204 I: hm

205 PN: přijde nová generace a aktivní tak to funguje pak to samozřejmě
206 na chvíli zase usne aby se to zase potom po nějaké době probudilo;

207 I: hm

208 PN: teďk- teď jsme v- si myslím teď máme dobrý rok.

209 I: hm (.) no a jedna věc co mě vlastně napadla jenom s tím ((OBEC))
210 jak jsem jak jsem mluvil o těch vlacích o té železnici že jsem si
211 všiml že před několika lety vlastně se začalo psát ((OBEC)) i třeba
212 na nádraží v Praze dvojjazyčně (.) jestli víte jak se jak se k tomu
213 došlo nebo jaký na to máte názor že: ,

214 PN: no tak to je samozřejmě: práce mých předchůdců tam to vychází z
215 nějakého zákona když (.) se k deklaruje zakon o narodnostních
216 menšínách tuším když (.) v obci někdo deklaruje: desetiprocentní

217 I: hm

218 PN: podíl tak má tuším nárok na: (.) uzná- zavedení těch
219 dvojjazyčných názvů nápisů,

220 I: hm jo

221 PN: jo na všech těch (.) no státních (.) veřejných budovách to
222 znamená označení (.) obcí (.) ulic (.) zastávky nádraží a takové by
223 měly být dvojjazyčné

224 I: jo

225 PN: ano

226 I: přesně- přesně tak přesně tak to je ale vlastně s tou železnicí
227 to jako dlouho vlastně nebylo asi dodržováno nebo nebylo vymáháno,

228 PN: hm: někdo nevím teď s:- možná se to řešilo nějak možná i
229 centrálně (.) tak jak je tady to PZKO má samozřejmě svojí centrální
230 orgán a myslím si že se to řešilo na takové úrovni potom někde

231 I: hm hm

232 PN: myslím (.) nevím teďka abych zase do toho

233 I: ne dobré to teďka není zas tak důležité

234 PN: nějak zdůrazňuju že nejsem si jistý

235 [13:20 očekávání od výboru pro národnostní menšiny](#)

236 I: jo to- a: jaké si myslíte že od vás mají lidé v obci očekávání od
237 výrob- výboru pro národnostní menšiny a od vás jako od předsedy

238 PN: no že je budu zastupovat (.) že budu zastupovat

239 I: hm

240 PN: a že budu bránit právě zájmy těch národnostních menšin

241 I: hm a máte v nás- ((OBEC)) teda i nějaké další národnostní menšiny
242 nebo jenom tu polskou?

243 PN: jenom tu polskou;

244 [13:50 zákony umožňující vznik výboru pro národnostní menšiny](#)

245 I: jenom tu polskou tak jo (.) hm (..) teď v další části právě to
246 mám o tom eh: o tom zákoně (.) takže výbor pro národnostní menšiny
247 může být ustavena ustaven podle zákona tak že o to požádá spolek o
248 národnostní menšiny a zároveň se více než deset procent obyvatel
249 obce hlásí k jiné národnosti než k české

250 PN: hm

251 I: takže může to být může to být třeba šest procent Poláků pět
252 procent Slováků třeba něco [takového]

253 PN: [Slováci]

254 I: nemusí to být nutně jedna jednotná menšina ale:

255 PN: hm

256 I: ten problém nebo takový zádrhel který v tom je spíše než problém,
257 je to (.) že se ta procenta počítají z celku počtu obyvatel a:
258 otázka na národnost je ve sčítání lidu ale dobrovolná a každým rokem
259 klesá ta- (.) ten poměr lidí kteří tuto- nár- který- kteří tuto
260 otázku

261 PN: hm hm

262 I: vyplňují a: zatímco otázka na jazyk je povinná takže to by měi
263 teoreticky vyplnit úplně všichni všichni ale z té otázky na jazyk se
264 vlastně právně nic neodva- neodvozuje

265 PN: hm jo jo

266 I: pro pro pro ty pro ty ((zvuk přijetí zprávy na I-ově počítači))
267 omlouvám se (.) pro ty národnost- pro ty výbory pro národnostní
268 menšiny (.) a teďka

269 PN: jo jo teď jste mi to v podstatě jakoby celé popsal (.) jak je to
270 v- správně protože já si to tak přesně vůbec nepamatuju

271 I: jo (.) to no vůbec nevadí (.) to takhle popisuju to popisuju
272 každému a vy vy jste měl docela dobrej přehled o tom jak to- jak to
273 chodí ale vlastně proč to popisuju je abych se vás zeptal teď když
274 jsem vám to popsal jaký na to máte názor, jestli byste v tom něco
275 změnil, v tom zákonném ukotvení, jestli třeba by těch procent mělo
276 být víc nebo míň, nebo jestli je dobře že se to odvozuje od
277 národnosti a ne od jazyka když národnost je dobrovolná a jazyk
278 povinný a tak

279 PN: tak to by muselo (.) to bych musel přemýšlet ale mělo by se to
280 spíš asi od té od té národnosti odvozovat

281 I: hm

282 PN: protože právě v tom našem případě je (..) to: tady je potom
283 hodně zmatečné

284 I: hm

285 PN: to: způsobí zmatky

286 I: hm

287 PN: přesně tak jak jste to uvedl na na začátku prostě mluví se tady
288 nářečím (.) společně řekněme polovina polovina obyvatel mluví
289 nářečím ale jenom část z toho deklaruje tu příslušnost k polské
290 menšině

291 I: hm

292 PN: tam bych to asi upřesnil

293 I: upřesnit tu otá- jak to myslíte upřesnil?

294 PN: u- u- upřesni:t to znamená: v podstatě aby (.) to (.) ta otázka
295 té národnosti byla přesně specifikovaná

296 I: hm tak aby tam

297 PN: jako ten jazyk jako ten jazyk prostě

298 I: aby tam aby tam prostě byly možnosti

299 PN: no

300 I: jako třeba českou

301 PN: tam to je tam se vlastně uváděly ty národnosti dvě že,

302 I: dvě maximálně hm

303 PN: a to je: to bude určité specifikum protože tady je třeba si
304 uvědomit a to jsme my toho příkladem že jsou ve velké- z velké části
305 jsou tady třeba ty rodiny smíšené,

306 I: hm

307 PN: tak proto děti třeba mají možnost si vybrat (.) ze dvou
308 národností ale tam právě by bylo upřesnit ale dobře ale vycházíme
309 z té nějak řekněme z té první

310 I: teď je to vlastně v tuto chvíli tak že když někdo napíše dvě
311 národnosti a jedna z toho je menšinová takže jedna z toho je jiná
312 než česká tak se ten člověk počítá jako příslušník národnostní
313 menšiny

314 PN: tak v tom případě bych to neměnil

315 I: a těch deset procent vám přijde ideální, jako ta hranice pro pro
316 ten výbor,

317 PN: jo::; ta předpokládá že to bude mít nějaký evropský standard nebo
318 to je:

319 I: tady tohle si- tady tohle jsou zrovna jenom české zákony;
320 evropský standard jsou (.) jiný ale tady tohle myslím že nevím (.)
321 ale

322 PN: no nechal bych to; nechal bych to na těch deseti procentech

323 I: dobře a třeba ještě o čem taky někdy lidé mluví (.) a taky jsem
324 našel vyjádření příslušníků polské menšiny asi ale to už bylo asi z
325 nultých let nebo tak že by chtěli otázku po národnosti jako povinnou
326 (.) co byste říkal na tuto změnu?

327 PN: hm (...) no to ja- to bych si musel nevím s tím opatrně to si
328 nejsem jistý (.) já vám to neodpovím takhle

329 I: dobře

330 PN: to vím že ano, tam to má potom (.) na to by se mu- na to by se
331 muselo podívat trošku: přes ta čísla ano,

332 I: hm hm

333 PN: ono v podstatě udělat takový takový trošku rozbor, kdo ( ) to
334 jak vidí to; (.) ale každopádně bych třeba a to je velká část a bude
335 asi přibývat (.) takoví ti ano potomci těch smíšených rodin už tam
336 budou mít identitu určitě nevyhraněnou třeba jako já protože moji
337 rodiče byli jsou oba Poláci takže

338 I: hm

339 PN: takže tam to není problém (.) ale u těch smíšených rodin tam už
340 to bude problém a: (...) tam to může- tam to může být k našemu
341 prospěchu ale taky proti nám (.) no nevím no (.) na to vám neodpovím

342 I: ne: dobře dobře

343 PN: to bych musel- (.) budu se určitě (.) to je zajímavá otázka (.)
344 budu se o to zajímat ale (.)

345 I: dobře

346 PN: takhle jsou- jsou lidi kteří to určitě tady jakoby na tom na
347 těch centrálních orgánech toho PZKO a je tady i ten Kongres Poláků
348 taková ta- ta politická organizace oni to umí trošku (.) líp
349 rozebrat a dal bych prostě na stanovisko těch řekněme odborníků jo,
350 takhle.

351 I: jo no ono totiž někdy dochází k tomu že potom vlastně ti
352 příslušníci té menšiny se k tomu nehlásí protože (.) prostě třeba se
353 jim to nechce vyplňovat nebo z jakýchkoli důvodů ale potom vlastně
354 ta menšina ztratí v té obci kde třeba tradičně žije, tak ztratí ty
355 ty s- ty svá práva jenom kvůli tomu že se tam přihlásí příliš málo
356 obyvatel že vlastně potom to neznámá to že tam ta národnostní
357 menšina není ale jenom že se k ní lidé nepřihlásili;

358 PN: no že není že není ano (.) že není aktivní nebo ne: ano (.) to
359 je velký problém (.) ano tady v tom ščítání vyšlo- vyšel hodně velký
360 pokles (.) ale já si myslím že to je právě výsledek té dobrovolnosti
361 (.) což je v podstatě výsledek větší část má vlastně ty kořeny
362 smíšené jo, (.) a těch bude přibývat (.) a to může být prostě otázka
363 i nálady

364 I: hm

365 PN: ať to řeknu zjednodušeně jo ((smích)) mentální nálady

366 I: hm (..) no a řekl byste že to že člověk může vyplňovat více
367 národností je teda spíš dobře kvůli tomu že jsou ty smíšená
368 manželství a tak?

369 PN: ano

370 I: hm dobře

371 PN: ale potom upravit (.) jakým způsobem to třeba interpretovat je
372 třeba upřesnit jo,

373 I: hm jo

374 PN: jo jak jste říkal že teda pokud deklaruje jednu národnost
375 menšinovou ano, tak v tom- i k tomu je třeba přihlížet jako jo,
376 jakože toto- toto bych vybral jako ten relevantní údaj pro nějaké
377 to: potom hranice prahy a tak dále,

378 I: hm jo ono tak teďka si myslím že to tady v tomto smyslu; (.)
379 rozumím vaší námitce ale teď to funguje tak že b- byste s tím byl
380 asi spokojený že prostě když tam člověk napíše jednu ze dvou menšin-
381 menšinovou národnost tak se započítá jako menšina a potom se to
382 započítá do toho procenta jo,

383 PN: jo jo to bych počítal.

384 22:30 osobní důvody pro vyplnění národnosti

385 I: teď mám pár vlastně otázek eh: jaké vy jste měl osobní důvody pro
386 sč- sčítání národnosti a jazyka, ale jsou to takové otázky které
387 vlastně se oficiálně považují za citlivé (.) takže jestli- jestli
388 chcete tak na ně nemusíte odpovídat; jen vás- (.)

389 PN: sem s nimi

390 I: takže první otázka je jestli jste deklaroval v předchozích
391 sčítáních svoji národnost a jazyk a proč, jaké jste k tomu měl
392 důvody, s jak- jakými pocity a kdoví co ještě,

393 PN: no tak já jsem deklaroval určitě polskou a neměl jsem s tím
394 řekněme (.) vůbec žádné pochybnosti

395 I: hm (.) a jazyk také polský,

396 PN: ano

397 I: a: přemýšlel jste třeba někdy nad tím že byste tam nic nenapsal,
398 nebo přemýšlel jste někdy nad tím že byste tam napsal něco jiného
399 nebo- a jaké důvody vás k t- vedly k tomu že jste tam vůbec něco
400 vyplňoval, když jsem mluvil o tom že hodně lidí to nevyplňuje (.)
401 tak je taky k tomu vedou nějaké důvody; a jaké vás vedly důvody k
402 tomu opaku?

403 PN: ale já jsem to vyplňoval

404 I: jo jo to chápu to chápu jo ale jaké vás vedly důvody k tomu vy-
405 k tomu vyplnění,

406 PN: jako určitě posílení té pozice tady těch menšin jo: a jakoby j-
407 my tady nevíme jak to bude interpretováno potom když řekněme když
408 budu uvedeme po našem skoro polsky nebo tak nějak takže proto tady
409 proběhla taková řekněme neformální nebo možná i formální kampaň (.)
410 vážení přátelé napište tam polská protože (.) protože jinak budeme
411 nečitelní jo,

412 I: hm

413 PN: anebo nevíme jak se budou (.) ta- prostě ty výstupy potom
414 interpretovat

415 I: to-

416 PN: takže dobrá (.) z takové opatrnosti; preventivní opatrnost
417 prostě (.) ano pišme polská

418 I: hm (.) to jsem moc rád-

419 PN: ale samozřejmě někdo to tak nebere (.) nezáleží mu tady na tom
420 rozvoji té minority nebo na na- nějaké- na nějakém zachování
421 statusu quo takže: to prostě vidí jinak; jo ale zase (.)

422 I: hm

423 PN: zase část lidí to třeba: řekněme kteří se necítí být Poláky ale
424 jakoby uvede: ((změna hlasu, citace)) jo ale umím mluvit třeba i po
425 našimu

426 I: [takže]

427 PN: [což je] si myslím že by mělo taky svoju- svoji hodnotu.

428 I: myslíte že má svoji hodnotu když se lidé necítí Poláky ale v- v-
429 vyplní tam tu polskou národnost myslíte,

430 PN: no ne; třeba se cítí- cítí příslušnost k t- tomuto nářečí

431 I: hm

432 PN: to nářečí v podstatě for- neformalizuje ale určuje tady
433 třeba pro ně nějaký region ke kterému cítí nějakou řekněme vazbu jo,

434 I: hm hm

435 PN: to znamená, tam kde se mluví po našimu jsem doma

436 I: hm

437 PN: takhle to je velmi častý argument i u spousty: řekněme Čechů
438 kteří kteří třeba jakoby nikdy

439 I: hm

440 PN: nemě- nechod- nechodili do polské školy, nikdy polskou (.)
441 národnost nevedli, ale myslím si že by měli uvést dobře ale máme
442 tady nějakou nějakou společnou řeč kterou by třeba někteří chtěli i
443 chránit

444 I: hm a tak třeba kdyby- kdyby byla možnost jako přidat po našimu do
445 do toho výběru těch jazyků nebo spíš do těch jazyků kteř- které jsou
446 zpracovávány takhle a potom jsou ve statistikách samostatně tak
447 byste byl pro nebo proti?

448 PN: jo (.) jo

449 I: byl byste pro,

450 PN: ano

451 I: no protože vy jste řekl podle mě moc důležitou věc že vlastně
452 lidé často neví jak je to potom zpracováváno no a já taky- já taky
453 nevím (.) já nemám- nemám přístup do č- Českého statistického úřadu
454 a nevím co ti lidi tam udělají když tam vidí napsáno po našimu jako,

455 (.) jakým způsobem se zpracovávají tyto typy odpovědí a: a: na to
456 pak mířila ta kampaň ke které se potom taky chce dostat ale teď
457 ještě jednu otázku jaké teda myslíte že mají lidé důvody k tomu aby
458 nedeklor- nedeklarovali svou národnost a jazyk?

459 PN: menšinovou myslíte?

460 I: no menšinovou i většinovou (.) jak- jaký člověk může mít důvody
461 aby tam (.) nic nenapsal

462 PN: no že to: že se necítí třeba vyhraněný tady v tom

463 I: hm

464 PN: no právě to neumí no- jasně definovat (.) nemá na výběr ze tří
465 voleb čeština polština po našimu

466 I: hm

467 PN: no tak tam radši nenapíše nic;

468 I: a: (.) teda-

469 PN: protože on třeba jako často umí psát číst (.) mluví česky umí
470 číst psát česky (.) ale po našimu už jenom mluví jo,

471 I: hm

472 PN: to je- to je- to je častý (.) to je taky vlastně velmi častý
473 model

474 I: a tak myslíte že mateřský jazyk je spíš to čím člověk mluví nebo
475 spíš to čím třeba člověk píše?

476 PN: no tak to ((oddech)) [já myslím že obojí]

477 I: [jo to je taková] to mě jen tak napadlo taková další

478 PN: určitě (.) určitě čím se mluví (.) jazyk je hlavně (.) já nevím
479 asi z deva- osmdesáti procent jazyk používáme verbálně a: takže asi
480 ten mluvený

481 I: hm a: myslíte že by lidé měli více vyplňovat svou národnost a
482 jazyk? byl byste pro nebo (.) vám na tom nezáleží, nebo naopak-

483 PN: no záleží záleží měli by to (.) uvést

484 I: všichni, nebo myslíte hlavně menšiny nebo, hmm:

485 PN: no tak v těch smíšených oblastech by to měli vyplňovat všichni
486 ale asi jo, já nevím (.) nijak povinně jo,

487 I: hm

488 PN: měla by tam být prostě i ta možnost prostě se nevyjádřit,

489 I: hm hm dobře

490 PN: v rámci (.) v rámci v rámci potom čitelnosti toho výstupu

491 I: a přesvědčoval vás někdo někdy abyste vyplnil svou národnost a
492 jazyk? třeba vy jste zmínil tu- vy jste zmínil tu kampaň tak něco
493 podobného (.) a jestli to s váma třeba o tom někdo něco- někdo to
494 nějak probíral a:-

495 PN: ne ne ne ne ne osobně ne ale vím že probíhala v rámci tady té
496 naší minority tak probíhala taková nějaké- nějaké šo- šoty
497 ((videoshoty)) byly prostě a to tam šlo právě o to jo- uvést (..)
498 uvést no teď a teď to je to no aby se vybírala ta polská a někdo to
499 potom dovysvětloval ((cituje)) no protože to může být potom nějak
500 interpretováno jo,

501 I: hm

502 PN: jo, to mi to přišlo jako by ta os:věta v rámci toho sčítání
503 pozor protože je na výběr tak a tak;

504 I: hm

505 PN: tak radši uveďte toto protože to může být jinak potom

506 I: hm

507 PN: interpretováno čili ty sčítání tady měli v minulosti měli docela
508 zásadní zásadní vliv v tom regionu jo,

509 I: hm

510 PN: někdy právě v tom (.) meziválečném (.) to se- to se do dneška
511 prostě zkoumá prostě jak to bylo: (.) jak- jak položíte otázku podle
512 toho můžete získat odpověď jo,

513 I: hm (.) je to tak no

514 PN: to asi budete zkoumat takže k tomu se taky ještě dostanete (.)
515 takže právě proto i opatrně jo: opatrně, ať fakt má co nejvíc lidí
516 možnost se tam najít jo,

517 I: hm

518 PN: takže proto (.) teď jak v podstatě se o tom bavíme tak si to tak
519 tak nějak třídím (.) a takhle bych to viděl no;

520 I: jo: je to-

521 PN: ( ) na výběr i v tom (.) i v tom jazyce (.) i to po našimu
522 tam dát

523 I: tak je to přesně tak že ta otázka velmi ovlivňuje potom výsledky
524 to šlo vidět jen tak- takový exkurz hlavně v- v přechodu od
525 Rakouska-Uherska v Československu protože se ta otázka kladla úplně
526 jinak a potom vznikly z toho úplně jiný výsledky

527 PN: ano ano ano (.) a tam doteď se to samozřejmě zkoumá (.) zkoumají
528 to odborníci řekněme s nějakými různými výsledky

529 I: a takže myslíte že hlavní důvody té kampaně by- byly vlastně (.)
530 přesvědčit lidi o tom aby nevyplňovali po našimu ale aby vyplňovali
531 polštinu, teda,

532 PN: no národnost (.) tam spíš šlo o tu národnost
533 I: národnost dobře jo to je pravda (.) tam šlo o tu národnost
534 PN: no
535 I: takže aby tam (.) myslíte že šlo o to aby tam nevyplnili tu
536 regionální národnost ale aby vyplnili polskou národnost
537 PN: jo jo
538 I: a:-
539 PN: protože se to vlastně potom rozmělnuje (.) v podstatě v podstatě
540 je v zájmu nás řekněme Poláků tady eh:
541 I: hm
542 PN: v tom regionu mít nějakou nějak vědět prostě ano můžeme se opřít
543 tady o nějakou (.) o nějakých tolik a tolik procent lidí se hlásí
544 k menšině jenomže co s tím (.) co s tou nerozhodnutou tou
545 nevyhraněnou skupinou
546 I: hm no
547 PN: to nikdo neví jak to bude potom (.)
548 I: interpretováno
549 PN: jak to bude interpretováno

550 32:07 PŘESVĚDČOVÁNÍ

551 I: hm (.) a: přesvědčoval jste vy někdy někoho, třeba v závislosti
552 na tom že jste viděl tu kampaň a že se vás dotkla (.) přesvědčoval
553 jste vy někdy někoho aby vyplnil svou národnost a jazyk nebo jste-
554 PN: ano z- z- manželku jsem přesvědčoval, a právě- právě- právě s:-
555 s těmito- těmito argumenty jo,
556 I: hm
557 PN: aby naše děti e-,
558 I: hm
559 PN: u obou dětí se taky že, uvádělo [národnost]
560 I: [hm uvádělo] no.
561 PN: ((napodobuje sebe mluvícího k manželce)) podívej se, když se
562 vyplní česká (.) nikomu tím neublížíme ani nepomůžeme (.) ale
563 samozřejmě ale my máme v podstatě takovou dohodu v podstatě děti si
564 budou v podstatě určovat tu identitu samy,
565 I: hm
566 PN: ale zatím jsme to museli, děti byly malé takže jsme to uváděli
567 za ně, manželka s tím nakonec souhlasila, ano, dobře uveď polská
568 I: hm

569 PN: děti chodí do polské školy
570 I: hm
571 PN: tak řekněme nějakou dobu budou (..) ano příslušníci polské
572 menšiny automaticky tady [podle]
573 I: [hm]
574 PN: toho sčítání ale v budoucnu se budou moci rozhodnout
575 I: takže třeba za těch deset let devět let (.) nebo osm vlastně už
576 PN: ano
577 I: když bude další sčítání tak už-
578 PN: tak už budou- už budou vlastním jménem
579 I: dobře
580 PN: deklarovat
581 I: a teďka byly jak staré ty děti ((smích)) jenom jestli se můžu
582 zeptat (jestli-)
583 PN: teď máme nejstarší dceru dvanáct let tak je to
584 I: dvanáct let
585 PN: jo
586 I: no: (.) a: pak teda, a nikoho mimo svou rodinu jste takto
587 nepřesvědčoval nebo,
588 PN: ne: ne:
589 I: jo
590 PN: to já jsem tady v tom nebyl nějak aktivní.

591 33:38 KAMPAŇ KONGRESU PL V ČR

592 I: teď jsem tady (.) mám tu otázku na kterou už jsme odpověděli nebo
593 na kterou jste odpověděl (.) jestli jste postřehl tu kampaň od
594 Kongresu Poláků v České republice (.) to „vyplňuju polskou“
595 [národnost]
596 PN: postřehl
597 I: a: a co si o ní myslíte, a: eh: a: jestli si myslíte že,-
598 PN: no to jak jsem vám říkal
599 I: hm
600 PN: spíš to vnímám jako osvětu (.) jako doplnění dovysvětlení k tomu
601 co tam (.) je ne s- (.) v podstatě takovým- pro takovou tu
602 nerozhodnou část eh: ano; budeme silnější pozici pokud uvedete
603 polská
604 I: hm hm

605 PN: silnější pozici právě pro prosazování těch národnostních-
606 menšinově národnostních zájmů

607 I: hm (.) já jsem se na ta videa taky díval a tam třeba bylo jedno
608 video kde jako (.) nějaký: muž povídá jak- jak je vlastně- jak- jak
609 by chtěl udržet ten: (.) jako dvojaký charakter toho toho regionu že
610 že- že eh: sice žije v Česku ale je Polák a tak p- může mít obě
611 kultury a byly tam takové vtipy že může prostě fandit oběma
612 fotbalovým týmům a takové věci a:

613 PN: jo

614 I: takže:

615 PN: to jako se nevylučuje to (.) ((smích))

616 I: ((smích))

617 PN: jde o to aby ta polská část byla vidět slyšet a nějak byla
618 chráněna

619 **35:05 co je národnost**

620 I: hm hm (..) jo dobře hm: teď (.) eh: tady mám takové hodně obecné
621 otázky a: na konec (..) co je podle vás národnost? co si myslíte že
622 ten pojem znamená, jak k tomu rozumíte vy?

623 PN: národnost,

624 I: hm (.) jak rozumíte svojí národností nebo jak taky jak obecně si
625 myslíte jak se projevuje (.) taková národnost u člověka

626 PN: to bude mít svoji definici nějakou

627 I: definici nehledám žádnou vědeckou definici mě zajímá jak to-

628 PN: -je to část národa která se ocitne jinde

629 I: hm

630 PN: ať vlastním pohybem

631 I: hm

632 PN: anebo pohybem hranice

633 I: hm

634 PN: což je náš případ ((smích))

635 I: a:

636 PN: ( ) jsme národnost

637 I: a třeba když byste kdybych řekl že teda vaše národnost jak jste
638 říkal je polská;

639 PN: ano,

640 I: tak jak to člověk pozná na člověku že jeho národnost je polská že
641 jeho národnost je česká německá a tak dále,

642 PN: no: musí mít k tomu nějaký vztah

643 I: hm (...) vztah,

644 PN: a tady je to samozřejmě specifické v tom že my jsme ano, jsme
645 (...) víte co já to vždycky- já to vždycky tady eh: (.) majoritě (.)
646 to znamená Čechům

647 I: hm

648 PN: vysvětluji (.) přirovnávám to jako dítě z rozvedeného manželství
649 (.) žije

650 I: hm

651 PN: s matkou (.) ale s otcem nezpřetrhá vz- vazby jo,

652 I: hm

653 PN: proč došlo k rozvodu je nakonec proto dítě po nějaké době úplně
654 jedno (.) ale pořád má prostě oba rodiče

655 I: hm

656 PN: kdyby se nerozvedli bydleli by spolu pod jednou střechou (.) ale
657 oni se rozvedli (.) takže má domov někde ale třeba někde (.) k tomu
658 otci jezdí za- za za nějakou dobu; (.) ale cítí v podstatě s ním
659 nějakou vazbu;

660 I: hm

661 PN: to je to je moje osobní jakoby přirovnání

662 I: hm (.) jo děkuji za to (.) to je (.) to je moc překné přirovnání
663 řekl bych

664 PN: jo takže (.) takže máme respekt- respektujeme oba v podstatě to
665 jsou- to jsou možná- to jsou jakoby ta parafráze na ty dvě vlasti

666 I: hm (.) takže řekl byste že máte dvě vlasti?

667 PN: ano ano

668 [37:35 co je mateřský jazyk](#)

669 I: hm (.) a: a další otázka která- co je mateřský jazyk podle vás,
670 (.) a podobně jak- jak se jak se projevuje jak- kdyby se vás někdo
671 zeptal někdo z Prahy třeba nebo někdo z Varšavy to je jedno; jaký je
672 vlastně váš mateřský jazyk (.) tak co byste odpověděl?

673 PN: no já bych odpověděl to po našimu;

674 I: hm a:-

675 PN: já bych to odpověděl to po našimu (.) byť třeba uvedl jsem tu
676 polštinu ale to je třeba možná jenom z té nevědomosti že jsem
677 neviděl že můžu uvést cokoli anebo si to pardon (.) možná už
678 nepamatuju

679 I: hm hm (.) no a: jak se podle vás mateřský jazyk projevuje? (.)
680 když př-

681 PN: -no: to je taky (.) jak bych taková těžká otázka někdo mateřský
682 vychází ze slova matka že?

683 I: hm

684 PN: v polštině je to (..) eh:

685 I: ojčevsky

686 PN: jezyk ojcowski to znamená vychází z:- s:- jazykem který- které-
687 kteří- kterým k vám hovoří rodiče (.) no;

688 I: hm (.) tak-

689 PN: ale v mém případě to oba rodiče prostě (..) oba rodiče- oba
690 rodiče jo, (.) jsou Poláci takže (.) já jsem v tom měl tady velmi
691 jasno

692 I: takže jste nemusel přemýšlet jestli otcovský nebo mateřský jazyk,
693 PN: tak tak

694 I: ((smích)) (.) a: může mít podle vás člověk více mateřských jazyků
695 a více národností?

696 PN: (.) no (.) jo

697 I: hm (.) je nějaký limit nebo,

698 PN: já myslím že právě s ohledem na tady tu: tu moji parafrázi dva
699 I: hm hm

700 PN: po otci a po matce

701 I: hm (.) dobře

702 PN: tak bych to viděl jo,

703 I: je podle vás mezi mateřským jazykem a národností nějaký vztah,
704 (..) eh: (.) myslíte si že třeba někdo kdo nad- udává svoji
705 národnost jako ((nádech)) Japonec tak by měl mít japonštinu anebo
706 naopak,

707 PN: jo: nějaká vazba ale: neřekl bych zásadní jo,
708 I: hm takže-

709 PN: jako: určitě to má vliv na tu- na tu identitu ale: nemusí být z-
710 zcela zásadní

711 I: hm (.) a myslíte že identitu člověka (.) tu národnostní a
712 jazykovou nebo takovou prostě (.) společenskou identitu řekněme víc
713 určuje ten mateřský jazyk nebo národnost,

714 PN: hm hm hm ((zamyšleně)) eh: (...) ((nádech)) mateřský jazyk nebo
715 národnost, (.) tu národnost v podstatě měníte jo, (.) vy ten
716 mateřský jazyk zůstane (.) pořád stejný ten bude jeden

717 I: hm

718 PN: ale tu národnost můžete (..) teoretizují (..) to není můj ten
719 I: hm
720 PN: ale třeba myslím si že někdo se bude cítit potom být (..) ani ne
721 Čechem Polákem ale bude třeba Evropan
722 I: hm (..) no-
723 PN: ale se silným řekněme nějakou vazbou k mateřskému jazyku;
724 I: hm
725 PN: řekněme že tu budou tady spousta dětí teď (..) je ze smíšených
726 těch párů takže tak to může být klidně taková ((smích)) taková (..)
727 takhle se můžou definovat,
728 I: hm (..) no to vlastně říkáte taky docela důležitou věc na které
729 vlastně stojí i ty evropské zákony nebo asi celosvětové protože (..)
730 eh: protože s- je to asi v Listině základních práv a svobod myslím
731 že (..) ta národnost je věc hodně o identitě je- může se- může se
732 různým způsobem měnit podle toho jak to člověk cítí; ale ten
733 mateřský jazyk a proto vlastně i v tom sčítání lidu je mateřský
734 jazyk povinný (..) zatímco národnost není (..) protože mateřský jazyk
735 se počítá jako něco co se dá definitivně určit (..) že: i když může
736 mít člověk víc mateřských jazyků; otcovský a mateřský řekněme, tak
737 je to něco, co se dá jednoznačně určit, zatímco národnost ne (..) a
738 vy byste s tím souhlasil? myslíte že mateřský jazyk se nedá v
739 průběhu života nějakým způsobem změnit (..) zatímco národnost ano,
740 PN: ne:, já myslím že ne
741 I: myslíte že se mateřský jazyk nedá změnit jo,
742 PN: já nevím no (..) nedovedu si to představit (..) zkuste; já nevím
743 no, zapomenout na to jak jsem vyrůstal, (..) ne ne myslím si že ne
744 I: no a tak to: to je ode mě všechno (..) jestli máte nějaké otázky
745 vy na mě tak (..) sem s nimi a jinak vám moc děkuji
746 PN: no: tak jako jestli to: (..) já jenom jako (..) možná trošku (..)
747 přiblížil k čemu to vlastně poslouží (..) je to nějaká práce jak jste
748 říkal pana profesora nebo,

KONEC ROZHOVORU 42:50

Následuje ještě asi 15minutová rozmluva o censech, menšinové politice, záměrech výzkumu, zkoumání censů na celém světě atd. atd. –PN se o tematiku velmi zajímal a příjemně jsme si popovídali.

Rozhovor 3 (PHP+PHK)

Datum: 1.8.2023 via Teams

Místo: domov / obecní úřad v ((OBEC))

Paní PHK je předsedkyní výboru pro národnostní menšiny, ale je tam pouze chvíli – její role je být spíše zmocněnkyní obecního úřadu, proto k rozhovoru přizvala i pana PHP – více než sedmdesátiletého zástupce polské menšiny, který je už po léta aktivní propagátor polské národnosti a polského jazyka v obci. E-mail jsem musel psát nadvakrát, protože nejdřív PHK neodpověděla. Sama mluví česky a považuje se za Češku, ačkoli její národnostní původ je složitější (Němci, Poláci, Češi), pan PHP je Polák s mateřským jazykem polštinou (a v češtině mluví se silným přízvukem). Paní PHK je zhruba čtyřicetiletá žena, vdaná, mající děti – proto vidí víc do školní situace. Pan PHP projevil dobrou znalost zákonů a několikrát mě dokonce vyvedl z mé neznalosti. Rozhovor se vedl v přátelském duchu – i díky vzájemnému doplňování se obou respondentů.

Rozhovoru předcházelo pozdravení a kladně zodpovězená žádost o nahrávání s vysvětlením (anonymita).

0:00 národnostní a jazyková situace v obci

- 1 I: tedy začneme (.) jak byste charakterizovali národnostní a
- 2 jazykovou situaci ve vaší obci (..) Co byste (.) jak byste tak
- 3 popsali (.) kdybyste měli cizímu člověku popsat (.) jak je vaše obec
- 4 ((OBEC)) národnostně a jazykově rozrůzněná (.) nebo jakým způsobem
- 5 tam funguje kultura (.) jaká byla historie a tak dále.
- 6 PHP: (..) tak no: národnostně (.) to je rozděleno nejlépe to je
- 7 vidět podle těch spisů (.)
- 8 I: hm
- 9 PHP: spisů vždycky co se co deset let (.) tak v ((OBEC)) se hlásí k
- 10 polské národnosti deset a něco procent
- 11 I: hm
- 12 PHP: obyvatel jo, bylo to tak i na tom posledním ščítaní
- 13 I: hm
- 14 PHP: i na tom předešlé ščítaní,
- 15 I: hm

16 PHP: takže jsme tak (.) na hranici (.) ale daří se nam to udržet (.)
17 když když to porovnáám s jinými obcemi,

18 I: hm

19 PHP: tam spíš jako klesá počet lidí (.) kteří se hlásí k polské
20 národnosti (.) to se to zatím daří daří držet (.) no (.) takže to je
21 tak a: vy jste chtěl něco ohledně té kultury,

22 I: třeba:

23 PHP: nebo ohledně:-

24 1:25 Kultura a dějiny

25 I: -co byste tak řekl kdyby se vás někdo zeptal, jak to vypadá u vás
26 ve vesnici, co se týče třeba polské kultury a tak (.) jestli tam
27 máte ten polský dům péké- pékázeto ((PKZO)) ((doopravdy se jmenuje
28 PZKO))

29 PHP: polská kultura- kultura tak to je většinou záležitost (.) toho
30 (.) toho místní skupiny polského kulturně osvětového svazu,

31 I: hm

32 PHP: což je: (.) jako je no pézetkáó ((PZKO)) zkratka a jsou místní
33 skupiny po jednotlivých jednotlivých vesnicích jednotlivých obci jo,

34 I: hm

35 PHP: takže u nás je kolem necelá stovka členů, (.) no a sam název
36 řika polsky kulturně osvětový svaz (.) i když je to z těch dob už
37 minulých (.) jakože PZKO vzniklo v roce čtyřicet sedm ((1947))
38 prakticky (.) takže ten název se nezměnil (.) no a ta činnost je
39 jasné že se trochu mění (.) ale podstatou je právě ta eh: šíření
40 nebo nebo pokračování v té kultuře našich předků (.) kteří vlastně
41 tady vždycky byli (.) jakože to je pohraniční oblast (.)

42 I: hm

43 PHP: a je to vlastně tak, že jednou toto pohraničí patřilo (.)
44 knížectví těšínskému: jednou to bylo země koruny české, že?

45 I: hm

46 PHP: a nakonec to byli ty habsburgové, že?

47 I: hm

48 PHP: rakousko uhersko, že?

49 I: hm

50 PHP: takže (.) takže ti poláci jako nebo ti lidé tady vždycky byli a
51 našim cílem je pokračování v těch kulturních zvycích (.) a: prostě
52 těch našich předků.

53 I: hm (.) no a předtím jste říkal (.) teď se mi zase sekáte trochu
54 vy (.) slyšíme se?

55 PHP/PHK: ano

56 3:40 „udržování“ kolem 10 procent

57 I: předtím jste říkal (.) že se vám to drží udržet (.) že ten počet
58 je kolem deseti procent (.) a co jste tím myslel (.) že se vám drží
59 udržet podle těch spisů, podle těch toho sčítání lidu,

60 PHP: že se to drží nad těch deset procent, že to neklesne pod těch
61 deset procent (.) tak jsem to myslel, jo?

62 I: hm a-

63 PHP: to má potom navaznost taky na na tu: (.) komisi

64 I: hm

65 PHP: pro narodnosti, že? a ta je komise jako povinnost ze zakona ale
66 když tam je deset procent

67 I: po přesně o tom se potom (.) budu chtít bavit, nebo to je to
68 nejdůležitější vlastně, takže (.) ehm: takže (.) jsem rád že jsem
69 narazil na vás (.) kde máte ten- kde máte tu situaci: že to držíte
70 kolem těch deseti procent (.) protože vás se vás se ty zákony týkají
71 nejvíce; a ne obcí kde kde té polské menšiny je víc a klesá to ten
72 podíl, nebo jakým způsobem se to vyvíjelo, jestli víte, tak z hlavy,
73 nemusíte mi říkat nějaká čísla.

74 PHP: No klesá (.) to je fakt jako těch jedenáct procent a podobny.

75 I: Hm.

76 PHP: čili ((nesrozumitelné)) vždycky (.) aby to bylo dobré, to
77 znamená (.) řekl bych že se to nemění, že je to prakticky- mluvím o
78 naší obci (.) ale jak se říká v těch okolních (.) to spíš jako to
79 vidíte asi na těch souhrnných spisech to vidíte

80 I: hm

81 PHP: že to kleslo

82 I: hm (.) dobře

83 PHP: u nás se na to dá- na- daří držet.

84 5:25 jak se stal menšinovým politikem a co se mezitím změnilo

85 I: a teď teda otázka o tom (.) jak jste se dostali: (.) teda vy dva
86 osobně do toho výboru pro národnostní menšiny a do té komise (.)
87 jakým způsobem, proč, co vás k tomu vedlo?

88 PHK: jo: (.) tak já jsem se do toho dostala tím že se v podstatě
89 jsem dostala: jakože na volebním volebním sčítání určitý počet hlasů

90 kdy jsem se teda dostala jako zastupitel do eh: do obce a tím že
91 jsou tady různé komise (.) no tak mně dali právě tady tudletu
92 národnostní: pro národnostní menšiny (.) jako: neměli jsme to že by
93 si někdo něco vybíral (.) přidělili mi to (.) takže já to mám
94 víceméně jako přidělením (.) no a pan ((PHP)) jakožto: jakože
95 předseda pézetkáó ((PZKO)) nebo vedoucí tady toho tak byl přizván
96 (.) aby aby-

97 I: hm

98 PHK: protože má k tomu takhle nejbliž

99 I: hm

100 PHP: já bych k tomu řek že už jsem kolik, ((počítá v hlavě)) čtyři:
101 čtyři a půl (..) [nebo skoro]

102 PHK: [jako volebních období]

103 PHP: v té [komisi]

104 I: [období] ne roků; aha: no: tak to

105 PHP: znamená taky že jsem byl před těmi jako dvaceti lety (.)
106 přibližně jako:: členem rady a tak dále (.) čili to první volební
107 období jsem tak to byl jako předsedou té komise (..) no a potom ty
108 další období jakoby členem té té (.) komise národnostní

109 I: hmm dobře a:

110 PHK: a zůstal protože to dělá velmi dobře, [takže to je fajn.]

111 PHP: [(smích)]

112 I: ((smích)) no a-

113 PHK: snaží se veškere akce organizuje (.) takže je to výborné
114 ((nesrozumitelně uklidňuje psa))

115 I: dobře dobře (.) no: a za těch dvacet let teda nebo za čtyři a půl
116 volebních období (..) tak co se vám podařilo prosadit, nebo co se
117 třeba v obci změnilo? jestli něco přibylo nového, například, jesti
118 přibyly dvojjazyčné názvy, nebo jestli přibylo víc kultury, nebo
119 jestli něco se změnilo (.) ve školství (.) ((výdech)) cokoliv, co
120 jste sledoval za změny, nebo co jste prosadil?

121 PHP: no tak začnu od těch dvojjazyčných nápisů (.) jakože to bylo
122 (.) ((sklesle)) dlouhé období bylo neřešitelné, protože většinou
123 většinou to potom zastupitelé schválí co řekne ta komise jo:

124 I: hm

125 PHP: a ta komise když má 3 členy, tak prostě dva: jak nejsou pro tak
126 ne- není většina (.)

127 I: hm

128 PHP: a tak prostě: (..) prostě no: nebyl zájem nebyl zájem většiny

129 te komise (.) aby ty dvojjazyčné nápisy byly (.)

130 I: takže vy jste to prosazoval a dva byli proti vám nebo rozumím

131 tomu správně, (..) že vy jste to prosazoval a dva-

132 PHP: -jo-

133 I: -byli proti vám?

134 PHP: ano:

135 I: hm

136 PHP: ano dva proti mně (.) takže se to nedařilo (.) ale potom

137 nastalo období že se to podařilo prostě ti dva nebo (.) řekl bych že

138 celá komise (.) to už je taky pár těch volebních období

139 I: hm

140 PHP: zpatky (.) co se to podařilo prosadit; (.) no potom byly

141 zajímavé věci, když se to už dostalo fyzicky ty nápisy na- kolem

142 těch cest jo,

143 I: hm

144 PHP: tak e: nějak se to některým (.) nevím jesi spoluobčanům

145 z ((OBEC)), ale: (.) spíš (.) spíš možna ani nemuseli být

146 spoluobčane; že se jim to nelíbilo; tak nastala různě začmaravani

147 I: ((nelibě)) hmm

148 PHP: a podobně-

149 I: -těch polských nápisů,

150 PHP: ((nesrozumitelné))

151 PHK: ((souhlasně)) hm

152 I: hm

153 PHP: těch česko-polských napisu ((OBEC česky)) ((OBEC polsky)) [po

154 polsku jo,]

155 I: hm

156 PHP: až se to dostalo tak daleko, že to policajti řešili:

157 I: hm

158 PHP: no a, jednou tam nějakou mladou slečinku chytli která to tam

159 zamazavala ((nesrozumitelné))

160 I: [přečmaravala]

161 PHP: nějak to potom tak skončilo (.) skončilo že se to uklidilo (.)

162 no a teď sem tam je třeba ta tabule pootočená

163 I: hm

164 PHP: ale jinak je to v pořadku
165 I: hm hm
166 PHK: tady pokud k těm dvojjazyčným věcem můžu, tak akorát mě napadá
167 jedna věc (.) že když jsme chtěli; že třeba program na nějaké akci
168 ((OBEC)), tak jsme tam chtěli třeba jednu dvě věty současně hodit do
169 polštiny (.) no a to třeba zastupitelstvo odmítlo
170 PHP: není průchozí
171 PHK: není jo,
172 I: hm
173 PHK: prozatím stále jenom v jazyce českem (..) napsano
174 I: takže-
175 PHK: -když to není organizováno přímo pézetkáó ale obcí tak to
176 prostě neprošlo
177 I: takže to neprochází přes zastupitelstvo ne přes tu komisi,
178 PHK: hm: hm hm
179 I: hm (...) a v zastupitelstvu je nějaká menšinová strana (.) nebo
180 jakým způsobem je to zastupitelstvo složené, nebo je tam někdo kdo
181 hájí více zájmy dvojjazyčnosti, nebo aspoň (.) nebo polské menšiny?
182 PHP: no (.) ze zákona není nějak dané že by musela mít nějaká
183 menšina (.) svého zástupce v obecním zastupitelstvu čili (.) je to
184 da:né jak se prosadí přísluš((nesr.)) příslušníci národnostních
185 menšin jak se prosadí
186 I: hm
187 PHP: v rámci jednotlivých stran, že:, a seskupení,
188 I: jo
189 PHP: byly období eh: kdy- když tam byli jako občané kteří se hlásí k
190 polské národnosti no: jsou období že tam třeba nikdo není no:
191 PHK: ((asi: teď tam nikdo není: ne,))
192 I: hm
193 PHP: ale jsou tam (.) sympatici jako například jako tady ((se
194 smíchem)) paní předsedkyně
195 I: ((smích))
196 PHP: kdy můžeme spolupracovat rozumně
197 I: dobře ((smích)) tak to jsem rád (.) že teď už se to rozvíjí, že,
198 (.) že spolupráce může pokračovat a (.) a co se týče těch škol máte
199 (.) máte v ((OBEC)) i dvojjazyčnou školu nebo,

200 PHK: ano ano (.) máme tady dvě máme tady českou máme tady polskou a
201 co si tak v- (.) teda slyším a vidím tak mě přijde že právě poslední
202 dobou se ta polská bych řekla pěkně rozrůstá (.)
203 I: hm
204 PHK: co se týče i ((nesrozumitelné)) jakože (.) [počet žáků]
205 PHP: [počet žáků]
206 PHK: jakože pěkně roste nahoru (.) takže paní ředitelka momentálně s
207 má docela problém s- s: vlastně s umístěním a s učebnami protože: už
208 z jara vlastně i o navýšení toho kvocientu (.) kdy ještě vlastně ta
209 škola to může nebo nemůže (.) což obec samozřejmě schválila (.)
210 protože jsme rádi že děti přibývají
211 I: hm
212 PHK: místo aby ubývaly (.)
213 I: hm
214 PHK: takže jakoby spíše to je v dost dobrých kolejích tam momentálně
215 nastaveno
216 I: a tře-
217 PHP: -ohledně těch počtů v polské škole je to (.) kolik, sto třicet
218 (.)
219 PHK: no tak ňák
220 PHP: sto (.) sto třicet
221 I: hm
222 PHP: a v české je to [přes čtyři sta]
223 PHK: [přes čtyři sta] no
224 PHP: přes čtyři sta
225 I: hm
226 PHP: tak jedna ku čtyřem přibližně no: přibližně
227 I: ale tak to je pořád vlastně lepší než ten poměr polsko-jazyčného
228 obyvatelstva a: a česko-jazyčného (.) jestli jste říkal že to je
229 deset procent a devadesát procent (.) tak znamená to: že i čeští
230 rodiče posílají děti do polské školy?
231 PHK: taky taky no:
232 PHP: no: tak v poslední době (.) to jste správně na to narazil (.)
233 je hodně nebo většina rodičů je česko polských manželství (.) kteří
234 posílají děcka do polské školy (.) dokonce i z čistě českého
235 manželství posílají taky do polské školy (.)
236 I: hm

237 PHP: no a (.) ale ještě ještě abychom vysvětlili ty počty, ta naše
238 škola v ((OBEC)) (.) ta polská, vlastně i česká (.) je: z: (.)
239 ((PHP došly slova, snaží se vyjádřit, ale PHK přebírá iniciativu))
240 PHK: hmm ano totiž tady se sjíždí žáci nejen jakoby z ((OBEC)) ale i
241 z okolních
242 I: jo
243 PHK: protože byste jakoby středisková obec, jo?
244 I: středisko-
245 PHK: to znamená že v podstatě se tady sjíždí okolní vesnice (.)
246 protože ten první stupeň třeba české školy mají ty ty vedlejší
247 vesnice ale druhý stupeň už je tady pouze v ((OBEC)) (.) kdežto
248 polska škola vlastně nejbližší je Těšín, potom tam někde Vendryně ne
249 nebo nebo bystřice nebo bystřice asi že,
250 PHP: první stupeň je ještě možná v ((nesrozumitelné))
251 PHK: v ((nesrozumitelný název obce se školou)) možná ještě (.) ale
252 každopádně už to není tady úplně do okola jo, že už je trošilinku
253 dál.
254 PHP: no: vlastně jak jste (.) vzpomněl o těch školách ještě (.) tak
255 to bylo jako vlastně (.) po revoluci (.) po osmde- osmdesátém
256 devátém roce takové ((problémy se spojením)) to bylo právě takové
257 téma právě přestavba přestavba té nebo přístavba té polské školy, a
258 to vlastně celé to školství
259 I:
260 PHP: šly tady celkem velké miliony a: jednak že se opravila
261 přístavila i polská škola i česká škola jo,
262 I: hm
263 PHP: ale možná hlavně špatné to bylo v polské škole, kde se děcka
264 učili v unimo buňkách jo,
265 I: ((nelibě)) hmm
266 PHP: ((nesr.)) které které teda nevím kolik (.) ale možná dvacet
267 roků se prostě děcka učili v unimo buňkách
268 I: no: a takže t- česká a polská škola jsou tam už odjakživa, to
269 není věc jako že by jedna byla založená v posledních třiceti letech
270 třeba, to už (.)
271 PHP: ((souhlas))
272 I: ale co jsem se chtěl zeptat vlastně: co vy jako člen eh: toho té
273 komise pro národnostní menšiny toho výboru pro národnostní menšiny

274 (.) eh: jestli jste se nějak taky angažoval pro tu školu (.) nebo
275 jestli jste- jestli i výbor to někdy řešil tu školu, jestli řešil
276 navýšení kapacity, nebo jestli to je věc čistě zastupitelstva,
277 PHK: jo no to jsme zrovna řešili že: na jaře tenhle tohle
278 I: hm
279 PHK: protože tím že jsem tudleto funkci obdržela zcela nově, takže
280 jsem si chtěla i seznámit s paní ředitelkou takže to byla takovej
281 náš jako takovej návrh že se tedy sejdeme
282 I: hm
283 PHK: a že nám tedy řekne jako, jak to vypadá? No a řekla nám, že
284 prostě potřebuje navýšit ve své podstatě všechno protože škola
285 praská ve švech nemají se děti kde učit
286 I: hm
287 PHK: všechno je takové (.) takže jsme to samozřejmě sdělovali,
288 protože v loňském třeba: (.) nebo o prázdninách minulých minulý rok
289 se opravovala celá kuchyň no a: do dnešního dne vlastně není pořádně
290 zkolaudována
291 I: hm
292 PHK: ač jsme na to ((?ušlapali?)) a prostě jsou (.) problémy jsou
293 problémy (.) ale to není ze stránky polské školy ale spíš s-
294 s vedením nebo, respektive s organizací tady těchletěch věcí obce.
295 I: hm
296 PHP: takže já bych se vrátil jako k tomu období poté revoluci jako:
297 I: hm
298 PHP: tak jsem byl (.) členem za:stupidelstva nebo členem rady (.)
299 tak samozřejmě že to byl jeden ze stěžejních úkolů (.) v kterých
300 jsem se angažoval jo, a které se podařilo (.) i s vedením té polske
301 školy no vlastně (.) i s vedením obce se podařilo dořešit jo,
302 I: hm
303 PHP: to byla to byla tehdy věc která byla na prvních stránkách ve
304 frontě ((Mladá fronta)) a podobná věci (.) jesi se tu mají rádi češi
305 a Poláci a: tak dále no
306 I: no a měli se rádi, nebo: proč by se neměli rádi? v čem to
307 spočívalo, kvůli tomu-
308 PHP: no: nedá se říct ((s jemným smíchem)) že jako vždycky se měli
309 rádi

310 PHK: no: mně je to- já třeba- já třeba jak když to takhle jako já
311 pojmu z hlediska nějakých těch padesáti let co jsem na světě skoro
312 tak mně prostě přijde že teď je to lepší.

313 I: hm

314 PHK: mně přijde že jsou ty vztahy takové vřelejší a není to tak
315 napjaté teda jak to tak pozoruju. ale třeba si pamatuju (.) že jak
316 jsem byla ještě tady na základní škole české tedy (.) tak prostě vím
317 že jsme opravdu byli jako striktně rozdělení (.) česká škola polská
318 škola jakože v nějaké takové ty (.) maximálně ty vztahy byly díky
319 třeba rodinám kdy (.) jo: jedni chodili tam druzí ((nesr.)) takže
320 jsme se znali ale jako nebylo to takové jako teď jo,

321 I: hm

322 PHK: teď mně prostě přijde že to je takové takhle asi tím že jsou ta
323 manželství teď bych řekla jakože asi víc že:

324 I: hm

325 PHK: jakože různorodá i Čech- Češi Poláci navzájem tak je to takové
326 umírněnější takové příjemnější teda z mého pohledu nevím jak to
327 vidíš Pawle ty ale já to vidím takhle (.) teda takhle to vnímám já

328 I: hm

329 PHP: já říkám k tomu jako že prostě už ta starší generace no: prostě
330 odchází když to bylo tak více vyhrocené (.) no a že prostě

331 I: hm

332 PHP: ti mladí už to trochu více vidí jak v té evropské unii jako jo,
333 jakože: evropská unie to jako prostě dává na jedno z těch prvních
334 míst jako ty- ty- ty- ty- věci narodnostní, že?

335 I: hm hm (.) no a: jaké byste řekli že od vás mají lidé v obci
336 očekávání od vás jako od výboru pro národnostní menšiny, i co se
337 týče polské menšiny, a co se týče té české většiny; tak co od vás
338 očekávají že budete dělat, co od vás očekávají že nebudete dělat
339 třeba,

340 PHK: ((nesrozumitelné mezera)) tak co se týče české, mně ani
341 nenapadá že by něco ode mě očekávali teda ((smích))

342 I: ((smích))

343 PHK: jako tyhle nejsou menšina jsou ((nesr.)) takže nemyslím že něco
344 očekávají; ale my jsme to (.) já nevím (.) my jsme to tak trošku
345 pojali ve své podstatě že jsme se spojili s tou kulturní komisí
346 takže třeba spolupracujeme na akcích a tak jo,

347 I: hm

348 PHK: to: že: no nebo když jsou prostě opravdu nějaké problémy viz
349 třeba nás momentálně tíží chodník v polské škole (.) tak to tam
350 prostě se snažíme; no prostě to co vidím, že by bylo potřeba tak to,
351 tak jakože nějak no: (.)

352 I: hm

353 PHK: jako tady: pan ((PHP)) organizuje spoustu akcí jako: které jsou
354 samozřejmě pro Čechy i Poláky takže není problém se do všech možných
355 akcí zúčastňovat takže to je spíš ten kultu:rně (.) tak zajímav- tak
356 spíš ně- tak nějak poznávačně a tak nějak společně; no; to:

357 I: hm

358 PHK: když něco je, tak jako samozřejmě nám to někdo bude muset dělat
359 (.) ale co se týče ((se smíchem)) české: to teda se přiznám to

360 I: ((smích))

361 PHK: to mě trošku zaskočilo to asi nevím

362 I: ví vůbec o vaší existenci, tak bych to řekl

363 PHK: jo: tuší a jelikož jsme v zastupitelstvu tak jo ((smích))

364 I: ((smích))

365 PHK: ví ví že to tady je

366 I: dobře (.) no pane ((PHP)) co byst-

367 PHP: no: ta polska prostě no očekává že budeme hájit nějaké (.) když

368 PHK: -když něco-

369 PHP: -přijdou nějaké

370 PHK: -problémy-

371 PHP: že budeme prostě ty zájmy polské národnostní menšiny,

372 I: hm

373 PHP: nebo prostě, že budeme hájit. to je hlavní že jo, a jinak ta
374 (.) komise ne- nejsme jako přímo kulturní komise

375 PHK: [to ne (.) to ne to ne]

376 PHP: [že že bysme při orgaňizovali akce] že,

377 PHK: ale pomáháme-

378 PHP: pomáháme pomáháme hodně

379 PHK: snažíme se no to je trošku říkám tak přece jenom jakože je
380 třeba něco, protože tady v ((OBEC)) to tady bylo trošku takové jako
381 složitější tak jsme se do toho taky pozapojovali teda něco se udělá
382 no a a: mezitím mezitím samozřejmě se dělají ještě jiné akce, takže
383 jako jo:

384 I: hm

385 PHK: zatím za to kolik to máme, tři čtvrtě rok?

386 I: hm

387 PHK: tři čtvrtě rok co skoro už

388 I: hm

389 PHK: tak se něco udělalo no;

390 I: dobře (.) tři čtvrtě rok už výboru teda už nového zastupitelstva

391 vlastně (.)

392 PHK: no

393 I: já nevím kdy byly (..) nového zastupitelstva jo, no: a jestli se

394 ještě můžu vrátit těm dvojjazyčným názvům, pamatujete si, pane

395 ((PHP)), jak to- jakým způsobem se to prosadilo, jestli jestli to

396 jste to navrhli vy v tom výboru, nebo jestli se potřebovali i

397 podporu nějaké eh: celostátní polské menšinové asociace té (.) toho

398 kongresu Poláků nebo něčeho jiného, nebo stačilo jenom když jste to

399 vy prosadili v tom výboru?

400 PHP: samozřejmě že kongres Poláků jak jste vzpomněl tak určitě

401 participuje v těchto věcech (.) hlídá (.) řekl bych tyto věci: a

402 když jsme potřebovali nějaké třeba- odborného něco po právnické

403 stránce a tak dále posoudit;

404 I: hm

405 PHP: tak vždycky nám vycházeli vstříc (.) no ale to vlastní

406 prosazení, no to je samozřejmě je věc místní (.) místní nebo členů

407 te jednak národnostní komise a jednak potom víceméně formální i když

408 vlastně zastupitelstvo by mělo možnost ještě to zamítnout nebo

409 nezamítnout

410 PHK: hm hm

411 PHP: ale jak se už říkal, většinou teda dalo zastupitelstvo na

412 doporučení té komise

413 [23:19 zákonné ukotvení a censy](#)

414 I: dobře (.) teď už se přesunu k tomu sčítání lidu a: k tomu jak to

415 ovlivňuje potom vznik výborů pro národnostní menšiny (.) eh: takže

416 výbor pro národnostní menšiny což asi víte může být ustaven tak že o

417 to požádá teda ten výbor- teda požádá o to ten spolek pro

418 národnostní menšiny a zároveň se více než deset procent obyvatel z-

419 z té dané obce hlásí k jiné národnosti než české (..) a ta věc v tom

420 sčítání lidu je ta že že otázka na národnost je dobrovolná (.)
421 slyšíte mě?
422 PHK: no: teď jste se nám sekl
423 I: no: tak já to zkusím [ještě jednou]
424 PHP: [už je to dobře]
425 I: vy vy už máte v ((OBEC)) výbor pro národnostní menšiny:, asi
426 vlastně odjakživa očekávám od těch devadesátých let (.) co to
427 začalo, nebo možná i předtím něco něco takového existovalo?
428 PHK: No jo no tu je že už od devadesátých let ten ten výbor tu je
429 každopádně [jo jo jo jo jo]
430 PHP: [jo jak jsem říkal] čtyři období čtyři pět období pět pětkrát
431 čtyři dvacet let přibližně no přibližně dvacet let
432 I: no ale-
433 PHP: nebo víc
434 I: já chci říct že hypoteticky kdyby tam nebyl nebo nějaké jiné obci
435 kdyby nebyl tak může vzniknout tak že o to požádá nějaký (.)
436 celostátně organizovaný spolek pro národnostní menšiny a zároveň se
437 více než deset procent obyvatel dané obce hlásí k jiné národnosti
438 než české (.) a: teď eh: eh: (.) ten problém nebo ta věc s tím
439 sčítáním lidu je ta že otázka na národnost je dobrovolná ale těch
440 deset procent se počítá eh: počítá z celku obce; takže ne: z
441 celkového počtu (.) z celkového počtu obyvatel a: nejenom z těch co
442 to- co to vyplnili. takže potom často dochází k tomu: že tu
443 národnost menšinovou třeba vyplní málo lidí, i když i když se k ní
444 jinak hlásí, a nevyplní to do toho sčítání lidu, a kvůli tomu nemůže
445 vzniknout, nemůže vzniknout eh: ten výbor pro národnostní menšiny,
446 protože nedosáhnou desíti procent a: hm: (.) pak je tam ve sčítání
447 lidu je ještě otázka na jazyk která je povinná ale z té otázky na
448 jazyk se vůbec nic neodvíjí (.) takže otázka jaký je váš mateřský
449 jazyk by měla mít teoreticky stoprocentní eh: stoprocentní vyplnění
450 (.) každý ji musí vyplnit (.) ale potom výbor pro národnostní
451 menšiny se odvíjí pouze od toho toho: kdo napsal jakou (.) jakou
452 národnost. takže moje otázka teď zní jestli jste spokojeni s tím jak
453 v nynější době ten zákon funguje že je třeba deset procent jakékoli
454 národnosti jakékoli jiné národnosti než české aby mohl být ustaven
455 ten výbor nebo jestli byste to nějak změnili (.) jestli byste třeba
456 eh: tu procentuální hranici dali níž nebo výš nebo jestli jestli

457 byste eh: se snažili o to, aby otázka na národnost byla povinná aby
458 aby se aby se (.) více (.) aby více lidí vyplňovalo anebo byste se
459 snažili o to aby se výbory pro národnostní menšiny například
460 odvozovaly ne: od národnosti ale od mateřského jazyka, (.) to jsou
461 takové různé možnosti které vám dávám na výběr a: ((nádech))
462 PHP: hm: no (.) si myslím že v dnešní době nějaké povinné povinné
463 údaje povinné věci že že to není moc populární jako no;
464 I: hm
465 PHP: nevím jestli jestli bysme jestli by to mělo nějaký smysl jak
466 kdyby to bylo povinné že, (.) to je spíš nějaké pozůstatky z minula
467 něco povinného že tam muselo být
468 I: no ale třeba ta otázka na jazyk je povinná přímo (.) v ve sčítání
469 lidu a člověk musí musí vyplnit jaký je jeho mateřský jazyk.
470 PHP: hm hm hm jo máte pravdu ale myslím že to bylo poprvé na u
471 posledního sčítání ne, ten ten jazyk
472 I: hm
473 PHP: myslím si že jo.
474 I: nevím no. nevím jestli byl povinný vždycky nebo-
475 PHP: no; na ten mateřský jazyk u nás je to takové že my nějak
476 nemluvíme mezi sebou ta národnostní menšina nějak čistou polštinu
477 že,
478 I: hm
479 PHK: hm
480 PHP: tak jak- tak jak čeština asi nemluví čistou češtinou ale spíš
481 ta polská národnostní menšina mluví takzvaně po našem (míněno:
482 nářečí po naszymu))
483 I: hm
484 PHP: čili to je, to je nářečí že,
485 I: hm
486 PHP: my se tu dorozumíváme nářečím (.) no, jasné že na oficiálních
487 akcích třeba kulturních toho pěkztkáo ((PZKO)) a tak dále nebo co
488 tak (.) ty oficiality jsou v te polštině že, ale stejně potom se
489 přejde
490 PHK: hm hm
491 PHP: přejde po našem jo
492 I: hm

493 PHP: jo, k té řeči po našem. (.) no: tak nevím ještě co bych k tomu
494 řekl jak jste to myslel tu otázku ještě,
495 I: jestli byste něco změnil, [tak vy jste říkal]
496 PHP: [jo: změnit]
497 I: hm
498 PHP: jo měnit (.) měnit jesi to vyhovuje nebo nevyhovuje, no; (.) no
499 řeknu že nejsem nějak ((se smíchem)) přímo v těch věcech (.) v těch
500 věcech že jsem tak nepřemýšlel co by- co by- co kdyby: jo, protože
501 jsem tak tímto stylem nepřemýšlel беру to: (.) je to dané tak tak
502 takže takto jako prostě snažíme se to dořešit no,
503 I: no-
504 PHP: -takže že bych se k tomu vyjadřoval (.) jestli jestli (.)
505 jestli by to mělo být tak nebo tak no,
506 I: no (.) no tak když vám no tak (.) když vám třeba řeknu
507 hypotetický scénář (.) že v příštím sčítání lidu; což bude dva
508 tisíce třicet jedna (..) klesne ten počet Poláků nebo lidí co se
509 hlásí k polské národnosti ve sčítání lidu pod deset procent (.) tak
510 potom by v rámci toho jak nyní fungují ty zákony musel přestat
511 fungovat váš výbor pro národnostní menšiny (.) což je takové riziko,
512 které může nastat. a ta má otázka směřovala vlastně na to jestli-
513 jestli by to bylo- jestli by to bylo dobře kdyby to zaniklo nebo
514 jestli jestli i třeba obce s nižším poměrem národnostním menšin by
515 měly mít- by měli mít právo na to mít svůj výbor nebo, (..) cokoli
516 PHP: no (.) no to (.) výbor může mít každá obec to to jako i když
517 mají třeba (.) jedno procento nebo pět procent
518 I: hm-
519 PHP: -tak jestli si ten výbor prostě odhlasují tak výbor může být
520 jo,
521 I: hm
522 PHP: to je dano těch deset procent je dano zákonem že musí být jako
523 jo,
524 I: hm
525 PHP: jo, tak tak to je (.) no tak to určitě víte, tak to určitě
526 chápete že? takže (.) no (.)
527 I: tak-
528 PHP: určitě no je existuje ta (.) prostě alternativa že to může
529 klesnout že, (.) no (.) a co pro to udělat? no tak to je spíš jako,

530 jak- jak je- jak jsou tu ti zastupci národnostni menšiny prostě jak
531 jsou aktivní a (.) no: prostě no (.) prostě jak jich je vidět no: a-
532 I: hm
533 PHP: a jesi jsou prostě braný jako pozitivně
534 I: hm
535 PHP: nebo budou braný negativně (.) no tak (.) to má taky vliv na to
536 že,
537 I: hm
538 PHP: kdo tam jsou ti zástupci te narodnostni menšiny
539 I: to máte pravdu s tím že může vzniknout ale (.) když potom třeba
540 ta národnostní menšina narazí na nějaké problémy v zastupitelstvu a
541 na nějaký odpor; tak potom nemusí vzniknout no. ale: a: co vlastně:
542 PHP: no tak-
543 I: pardon?
544 PHP: (.) ne tak jasne (.) že (.) že ten výbor má význam svůj
545 I: hm
546 PHP: že tenhle aby byl (.) no to je jasne že ano,
547 I: teda ještě jeden- jeden scénář který by byl možný by bylo to
548 kdyby se (.) ten výbor nutně ne:- nezakládal na základě národnosti
549 ale na základě jazyka (.) takže by si mohl zakládat na tom kolik
550 lidí by- by udalo polštinu jako svůj mateřský jazyk v dané obci. (.)
551 byl byste pro to nebo nebyl?
552 PHP: no:: osobně jestli mám říct tak spíš asi nebyl.
553 I: hm (..) a proč?
554 PHP: mm- no mám obavu jak by to lidé pochopili no;
555 I: hm
556 PHP: jak by to pochopili jako, jak by to bylo jestli (.) jak by tam
557 byla prostě ta alternativa polština čeština (.) nevím jesi tam bude
558 třeba alternativa nářečí, nebo tak jo,
559 I: hm to tam není právě
560 PHK: [není no]
561 PHP: [hm tak] to je: (.) to je dost takove (.) jak jsem říkal no:
562 nemluvíme jenom čistou polštinou mezi sebou že,
563 I: hm
564 PHP: proto lidé by to tam kdovíjak jak by to pochopili,
565 PHK: no

566 PHP: jak by to tam napsali čili: no podle mě by to pro nás jako pro
567 národnostní menšinu nebylo dobře.

568 I: hm [takže]

569 PHP: [udělat]

570 I: myslíte že už i teď třeba lidé často píšou do (.) toho sčítání
571 lidu (.) do jazyka třeba to nářečí že tam třeba napíšou na otázku
572 jaký je váš mateřský jazyk napíšou po naszymu?

573 PHK: [to asi ne: co,]

574 PHP: [no po naszymu] ne (.) ale slezsky

575 I: slezsky

576 PHP: slezske nařeči

577 I: slezsky

578 PHP: slezské nařeči

579 I: napíšou slezské

580 PHP: to slezské nařeči tam [myslim (.) bylo (.) myslim]

581 PHK: [nevím (.) nevím]

582 PHP: že tam byla takova možnost

583 I: -ne jsou tam jenom jazyky jsou tam jenom jazyky (.) nářečí

584 PHK: -jsou tam jenom jazyky jo,

585 PHP: [aha]

586 I: [nářečí] tam nejsou (.) takže:-

587 PHP: -ne? aha;

588 I: hm no: tak dobře (..)

589 PHP: no tak: a jak by to ještě byl povinný údaj, no nevím co by to
590 dobrého přineslo by

591 I: no ono už to je povinný údaj ten jazyk. sice to mnozí lidé
592 nevyplňují a není to nějak vynucováno (.) ale je to povinný údaj.

593 PHP: hm

594 34:30 přesvědčovací praktiky

595 I: ono totiž ten problém s tím vyplňováním národnosti je takový že
596 rok od roku klesá ten počet lidí co to vyplnili teď už byl někde (.)
597 kolem poloviny; nevím jestli padesát šedesát procent lidí v České
598 republice jenom vyplnili svoji národnost (.) a potom, aby se ten
599 výbor jako nutný: udržel, tak je třeba často třeba udělat nějakou
600 kampaň, aby lidé nezapomínali tam vyplňovat svoji národnost, aby se
601 za to lidé třeba nestyděli (.) a tak (.) a: takovou kampaň vlastně
602 dělal i kongres poláků v české republice pře:d (.) rokem 2021 před

603 tím sčítáním lidu, postřehli jste tu kampaň? nebo postřehl jste tu
604 kampaň?
605 PHP: o kampani ví:me jako (..) byla dělaná spíš trochu tym
606 modernějším způsobem
607 I: hm
608 PHP: nějaké (.) ten internet a tak dále no: ale: já myslím že kdyby
609 nebyla u nas přímo osobní kampaň
610 PHK: hm
611 PHP: kdybysme jako skoro nezašli přímo do každé rodiny
612 I: hm
613 PHP: a vysvětlovali jim, ukazovali oč jde tak že: by asi těch deset
614 procent nebylo
615 I: hm
616 PHP: a i když byla ta kampaň z kongresu polaku tak (.) podle mě
617 určitě a určitě jsem to říkal i na tom kongresu polaku jako že:
618 prostě prostě musí s- se jít jako- přímo na ty lidi k těm lidem
619 I: hm
620 PHP: že každý nema zatím nějak přístup k těmto moderním sdělovacím
621 prostředkům a tak podobně
622 I: hm (.) to je: hm zajímavé že slyším, že jste- že jste teda
623 chodili k těm lidem (.) protože to mám tady taky otázku ale zatím-
624 zatím teda z ostatních- z ostatních výborů pro národnostní menšiny
625 mi většinou odpověděli i z českého těšínska, že- že k lidem
626 nechodili (.) vy jste teda chodil, zkuste si představit nějakou tu
627 situaci co jste těm lidem říkal, jak jste je přesvědčoval co jste
628 jim kladl na srdce
629 PHP: prostě: měli jsme ty letačky z toho kongresu polaku [jo,]
630 I: [hm]
631 PHP: ktere se daly vyborně využít (.) teď nevím jestli na posledním
632 byla třeba ewa [farna]
633 I: [hm]
634 PHP: nebo to bylo na předposledním už no a: takové- takové věci
635 prostě mají- mají vliv mají význam no a: vysvětlovali jsme jim no
636 jestli chcete mít ten vybor pro narodnostni menšiny no tak je třeba:
637 aby- abyste to abyste to pochopili no: abyste to vyplnili no:
638 I: hm (.) a co vám na to lidé říkali, odporoval někdo třeba nebo:
639 vám říkali že je to nezajímá nebo-

640 PHP: nesetkal jsem se (.) kde jsem třeba byl, že by někdo odporoval,
641 většinou bylo přislíbeno že to bude uděláno

642 I: hm (.) a chodil jste sám takhle nebo:

643 PHP: různě (.) třeba sám nebo s někým

644 I: hm (.) takže a hlavní důvod který jste udával teda byl ten výbor
645 pro národnostní menšiny nebo co jste udával za důvody aby to
646 vyplnili?

647 PHP: (..) no: jednak prostě aby v těch lidech to bylo jako jo:

648 I: hm

649 PHP: aby jim to zostalo v srdci a aby prostě se- citili nějak že tu
650 jsou rovnoceni a tak dále (.)

651 I: hm

652 PHP: no tak to je ta jedna věc no a: i ten vybor pro narodnostni
653 menšiny který vlastně je takovým (.) reprezentantem nebo- nebo ten
654 předseda těch orga- organ- organizace jedne protože tu je jedna není
655 více polských organizací

656 I: hm

657 PHP: tak reprezentuje takže: to má ten svůj vyznam tu svou
658 důležitost

659 DŮVODY NEDEKLAROVAT (38:55)

660 I: hm hm (.) a: jaké si myslíte že lidé mají důvod nedeklarovat svůj
661 národnost a jazyk co lidi vede k tomu (.) nebo třeba: zejména tu
662 polskou menšinu (.) k tomu aby tam nic nenapsali (..) aby tam hm vy
663 jste je šel přesvědčovat takže to znamená že jste se jako bál že tam
664 nic nenapíšou (.) tak co je vede k tomu aby tam nic nenapsali

665 PHP: hm (.) jaké jsou důvody no: prostě řekl bych nezájem o věci
666 veřejné no:

667 I: hm (..) nezájem o věci veřejné (.) hm

668 PHP: nedá se říct, že by všichni jako těch stopadesát lidí těch
669 deset procent jako nebo- nebo víc, i ti kteří to nenapsali jakože by
670 všichni byli zaangožováni že by všichni (.) měli zájem, jsou
671 samozřejmě ti kteří mají větší zájem a menší zájem o ty věci veřejné

672 I: hm (.) hm (.) a vy jste šel teda spíš za těmi, co mají menší
673 zájem [očekávám]

674 PHP: [za-] no prostě za všemi za všemi nic jsem nerozlišoval, ale
675 ale takové lidi takové rodiny kteří jsou třeba v tom výboru polského
676 svazu kulturně osvětového no [tak to je jasné]

677 I: [(smích)]
678 PHP: že jsem tam nechodil protože to bylo jasne no, spíš takove ty
679 dvou- dvou- jako:
680 PHK: ja[zyčne]
681 PHP: [jazyčne] manželství a tak dale
682 I: hm (.) a můžete si třeba ještě vzpomenout co vam ti lidé říkali
683 nebo (.) jak na to reagovali když jste za nimi přišel?
684 PHP: (..) no t- reagovali tak na t- ((žertovně napodobuje nářečím
685 „po naszymu“)) to je jasne dycky že (byl) polokem tak dycky to na-
686 to je jasne že to napišem
687 I: ((smích))
688 PHP: ((smích))po naszymu jestli to rozumíte,
689 I: ((smích)) jo:
690 PHP: nemusite mit obavy to je jasne že tam napišem po polsku
691 ((smích))
692 I: dobře, no: ((smích)) a- (..) a setkával jste se s tím, že třeba-
693 PHP: no příjemne to bylo ta pochuzka spíš byla příjemna
694 I: a setkával jste se s tím, že oni nevěděli že to má takový vliv že
695 to co tam napíšou má takový vliv na život obce (.) na život té
696 menšiny
697 PHP: určitě určitě ne všichni se orientují v těch věcech tak
698 důsledně, takže mělo to význam
699 [41:47 měli by lidé více vyplňovat svůj národnost – národnostní státy](#)
700 I: hm dobře (.) a takže myslíte si teď obecně nejen u polské
701 menšiny, ale myslíte si že by lidé měli víc vyplňovat svou národnost
702 a jazyk, v- ve sčítání lidu když jsem vám řekl že ten počet lidí co
703 vyplňují svou národnost neustále klesá (.) tak si myslíte že by to
704 mělo být víc, hm (.) měli by být lidi jako obecně nabádání k tomu
705 aby psali co jsou za národnost?
706 PHP (..) no
707 PHK: to je těžké no
708 PHP: ja si třeba myslím no ale to už je možná trochu: trochu (.)
709 jako víc za rámec no: že prostě národnostní státy to už je jako
710 přežitek jako jo,
711 I: hm

712 PHP: ja se spíš evropsky feu- (.) f- ((zamýšlí se nad slovem, které
713 má na jazyku)) ehm: (.) hm: jak je to (.) jak je, jak je to spojené
714 státy americké no;
715 I: federalista
716 PHP: federalista no;
717 I: hm (.) jo (.) dobře ale tím chcete říct to že je překonané to aby
718 lidé vyplňovali co jsou za národnost nebo jak to myslíte,
719 PHP: ((ironický smích))
720 I: [to ne: ne,]
721 PHP: [no:] (.) to ještě nebude u všech lidí stejný názor (.) to
722 ještě bude dlouho trvat no
723 I: ((smích))
724 PHP: to ještě bude dlouho trvat až to lidé tak nějak pochopí že (.)
725 je to prostě není to nejdůležitější jesi si Čech nebo Polák asi no,
726 I: hm hm (.) dobře to bych s vámi klidně souhlasil ale: ale pořád
727 pořád se trochu vyhýbáte té mojí původní otázce jestli byste byl rád
728 kdyby to tam ti lidi spíš psali nebo nepsali, (.) to je- jestli
729 jestli si myslíte že to je důležité nebo nedůležité, to je druhá
730 věc.
731 PHP: momentálně jo (.) momentálně jaké jsou právní věci a tak dále
732 tak jsem pro to aby to potom psali
733 I: hm (.) dobř-
734 PHP: -to má svůj význam (.) momentálně je to má svůj význam
735 I: no a v budoucnu teda: kdyby- kdyby se vyplnil váš sen toho
736 evropského federalismu, tak podle čeho by se určovalo třeba to,
737 jestli bude polsko jazyčná nebo česko jazyčná škola ve městě a:
738 PHP: ((smích))
739 I: ((smích))
740 PHP: tak asi se tomu nevyhneme že by muselo: no to to nevíme [zas
741 tak]
742 I: [((smích))]
743 PHP: tak ((nesrozumitelné)) nejsem jako: abych to věděl a jak by to
744 mělo být; ale něco podobného asi budu muset mít no, (.) i když bude
745 ta federativní re- evropa že,
746 I: hm
747 PHP: ((smích))to nevím jesi:
748 I: ((smích))

749 PHP: ((smích))
750 I: taky nevím
751 PHP: to já se toho nedožiju určitě:
752 PHK: to asi nikdo ((nesroz.))
753 I: no: a: vy jste teda říkal že v současné době kuli těm zákonům je
754 to třeba (.) tak ještě jedna taková ehm: trošku: taky hypotetická
755 otázka jestli kdyby bylo možné aby se výbory pro národnostní menšiny
756 nebo třeba i prostě peníze co plynou národnostním menšinám v
757 obcích a tak (.) kdyby to vůbec nezáleželo na sčítání lidu, kdyby to
758 záleželo prostě na (.) na iniciativě těch jednotlivých menšin v těch
759 obcích byl byste pro, nebo ne? Kdyby se to vůbec neodvívjelo od
760 sčítání lidu,
761 PHP: proč ne? (..) protože například (.) berme takové větší města
762 takové Havířov
763 I: hm
764 PHP: třeba Karviná a tak dále (.) je (.) kde těch lidí kteří se
765 hlásí k té polské národnosti nebo: no k té polské národnosti taky
766 budou nějaké stovky ale v rámci sto tisíc obyvatel jako vůbec nemají
767 šanci mit mit ten vybor pro národnostní menšiny takže:
768 I: hm
769 PHP: takže kdyby to bylo dané, že jo? když o to požádají, tak prostě
770 jim to bude umožněno, tak proč ne?
771 I: hm (.) a stejně i ve v ((OBEC)) proč ne, myslíte, (.) nebo jenom
772 ve větších městech?
773 PHP: nee (.) tak platí to pro všechny
774 I: platí to pro všechny
775 PHP: hm
776 I: ale stejně by to musel někdo někdo zas asi schvalit, že? takže
777 to zastupitelstvo by to (..) stejně muselo schválit no:, (.) jako
778 bez bez schválení toho zastupitelstva nevím jestli by to no:
779 PHK: no to nevím jesi
780 PHP: to nevím
781 I: no: no pak ještě teda otázka (.) bavili jsme se o tom
782 přesvědčování a teka opačná otázka na vás oba (.) klidně jestli vás
783 někdo někdy přesvědčoval, abyste vyplnili svoji národnost a svůj
784 jazyk. jestli za vámi paní ((PHK)) nebo za vámi pane ((PHP)) jestli

785 někdo přišel a říká vám (..) ((napodobení cizího hlasu)) to musíte
786 vyplnit, bude sčítání lidu a: (..)
787 PHK: t- d- (..) hm: za mnou asi ne: ((smích)) já si to tam samozřejmě
788 jako šoupnu na češtinu takže asi mám (..) asi to jako takhle nemám
789 no:
790 I: hm
791 PHK: já ne: no (..) no (..)
792 PHP: ((žertovně)) já za tebou nebyl?
793 PHK: tys byl za mojím tatškou protože můj tatka má [polskou můj tat-
794 ano
795 PHP: [no aspoň tak] no
796 PHK: no tak no: (..) tys byl tady protože můj tatínek má polskou
797 národnost takže ten ten-
798 PHP: nebo se hlási k polske narodnosti-
799 PHK: -no ano takže ten ten (..) takže: takže tu tu to a tatka
800 samozřejmě ten to jakože vždycky napíše že jo,
801 PHP: no a vlastně říkal to co jsem tu říkal furt (..) ((napodobuje
802 otce PHK.)) za mnou nemusíš chodit [je to stejně napišem]
803 PHK: [přesně ((souhlasné zvuky))]
804 I: a za vámi pane ((PHP))?
805 PHP: ((smích)) [že by někdo přišel]
806 PHK: [((smích))]
807 I: ((smích)) to by asi bylo nošení dříví do lesa
808 PHP: ((nesrozumitelné))
809 [49:15 co je národnost a mateřský jazyk](#)
810 I: dobře (..) vy jste teďka (..) mám posledních pár otázek (..) teďka
811 jste říkali (..) že váš otec tam má polskou národnost a pak jste se
812 opravil že se hlásí k polské národnosti (..) tak moje otázka je, jaký
813 je mezi tím rozdíl, nebo co to vlastně ta národnost je? jak byste-
814 jak byste definovali národnost (..) co byste řekli jak se národnost
815 projevuje, a tak dále;
816 PHP: jak se národnost projevuje:
817 PHK: no jazykem tradicemi (..) něčím takovým (..) možná i určitou
818 kulturou
819 PHP: no (..) prostě pokračování v tradicích našich předků (..) tak
820 bych to řekl
821 I: hm

822 PHP: setrvání v těch tradicích našich předků
823 I: setrvání v tradicích vašich předků (..) no a teda jaký (.) je
824 nějaký rozdíl mezi tím mít nějakou národnost nebo hlásit se k nějaké
825 národnosti, je je národnost něco, co člověk musí o sobě říct nebo to
826 má automaticky tím kde se někde tím- kde se narodí (.) tím jakým
827 rodičům se narodí a tak dále, (..) nebo abych to řekl trochu
828 smysluplněji nebo srozumitelněji je to nějaká svobodná volba ta
829 národnost, je to něco, k čemu se a přihlásím a díky tomu to mám nebo
830 je to něco co mám už automaticky?
831 PHP: ja bych řekl že tam budou oba dva-
832 PHK: -obě dvě varianty-
833 PHP: -oba dva aspekty
834 PHK: to si taky myslím no
835 PHP: že to je i něco co člověk zdědil-
836 PHK: -no-
837 PHP: ((do celé repliky vstupuje souhlasně PHK)) i něco co člověk
838 zdědil i něco co dělá něco i na tom svobodném rozhodnutí, že to bude
839 dohromady (.) a ((PHK křestním jménem)) má stejný názor
840 I: hm
841 PHK: no na začátku je to určitě tak když jak to berou rodiče že,
842 komu se člověk narodí a potom podle toho jak jak to třeba má
843 nasměrováno nebo kde se v životě octne a jak to všechno bude vnímat,
844 no,
845 I: hm (.) hm: takže si myslíte že se může národnost během života
846 proměňovat?
847 ((ticho zhruba 7 sekund))
848 PHK: je [to myslím si teoreticky možné]
849 PHP: [tak teoreticky áno]
850 PHK: tak teoreticky by to asi šlo
851 PHP: ano
852 I: a může mít člověk víc národností?
853 PHK: jo: já myslím že může (.) já mám třeba hm: (..) spoustu
854 známých (.) co mají tu: (.) třeba i americkou českou (.) španělskou
855 českou
856 PHP: to je občanství

857 PHK: teda občanství pardon (.) aha aha: to jsem to teď to popletla
858 vidíš to, takže já nevím, já myslím že jako může se současně cítit
859 tím i tím (.) proč ne?
860 PHP: no nějak nemám přehled jak je to přesně na tom západě nebo jak
861 je to v Americe (.) jak to tam je, (.) třeba nějaké to ščitani to to
862 možná vy jste se víc zabýval těmi věcmi jak to tam vypadá
863 I: tak i v českém sčítání může člověk napsat dvě národnosti
864 PHK: hm
865 I: jestli to je správně?
866 PHP: no to je trochu (.) podle mě to není moc rozumné co? ne,
867 I: proč myslíte?
868 PHP: když by se mělo rozhodnout ne, (.) ale asi my- myslím že to
869 určitě od toho posledního tam bylo ta- ta možnost že, ale ale nějaké
870 menší procento se lidí proto rozhodlo no,
871 I: málo no
872 PHP: a teď nevím kde kde to bylo připočítáno, jestli myslím že to
873 bylo dokonce připočítáno k té národnostní menšině
874 I: k menšině (.) hm
875 PHP: takže když tam byla třeba polsky česky jo,
876 I: hm
877 PHP: takže to byl k te polštině připočítáno jo,
878 I: přesně tak
879 PHP: mám pravdu? vy jste to asi zkoumal-
880 I: -přesně tak kdyby kdyby to bylo třeba ve vaší obci a někdo by
881 napsal polskou a českou, tak potom ta ten (.) potom se počítá jako
882 do té polské menšiny do do těch procent (.) do těch procent které
883 jsou potom potřeba třeba pro ten výbor a tak. Hm
884 ((zvoní telefon))
885 I: klidně to-
886 PHP: pardon jenom
887 I: ještě tak (.) já potřebuji ještě tak čtyři minuty možná (.) ale
888 klidně to vezte a pak můžem domluvit
889 PHK: jojojo (.) tady nějaký telefon ještě ((smích)) zrovna něco to
890 I: jo: dobře no: (.) takže pan ((PHP)) teďka odešel já teď jenom
891 nevidím jestli s tím telefonem
892 PHK: jo jo jo jo jo ale on se vrátí (.) teďka jenom s tím telefonem

893 I: dobře. tak já nevím teďka potom budu pokračovat tady s těma
894 otázkama ale co co vy byste ještě měla k tomu o čem jsme se bavili o
895 tom (.) o tom sčítání lidu a: o tom jak je to dáno zákoně jestli vy
896 jste to nějak změnila nebo, (.)
897 PHK: asi ne (.) asi bych to tak nechala
898 I: hm (.) a: co se týče toho, zda by lidé měli víc vyplňovat
899 národnost a jazyk (.) tak tak jste na tom jak, paní ((PHK)),
900 PHK: tak jestli je víc jako já nevím jestli víc no tak jak- já si
901 totiž jako asi myslím podobně jako: když to vyplní tak prostě to
902 chtějí vyplnit a když to nechtějí vyplnit tak jako nutit někoho k
903 něčemu asi není úplně ideální (.) stejně jak tam to vypadalo ještě
904 ostatních věcí
905 PHP: to asi víte v dnešní době
906 PHK: jsou otrávení spíš z takových věcí
907 PHP: no (.) chápu tu demokracii že si můžou dělat co chtějí určitě
908 těžko někoho přesvědčeného přesvědčovat o nějakém opaku není v
909 dnešní době to je:
910 I: takže myslíte že lidé co to vyplňují tak už vlastně za tím
911 sledují nějaké ty cíle, třeba do menšinového života a tak dále?
912 PHP: to bych ani tak neřek
913 PHK: to si taky nemyslím
914 I: tak to vyplňují spíš tak z hrdosti nebo ze zvyku možná?
915 PHP: jojo
916 PHK: hm spíš no
917 I: z hrdosti nebo ze zvyku?
918 PHK: spíš ze zvyku si někdy myslím ale z hrdosti taky možná
919 PHP: no (.) jo (..) možná trošku odbočím polsky konzulat organizoval
920 takové věci jako karta Poláka jestli jste něco o tom slyšel jo,
921 I: hm
922 PHP: je prostě možnost se přihlásit že chcu mít tu kartu Poláka no,
923 on tam vlastně výhody žádné z toho je tam nějaké vstup do do do
924 statních muzeí trochu levnější nebo nebo jízda vlakem trochu
925 levnější ale nejsou nějaké finanční nebo požitky
926 I: hm
927 PHP: ale prostě se hlásili lidé k tomu jako že to mají v srdci, jako
928 že
929 I: hm

930 PHP: prostě se cití jako jako jako Poláci tak se hlasili k te
931 kartičce, kterou obdrželi

932 I: dobře (.) jo o tom jsem slyšel že to je toto (..) no tak teď už
933 se teda vrátím k těm posledním otázkám ptal jsem se na to co je
934 národnost teďka co je podle vás mateřský jazyk, (..) a: jak se
935 projevuje? jakým způsobem se dá měnit nebo nedá měnit jestli člověk
936 může mít víc mateřských jazyků, a tak.

937 PHP: [tak (.) podle mě podle mě]

938 PHK: [tak to je (.) čím mluví doma že jo,]

939 PHP: přesně tak (.) čím prostě jak jsem se narodil jak mluví rodiče
940 jak mluví (.) nejenom třeba rodiče dědové a a tak jo širší širší
941 rodina, že?

942 PHK: a těch mateřských jazyků si právě myslím že může víc protože
943 tím pádem když jsou prostě takové ty rodiny kteří třeba mají úplně
944 jiné světové jazyky a děti automaticky přepínají s- ze španělštiny
945 na češtinu do toho do do po našem a do všeho ostatního takže proč
946 ne jo? ja si říkam prostě jim až závidím někdy jo,

947 I: hm

948 PHK: mají tu možnost

949 PHP: ale jestli to je (.) ((PHK, křestním jménem))-

950 PHK: -no mateřský nevim-

951 PHP: -mateřský jazyk

952 PHK: mateřský asi ne: tak ono vždycky se to říká že podle toho když
953 je člověk že tě maminka učí že potom mateřský, ale jako těžko říct
954 no jako

955 PHP: hm hm nevím jesi

956 PHK: ale asi ten kterým se člověk jako normálně běžně dorozumívá,
957 kterým vždycky když tě něco napadne tak se to v tom jazyce jakoby
958 vyskočí

959 PHP: většinově- většinově jak se v té rodině mluví to bude ten
960 mateřský jazyk no (.) ne když tam podle mě je jako jeden člen který
961 mluví tou španělštinou že no,

962 I: hm (.) takže myslíte že mateřský jazyk může být jenom jeden nebo
963 víc? víc mateřských jazyků.

964 PHP: ((smích)) na nás nějak tlačíte

965 I: ((smích)) to jsou otázky no: (.) nejtěžší otázky nakonec (.)
966 nejvíc takové spekulativní

967 PHK: no jedna nebo víc jako já nevím, já bych možná řekla že i víc
968 jo, když to na to tak koukám. já nevím
969 PHP: ja jsem spíš opačně (.) ale nemusíme mít stejný názor
970 I: ((smích)) nemusíte (.) určitě ne určitě ne
971 PHP: ((nesr.)) je o pár desítek let mladší tak už má jiný názor
972 I: tak paní ((PHK)) tedy víc podle toho když víc lidí v té rodině
973 mluví různými jazyky
974 PHK: jo tak podle toho (.) jo jo jo já bych řekla že jo
975 I: a pan ((PHP)) tedy naopak tvrdí-
976 PHK: -je to dobrý nápad si tady na tohleto zeptat, když zrovna
977 někoho takhle rafnu tak se jich zeptám teda jesi kolik vlastně těch
978 mateřských jazyků mají (.) jak to vnímají
979 PHP: jako mateřský-
980 PHK: nono na to se jich zeptám
981 PHP: ne že doma mluví anglicky česky a polsky ale mateřský
982 PHK: no to mě docela zaujalo to se zeptám až to někdy (.) ale tak to
983 jsou většinou že jo prozatím mladí lidi to je tenhleten- tohleto to
984 je zajímavá myšlenka (.) no to se asi zeptám jak to vnímají že
985 takhle člověk to má jako jeden že, jako sam za sebe
986 PHP: oni- oni ti možná odpoví že ((nesrozumitelný vtip))
987 I: ((smích)) no a pane ((PHP)) co vy byste měl za argument teda, pro
988 to že je jenom jeden mateřsky jazyk
989 PHP: si myslím no že matka mě učila jenom jedněm jazykem tak to беру
990 jako že to je ten mateřsky jazyk
991 I: takže se to řídí podle matky myslíte?
992 PHP: no: (.) zjednodušeně řečeno
993 PHK: no a to ti teď třeba řeknu že můj tatínek maminka maminka jeho
994 na něho mluvila dvěma jazyky mluvila na něho polsky a mluvila na
995 něho německy jo: a on byl ve své podstatě muj tatínek je troj-
996 trojjazyčný, on je německo polsko čech jo, takže jo, a já nevím, co
997 je vlastně jeho mateřština vlastně?
998 PHP: to by to by museli bysme ho zavolat
999 I: no: co myslíte-
1000 PHK: no on na to neodpoví (.) on fakt neví (.) já už jsem to s ním
1001 rozebírala a on neví (.) on ti na to neodpoví
1002 I: no a: když se to potom vypisuje do- vypisuje se to toho sčítání

1003 PHK: no tak to tu polštinu no, ((smích)) ale jako jako nevím jestli
1004 zrovna mateřština jakože taková nevím no
1005 I: no a do toho sčítání teda vypisuje polštinu, myslíte jo?
1006 PHK: jo tam píše tu polštinu jo, ale já myslím že on není přesvědčen
1007 o tom že to je polština; že to má trojitou no,
1008 PHP: spíš jako
1009 PHK: no asi by byla němčina prostě kdyby prostě ten svět se po té
1010 druhé světové neobrátil proti té němčině tak urputně a německy
1011 vlastně nemohl nikdo hovořit
1012 PHP: a on měl- on měl rodiče měl jako:
1013 PHK: no maminka je Němka
1014 PHP: maminka Němka, a otec byl Polák asi
1015 PHK: jo (.) tak možná by byla ta němčina asi: (.) ale němčina mu
1016 byla vymýcená ve své podstatě z hlavy jako by jako když byl jako
1017 dítě jo, protože on už pak nesměl německy, jo
1018 I: jasně
1019 PHK: protože byl problém no; takže takže nevím, no to je jak říkám
1020 to jsou takové jako takže nevím
1021 PHP: není to jednoduché (.) nemáte jednoduche téma
1022 I: ((smích)) ještě mám poslední těžkou otázku a pak už je konec a
1023 pak už můžem bavit o čemkoli
1024 PHP: já myslel že tohle je nejtěžší tak je ještě těžší
1025 I: ne teď je otázka jaký je vztah mezi mateřským jazykem a
1026 národností (.) takže jestli jestli ten kdo má národnost třeba
1027 polskou by měl mít polštinu jako mateřský jazyk a nebo naopak že ten
1028 (.) kdo má mateřský jazyk polštinu by měl být Polákem národností a
1029 nebo to na sebe nemá žádný vliv, nebo to na sobě má malý vliv, ale
1030 může to být odlišné. co myslíte?
1031 PHK: jo (.) to jako záleží kde zrovna; bych řekla, jo, když budu
1032 Čechem v Americe no tak to mi asi zrovna dvakrát nepomůže (.) ale
1033 třeba tady je zase, když budu teda jakoby Polákem zrovna tady tak si
1034 myslím, že to zase jakože má určitou tu, já nevím, no to je to je
1035 taky takové jakože za mě bych řekla ani tak ani tak (.) to je
1036 takové:
1037 PHP: počkejte ještě: jo, vy teď chcete poro- jako dát dohromady tu
1038 národnost mateřský jazyk jo.
1039 PHK: no jo

1040 I: hm (.) a mateřský jazyk; přesně tak
1041 PHP: já bych to spíš k tomu rovnítku se blížil jako, (.)
1042 I: blížil byste se k rovnítku?
1043 PHP: (.) jo (.)
1044 I: takže myslíte že jako jazyk nějakým způsobem vlastně určuje tu
1045 národnost? potom že to jakým jazykem na na vás rodiče mluví tak to
1046 potom nebo jakým jazykem na vás matka mluví; tak to potom vlastně
1047 určí to jakou máte národnost (.)
1048 PHP: jo (.) jo
1049 I: a nebo jsou jsou i nějaké komplikace, co myslíte? říkáte, blížíte
1050 se k rovníku; neříkáte rovnítko
1051 PHP: určitě určitě vyvojem vývojem (.) když mi bude přibývat roku a
1052 takhle tak že se to může-
1053 PHK: -měnit-
1054 PHP: -změnit úplně ve mně to to je (.) to je jasné že si třeba vemu-
1055 vemu- neberte to ve špatnem příkladě ale vemu- vemu tu Češku která
1056 bude nějak zásadní a tak ((smích)) tak mě to nějak ovlivní také no,
1057 I: a ovlivní tu národnost myslíte, (.) mateřský jazyk ovlivní taky
1058 nebo ne?
1059 PHP: no jasné že, (.) a znám i takové z našeho z našeho okruhu jako
1060 kteří chodili třeba do polské školy a tak dále mluví mluví mluví
1061 doma po našem (.) třeba česky skoro moc neumí a: a: hlásí se k
1062 národnosti české jsou tak- take takoví no
1063 I: no a proč, co je k tomu vede?
1064 PHP: nevím no (.) různé důvody mají. třeba dostal pětku z češtiny
1065 nebo něco no
1066 I: ((smích))
1067 PHP: to jsou fakt malicherné důvody
1068 I: dostal pětku z češtiny a proto se hlásí k české národnosti, to
1069 nedává smysl ne,
1070 PHP: opačně no
1071 I: spíš pětku z polštiny
1072 PHP: v te polske škole dostal nějakou špatnou znamku co se mu
1073 nelíbilo no ((smích))
1074 I: a:ha ((smích)) ale myslíte že ty důvody můžou být i vážné že
1075 někdo kdo třeba mluví polsky nebo po našem se hlásí k české

1076 národnosti a má pro to vážné důvody a opravdu se tak třeba cítí nebo
1077 a nebo naopak někdo mluví česky a hlásí se k polské národnosti?
1078 PHP: no: ja už jsem říkal jo, spíš to vidím to rovnítko já to spíš
1079 tak takhle tak rozdílné nevidím no;
1080 I: paní ((PHK)),
1081 PHK: no to je těžko no, to je spíš na každém na každém člověku jo,
1082 jako je to, to- to nelze nějak zobecnit si myslím, že jo tady todle.
1083 I: a takže teda neříkáte že tam je rovnítko
1084 PHK: asi úplně rovnítko bych tam nedala
1085 I: no dobře dobře (.) tak to je od mě teda všechno; teď jestli máte
1086 ještě nějaké otázky vy na mě, nebo jestli ještě byste se k něčemu
1087 chtěli vrátit, jestli vás něco napadá; cokoliv?

1:05:00 konec rozhovoru, neformální dotazy týkající se života ze strany
respondentů

Rozhovor 4 (PV)

Dobrý den, paní ((PV)), odpovědi mi můžete psát přímo do tohoto dokumentu a pak odeslat – anebo do jiného (podle čísel), či přímo odpovědět (podle čísel mailem). Mnohokrát Vám děkuji za spolupráci.

1. Jak jste se dostala do výboru pro národnostní menšiny? Jaké důvody Vás k tomu vedly? A jaké důvody Vás vedly k tomu kandidovat na předsedkyni tohoto výboru?

V polských organizacích typu PZKO (Polski Związek Kulturalno Oświatowy) působím aktivně prakticky od mládí. Problémy, starosti i radosti naší polské menšiny sdílím odjakživa v různých oblastech našeho lokálního života. V minulém volebním období jsem byla členkou výboru pro národnostní menšiny v ((OBEC)) a její chod jsem znala. V posledních volbách můj předchůdce již nekandidoval a tak v této funkci nemohl setrvat. Jelikož jsem se v posledních volbách stala zastupitelkou, volba předsedy výboru byla kombinací mého mandátu a dlouhodobých zkušeností ve výboru.

Pro úplnost jen dodám, že předseda výboru musí být zvolen z řad zastupitelů, ostatní členové mandát mít nemusí a jsou zvoleni zastupitelstvem.

2. Jak byste popsala národnostní a jazykovou situaci ve Vaší obci? (kdo převažuje, jak lidé mluví atd.)

To je velmi široká otázka. V naší obci se hlásí k polské národnosti cca 25 % obyvatel. Ti také ve většině používají polské nářečí tzv.: “po naszymu“. Ze zkušenosti však vím, že i ti, co se k polským kořenům nehlásí, často nářečí také používají a pokud ne, pak mu alespoň rozumí.

3. Co se ve Vaší obci v rámci menšinové politiky již podařilo prosadit? (např. školy, dvojjazyčné nápisy, kulturní akce...)

Dvojjazyčné nápisy, polské články v lokálních novinách, existence polské mateřské a základní školy, kulturní akce atd. jsou v naší obci samozřejmostí a nijak zvlášť je aktuálně není potřeba prosazovat. Mohu říct, že zde žijeme se vzájemným respektem a vycházíme si navzájem vstřícně. Z aktuálních témat bych zmínila, že bychom rádi vydali obecní kroniku s polským překladem, zatím je cca 20 let psána česky.

4. Co se ve výboru snažíte Vy osobně nejvíce prosadit?

Témat je mnoho. O plánovaném překladu kroniky jsem se zmínila v předchozím bodě. Rádi bychom také upozornili na zajímavá místa v naší vesnici prostřednictvím pamětních tabulek a to opět v dvojjazyčné podobě s QR kódem, kde si zájemci mohou přečíst více. Snažíme se, aby všechny reklamní billboardy, naváděče, informatory, noviny atd. byly psány dvojjazyčně. Rádi bychom rozšířili existující exklusivní mapu ((OBEC)), která obsahuje historické názvy jednotlivých částí obce o brožuru s jejich podrobným historickým výkladem co, znamenají a jak vznikaly.

Obecně můžu shrnout, že se snažíme, abychom si zachovali náš rodný jazyk a to v jeho čisté podobě, dále bych zmínila jako další pilíř - školství = možnost vzdělání v mateřském jazyce, a také chránili naše tradice, které jsou našimi kořeny a ze kterých stejně jako každý strom v přírodě, můžeme i my čerpat sílu a energii. To, že nepijeme všude na světě pouze tequillu a

nejíme jen pizzu, ale děláme „věci po svém“ je naše velké bohatství a dar našich předků, o který chceme a máme povinnost pečovat.

5. Na jaké překážky narazíte? – jako např. odpor obyvatel obce či nedostatečná podpora kraje či nedostatečné české zákony ...

(vysvětlivka před 6. otázkou)

Výbor pro národnostní menšiny může být ustaven tak, že o to požádá spolek pro národnostní menšiny a zároveň se více než 10 % obyvatel obce v posledním sčítání lidu hlásí k jiné národnosti než české.

- *Procentuální podíl lidí hlásící se k jakékoli národnosti je nízký (v posledním sčítání lidu 68,4 %), procentuální hranice pro vznik výboru pro národnostní menšiny se ale počítá z celkového počtu obce.*
- *Otázka na jazyk je na rozdíl od otázky na národnost povinná.*

Nic není bez problémů a bez překážek, ale aktuální situace v naší obci hodnotím jako velmi dobrou a jsem za to vedení obce velmi vděčna. Jak jsem již zmínila, vycházíme si vstříci a cítíme vzájemnou akceptaci. Nestojíme na barikádách ani se zbraní v ruce ☺. Nepociťujeme ani výrazné překážky ze strany nadřazených orgánů či právní legislativy. Často narazíme pouze na nejednoznačný výklad zákona, či musíme odbýt dlouhé čekání na případný kvalifikovaný dotaz.

6. Změnila byste nějak právní ukotvení možnosti vzniku výboru pro národnostní menšiny? (např. započítávání jen 10 % z počtu lidí, kteří se k národnosti přihlásili nebo zakládání výborů pro národnostní menšiny podle počtu **mluvčích** menšinového jazyka nebo jakkoli jinak)

Osobně si myslím, že je to takhle v pořádku i když bych možná navrhla hranici snížit na 5%. I tak to ve velkých městech představuje vysoké číslo z celkového počtu obyvatel a v menších obcích jde zase často o skupinu lidí, kteří jsou velmi aktivní a významným způsobem se zapojují do dění.

Jiné kritérium a měřitelnost této skutečnosti než oficiální sčítání lidu si neumím představit. Každý člen národnostní menšiny by si měl uvědomit jak důležité pro celou komunitu je právě toto vyplněné políčko a jaký dopad a význam to může mít. Na tuto skutečnost Kongres Polaków zaměřoval také svojí kampaň před sčítání lidu.

(citlivá otázka, nemusíte odpovídat) – Deklarovala jste v předchozích sčítáních svou národnost a jazyk? Proč / proč ne?

Určitě ano a vždy, tady není co řešit.

Vážím si také našich předků, kdy za toto prohlášení nesli nemalé tresty, přesto se ke své národnosti hrdě hlásili a nezastavilo je to.

7. Jaké myslíte, že mají lidé důvody deklarovat či nedeklarovat svou národnost a jazyk ve sčítáních lidu?

Proč ano?

- Jsem si vědoma svého původu a opravdu se tak cítím - tedy píšu pravdivý údaj.
- Cítím kolektivní zodpovědnost
- Moje deklarace národnosti bude mít významný vliv na další život celé komunity
- Budeme mít zastoupení ve vedení města či obce a můžeme se aktivně podílet na jejím životě.
- Je více pravděpodobné, že obdržíme dotace, na které jsou navázány školy, spolky, soubory, akce, noviny ...

Proč ne?

Zde odpovím pouze hypoteticky, protože nedovedu odpovědět za ostatní.

- Necítím se být členem jiné národnostní skupiny
- Nechci podporovat tuto komunitu
- Nelíbí se mi vyčleňování národností v jednotné Evropě
- Je mi to jedno

8. Měli by lidé více vyplňovat národnost a jazyk ve sčítání lidu?

Určitě! Viz. výše popsané důvody.

9. Mluvila jste někdy s někým, kdo Vás přesvědčoval o důležitosti vyplňovat národnost a jazyk? Jaké udávala tato osoba důvody?

Ano, samozřejmě. Kongres Polaków vedl velmi aktivní kampaň před sčítání lidu ve formě reklamních spotů v médiích a reklamy obecně. Využíval k tomu i osoby mediálně známé. Můžete je najít například v odkazech:

<https://www.youtube.com/watch?v=z2-zmAlWCdq>

<https://www.youtube.com/watch?v=miMSLOldXoc>

<https://www.youtube.com/watch?v=Tqi5L7daluM>

10. A naopak Vy – přesvědčovala jste někdy své známé či kohokoli jiného, že na tom, že oni vyplní svou národnost a jazyk záleží?

Ano, aktivně – viz. kampaň bod výše.

11. Co je podle Vás národnost (odpovězte tak, jak tomu pojmu sama pocitově rozumíte a jaký pro Vás má tento pojem osobní význam)? Jak se projevuje?

Jsou to moje kořeny, uchopení v čase a prostoru. Moje síla a grunt pod nohama. Moje přidaná hodnota a křídla, můj domov a úcta k předkům. Moje jedinečnost a vyčlenění z šedé jednotvárné hmoty.

A jak se to projevuje? Třeba tak, že na nejdůležitější akce oblékám svůj vlastní těšínský kroj a jsem na to pyšná. Třeba tak, že používám své rodné nářečí a naučila jsem tak mluvit i své děti a teď už i vnuky (mimořadně žijou daleko, ale rodnou řeč se naučili). Třeba tak, že na akcích

prodáváme tradiční kotocze śląski, pečeme bramborové placki ze szpyrkami i śmietonkom, gałuszki z bryndzom, bachora, že pijeme tradiční miodule...

12. Co je podle Vás mateřský jazyk (odpovězte tak, jak tomu pojmu sama pocitově rozumíte, jaký pro Vás má osobně význam)? Jak se mateřský jazyk projevuje?

Je to jazyk, kterým na Vás mluví rodiče a prarodiče. Pokud prarodiče se svým vnukem mluví stejným jazykem, považují to za velký rodičovský úspěch a dar. Nezávisle na tom, ve které části světa žijí nebo kolik dalších jazyků znají. Naučit své děti stejnému jazyku, jako mluvili se mnou mí rodiče považují za svoji povinnost.

13. Může mít člověk více mateřských jazyků a více národností? Dá se určit, který jazyk a která národnost je „hlavnější“?

Asi může. Umím si představit multikulturní manželství, kde se míchají různé národnosti a ještě jiné mají např. jejich prarodiče. Osobně znám mnoho lidí, kteří mluví jiným jazykem se svojí matkou a jiným s otcem. U nás je pořekadlo, že mateřský jazyk se vstřebává s mateřským mlékem, tak možná něco pravdy na tom bude 😊. Je také důležité s kým dítě, které se mluvit teprve učí bývá nejčastěji – obvykle je to zase ta máma. Který jazyk pak pro ně bude hlavní a který vedlejší si asi musí určit člověk individuálně a obecné pravidlo neexistuje.

14. Jaký je mezi mateřským jazykem a národností vztah? Myslíte si, že například ten, kdo udává svou národnost jako Čech má mít také češtinu jako mateřský jazyk? A naopak kdo má češtinu jako mateřský jazyk, měl by sebe samotného národnostně považovat za Čecha?

To je oříšek. Obvykle to tak samozřejmě bývá, že pokud mám polskou národnost, rodiče byli Poláci tak mně naučili polsky. Význam jsem popsala v předešlém bodě, kde naučit rodný jazyk své děti chápu jako naši povinnost a kdyby to tak fungovalo u všech, tato otázka by vůbec nevznikla.

Proto je tak důležitá péče o rodný jazyk, abychom měli ten jazyk stále na očích, v médiích, novinách...aby nezanklo polské školství, aby se děti učili ve svém rodném jazyce.

Pokud tuto možnost ztratíme, ztratíme i grunt pod nohama a můžeme se za čas ptát, kým vůbec jsem a odkud pocházím a jaké jsem národnosti.

Národnost je totiž kromě faktů, že mí rodiče, prarodiče atd. byli opravdu Poláci a na tom nic nezměním, také věc uvědomění a chuti v tom dále pokračovat.

To je vše. Mnohokrát děkuji za zodpovězení otázek. Pokud máte nějaké otázky na mě, můžete mi je poslat mailem.

Rozhovor 5 (CH)

Datum: 18.5.2023 via Zoom

Místo: domovy

Pana ((CH)) z ((OBEC)) jsem kontaktoval začátkem května 2023. Odpověděl mi telefonicky a domluvili jsme se na rozhovoru přes platformu Zoom. Již v telefonátu mi řekl, že doufá, že bude nápomocný i přesto, že v ((OBEC)) nemají „výbor“ pro národnostní menšiny, nýbrž „komisi“. Národností je Čech pocházející z Banátu, do Česka se přestěhoval v 90. letech a často narážel na nepochopení místních lidí v souvislosti s rozdílem mezi občanstvím a národností (občanství měl dlouho rumunské).

Technické potíže + představení se a svých zájmů -) 2:20

2:20 komise vs výbor pro národnostní menšiny

1 I: nejví- nejdřív bych se vás chtěl zeptat jak jste se dostal do
2 toho výboru pro národnostní menšiny a jak jste se stal jeho
3 předsedou, nebo té komise teda; možná úplně nejdřív mi můžete
4 vysvětlit jaký je rozdíl mezi komisí a: nár- a tím nár- výborem pro
5 národnostní menšiny,

6 CH: no tak přesně- jako jak to funguje tak eh: komise jsme tady v
7 ((OBEC)) prostě: a výbor je na kraji;

8 I: hm

9 CH: jo, na krajském městě je výbor a ty už mají trochu větší
10 pravomoce a nebo ví- víc (..) kontaktů i s těma menšinami: (.) my
11 jako komise tak většinou když se někdo na nás obrátí tak mu můžem
12 něco navrhnout; navrhnem to zastupitelstvu do rady,

13 I: hm

14 CH: a ti to potom schválí nebo odmítnou jo,

15 I: hm

16 CH: takže my jenom děláme ty návrhy pro: (.) zastupitelstvo

17 I: hm

18 CH: jo my nejsme- kdežto ten výbor ten už má větší pravomoc jo,

19 I: hm

20 CH: že tam už můžou rozhodovat a dělají různé akce: (.) dělá se
21 třeba každé rok setkání národnostních menšin (.) jo tady na západě
22 je to vždycky v nějakém městě jo,

23 I: hm

24 CH: každé rok kde se: (..) představí každá menšina má tam svoji
25 kuchyň jo,

26 I: hm

27 CH: tradiční jídla a takovýchle věci jo, (..) já jsem se dostal do do
28 výboru tím že jsme začali (..) nebo začal jsem s politikou (.) takže
29 za: minulý volební období jsem byl za hnutí ( ) a tam bylo
30 potřeba: dostali jsme se do-

31 I: v zastupitelstvu to bylo, (.) nebo politikou jako:: (.)

32 CH: no jakoby z- hnutí jo, jsme založili,

33 I: jo

34 CH: a dostali jsme mandát jeden ta:- a: dostali jsme se i do koalice

35 I: hm

36 CH: a koalice většinou obsazuje potom tady ty výbory jo:,,

37 I: jo

38 CH: že tam dává aby každému výboru v každé komisi aby byl nějaký (.)
39 z toho hnutí nebo z té strany jo,

40 I: jo

41 CH: a na mě padlo nebo (.) jo: tím že jsem (..) trochu zažil
42 národnostní menšinu že jsem žil v Rumunsku jako národnostní menšina

43 I: hm

44 CH: česká; tak (..) jsem to vzal jakoby tady to (..) tady tu komisi

45 I: hm

46 CH: že přeci trochu člověk zažil to tak vím (.) co to vobnáší;

47 I: tak no a jakým způsobem víte co to obnáší, (.) jak byste to
48 porovnal, jaký to je rozdíl, jako (.) nebo- cítíte se jako menšina i
49 teď v ((OBEC)) u nějakým způsobem?

50 CH: no teď teď už ne: no, takhle já se necítím tím protože by tam
51 (..) ( ) v Rumunsku prostě říkám budeme letos tam mít výročí dvě
52 stě let

53 I: hm

54 CH: takže tam jsou dvě stě let Češi a tam prostě jsme šli do školy
55 a: my jsme neuměli rumunsky jo, takže my jsme tam byli opravdu
56 menšina jo,

57 I: hm

58 CH: tam nám prostě říkali jo, (.) že jsme Češi jo:, přezdívka (..) Bémi,
59 jo, Rumuni to neříkali Češi ale Pémi jo, to je odvozený nějak
60 z němčiny něco Pemul

61 I: hm

62 CH: takže: tam jsme byli bráni jako menšina (.) my jsme se jako
63 menšina (.) cítili jsme se nebo věděli jsme že protože (.) jsme c-
64 cizinci tam jo,

65 I: hm

66 CH: a byli jsme tak i bráni jo, (.) prostě ne že by jsm- samozřejmě
67 jo: nějaký posměch někde něco vždycky t- jo, jako to je všude (.)
68 vždycky se najde někdo (.) což mě trochu zaráží (.) když jsem přišel
69 sem tak ne že já se cítím ale: (..) berou nás tak jako že ((cituje))
70 tak si se narodil v Rumunsku tak znamená že seš Rumun (.)

71 I: hm

72 CH: ((smích)) tak to je takový trochu paradox jo,

73 I: a: ((smích))

74 CH: tam seš cizinec a přijdeš domů a seš znovu cizinec

75 I: hm

76 CH: dneska už mám jo, občanství jo, jsem tady na (.) trval- natrvalo
77 od devadesátýho sedmýho (.) ale museli jsme si projít tym (.) tym

78 procesem jako cizinci (.) dá se říct jo až potom nějak v tom (.)
79 devadesátým (.) pátým šestým někde tak jsme trošku si vy:- (.)
80 vybuodovali nebo vymohli že: na původ (.) tak jsme mohli dostat
81 trvalý (.) jinak jsme ze začátku měli dlouhodobý (.) pět let

82 I: hm

83 CH: po pětiletém dlouhodobým jsme mohli zažádat o trvalý a po pěti
84 letech trvalýho teprve vo vobčanství;

85 I: hm

86 CH: akorát já jsem chytnul období že jsem musel zrušit rumunský
87 občanství abych mohl dostat český;

88 I: jáj (.) ještě takhle

89 CH: takže teď už- teď už mám jenom český (.) ale jak říkám jo,

90 I: a:

91 CH: i teď se ještě setkávám jo, ((cituje)) tak ty jsi ten R- Rumun
92 jo, ((cituje sebe, vzrušeně)) říkám, počke:j týjo já nejsem ne, I:
93 ((smích))

94 CH: takže je to je to dnes (.) někdy jo: k zasmání, když

95 I: hm

96 CH: člověk se někde narodí a voni to (.) protože hodně lidí jsem se
97 s ním sešel- setkal teda mnohokrát že nevědí (.) co je národnost a
98 občanství

99 I: hm

100 CH: a kdo si nepřišel do styku prostě kdo (.) tady žije a nikdy
101 neřešil něco nebo: nesetkal se s tím (.) tak oni nevědí že národnost
102 a občanství že jsou dvě věci jo,

103 I: hm

104 CH: že jsou dvě rozdílný věci (.) takže z toho důvodu jo, jsem to
105 jakoby (.) nebo šel do tý komise že to: (.) a v té komisi pak se
106 volí předseda (.) byl jsem místopředseda a ten místopředseda potom
107 se zaměstnal na úřadě (.) takže: se vzájemně nějak jakoby nemohu
108 vždy dělat předsedu

109 I: hm

110 CH: tak to posunuli mě jako předsedu (.) no a teď tady tuto druhý
111 volební období tak už mě rovnou teda že jsem dělal už toho předsedu;
112 tak mě tam navalili abych dělal předsedu dál.

113 I: ((smích)) no a jste i zastupitel teda: nebo jste v té komisi-

114 CH: ne ne ne to naše hnutí

115 I: hm

116 CH: dostalo jo dva mandáty do zas- zastupitelstva tři mandáty
117 tentokrát do zastupitelstva máme místostarostu z našeho hnutí a: ra-
118 radní je z našeho hnutí

119 I: hm

120 CH: takže jsme v koalici (.) jo, ve m- městským úřadě v ((OBEC)) (.)
121 takže takhle jsem se k tomu dostal

122 I: jo; a to potom za váma jako někdo z:- z té vaší strany přišel a
123 říká vám jako že- že s tím máte zkušenost, nebo jste se do toho dal
124 sám jako bylo to z vaší iniciativy, do té komisi nebo,

125 CH: no tak většinou jo, na schůzi se ptaj jo, tak kterej byste měl
126 zájem o funkci v té komisi jo,

127 I: hm

128 CH: tak každej se přihlásí teda kdo chce jo, protože to není- je to
129 dobrovolný ne, tak ale tak tým že jsem už tam byl předtím tak říkám,
130 nepůjdu do další jiný komise (.) vybral jsem si zase tady tu

131 I: jasně (.) takže už jste tam vlastně jste kolikátěj rok, šes:tý,
132 nebo když jsou to dvě volební období tak už je:,

133 CH: no (.) to první volební období tak jsem nebyl celý čtyři roky
134 předsedou jo, byl jsem asi rok místopředseda a potom (.) tři roky
135 asi: a takže teď dá se říct že čtvrtěj rok no, jakoby předsedou jo,

136 I: hm (.) no a co se v té komisi snažíte prosadit nebo: (.) co
137 navrhuje třeba tomu zastupitelstvu co jsou taková témata hlavní

138 CH: tak máme jakoby na starost tady v ((OBEC)) máme dost (.) velkou
139 (.) komunitu Romů,

140 I: hm

141 CH: takže máme dvě romské sociál- terénní sociální pracovnice, (.)
142 takže většinou s- s: co si budem vykládat s těma je jakože nejvíc
143 práce jo,

144 I: hm

145 CH: ((smích)) protože: (.) tak to nebudem rozebírat jako z jakých
146 důvodů tady to ale: (.) tím pádem jsme zaměstnali: (.) nebo to je
147 nějaký projekt evropskej (.) no jo:, že to musí (.) splňovat nějaký
148 každá země (.) když jsme v Evropský unii j- (.) kvůli menšinám jo,
149 nějaký zákon co je: (.) a to jde z nějakého evropskýho projektu
150 myslím jo, to: platí se to ne město (.) myslím že to jde z vlády
151 vládního nějakýho tady toho

152 I: hm

153 CH: fondu takže dvě romský děvčata prostě js- jsou zaměstnaný (.)
154 který chodí jo, a pomáhají těm Romům, co potřebujou, někdo přijde z
155 jinýho města: (.) ta potřebuje tady (.) jo, vy- zřídit si papíry,
156 doklady

157 I: hm

158 CH: tady to když potřebu- jo, různý v těch rodinách jsou problémy
159 tak choděj do těch rodin jo, tým že jsou jeho Rom-ové taky tak vědí
160 tu znají tu situaci,

161 I: jasně

162 CH: tak se snaží jo, v terénu pracovat s těma rodinama romskejma (.)
163 po těch ubytovnách a různě (.) jim pomáhat

164 I: no a vy to potom na té komisi řešíte (.) nebo, co dáváte-

165 CH: no

166 I: no,

167 CH: dáváme návrh na- nebo kontrolujeme ty sociál- jo pracovnice
168 pozveme si je na schůzi (.) aby nám vysvětlili jo, to jak pracujou
169 jo,

170 I: hm

171 CH: kolik rodin třeba měli problémů jo, (.) co řešili a potom dáváme
172 návrh na další rok (.) ten projekt jo, aby (.) jste udělal ten se
173 dělá jakoby projekt tou nějakou formou, a tady to to dopodrobna ty
174 postupy těch nejsem-

175 I: jo: jo jo: ( ) a tady to je jako ten hlavní ten jako
176 čemu se věnujete,

177 CH: jo (.) jako jo, musíme před koncem roku už udělat na další rok
178 návrh na to: že prostě chceme aby pokračovali dál a (.) to se poz-
179 dá na zastupitelstvu a voni to schválí a pošle se to na ministerstvo
180 jo,

181 I: hm

182 CH: prostě aby to fungovalo dál. to je: ty dvě sociální pracovnice,
183 plus tady máme potom (.) romskou posilovnu (.) kde: to provozuje jo:
184 si sami

185 I: hm

186 CH: a město jim pronajalo (.) nějaký prostor na to: (.) no a plus
187 ještě jim schvalujeme (.) nějaký- peníze na to (.) na ten provoz;

188 I: hm

189 CH: no: a potom tady křesťanská iniciativa křesťani: (.) ty tam mají
190 zase modlitebnu: takže jo, tady to je každý- to je jakoby pravidelný
191 jo, že to se platí každý rok jo, a: ale jde to přes nás přes komisi
192 jo, my tam jdeme (.) minimálně jednou za rok ty kon- uděláme schůzi
193 jo, v těch prostorách;

194 I: hm

195 CH: když máme schůzi komise pro národnostní menšiny, [tak se snažíme
196 dát]

197 I: [v těch prostorách kde je ta posilovna,] a kde je: to

198 CH: kde je: ta (.) to: kde se shromažďují k těm bohoslužbám;

199 I: jojo

200 CH: většinou tam kde se shromáždějí na ty bohoslužby jo, (.) ale
201 projdeme si tu posilovnu aby člověk viděl jak to udržují (.) co-

202 jak to (.) maj v jakým (..) to je jo, jesi tam chodí někdo jo,
203 informujeme se, kolik dětí tam chodí a jak- jak to provozují a tady
204 to a tym pádem potom dáme návrh do zastupitelstva jo,

205 I: hm

206 CH: už na: ten další rok (.) protože ze zatu- ze zastupitelstva aby
207 tam nemuseli nějak kontrolovat tady tak (.) to jde jakoby přes nás,
208 ale my to neschvalujeme my dáváme jenom návrh jo,

209 I: hm

210 CH: až potom zastupitelstvo rozhodne jo, buďto i- když teď se
211 zdražily energie tak zase jo, potřebovali navýšit něco no (.) tak
212 jsme zase dali návrh přes nás aby se navýšilo

213 I: hm jo:

214 CH: takže to je tady rutina jakoby každé rok jo, máme tady potom

215 I: jo

216 CH: německou menšinu (.) ty mají klub jo, na náměstí mají prostory
217 kde: (.) oni mají sdružení taky jo,

218 I: hm

219 CH: kde mají předsedu (.) takže ten přijde občas taky si ho pozveme
220 jo, na schůzi minimálně jak říkám jednou ročně zase jo,

221 I: hm

222 CH: s tou německou menšinou někdy uděláme i tam (..) schůzi jo,
223 abysme viděli protože (.) vždycky přijde někdo novejš do tý komise
224 tak aby viděli ty prostory a jak (.) jak fungují jo, (
225) mají tam- tam krásně prostory, mají tam různé fotky: a jo (.)
226 prostě programy co dělají ( ) jo, docela se o to starají mají
227 tam

228 I: teďka se mi nějak to:, zkuste mluvit blíž k mikrofonu nebo něco

229 CH: mají tam starší

230 I: jo, dobrý;

231 CH: pánové který se o to: jo: dobře starají tady ten předseda je
232 mladší teda:, ale: mají to pěkně zařízený tam jo, na náměstí přímo
233 mají ty prostory, takže to je dobrý jo, že každý když jde okolo, tak
234 se tam může zajít nějaký letáky (.) mají tam různé prospekty

235 I: hm

236 CH: co dělají

237 I: no: a:

238 CH: ale jinak

239 I: no a ještě po- no pardon

240 CH: tak dobrý ((smích))

241 16:45 překážky

242 I: ne dobrý tak já teda tak- a na jaký překážky narážíte (.) nebo
243 třeba chtějí po vás někdy ty menšiny toho až příliš, nebo stalo se
244 vám někdy kdy kdy s- prostě jste museli řešit v té komisi nějaký
245 spor, nebo nějakou konfliktní situaci?

246 CH: zatímco co tam jsem já tak (..) jsme nemuseli řešit něja- žádnou
247 takovouhle situaci (.) měli jsme tam (.) teďka: nějaký pán zase
248 shazoval (.) co chce provozovat nějaký sportovní klu:b (.) tak tam
249 akorát přišel (.) s- žádostí a tam jsme právě měli: z tý německý
250 menšiny (.) toho předsedu že chtěl používat znak ((OBEC)) jo, na tu
251 s- (..) na tu sportovní klub (.) jo,

252 I: no

253 CH: úplně nějaký pěší túry ( ) a takovýhle takže já to jsme tam
254 řešili teď poslední dobu co nebylo takový jasný (.) on neměl ještě
255 ani stanovy žádný jo, jakoby klub vyřizený (.) ale chtěl už mít
256 rozhodnutí od města nebo povolení aby moh používat znak ((OBEC)) na
257 logách r-

258 I: hm

259 CH: prostě na trička a takový věci takže tam jsme trochu si nevěděli
260 jo, s tím rady protože (.) to je trochu už tam jsou jiný podmínky
261 na- (.) no když chce někdo užívat

262 I: hm

263 CH: jakoby tak když by to prodával potom třeba ty trička a tady to
264 tak tam se vztahují jiný práva na to: a

265 I: jo jasně (.) a proč se to řešilo s vámi jako s tou komisí, nebo?

266 CH: no právě že ( )

267 I: ( ) německé menšiny,

268 CH: no protože von tam je ještě Němci právě mají taky jo, ale oni to
269 jakoby sdružení to německý tak má znak ((OBEC)), ale ten starej

270 I: jo

271 CH: znak ((OBEC)) jo,

272 I: jo

273 CH: takže jsme chtěli vědět i: protože on měl ještě název Egerland
274 jo, na- chtěl nějaký ten název (.) takže jsme řešili tady tu věc
275 tak to je nějak-

276 I: aha

277 CH: ale (..) to jsou tohle to jsme říkali když nemá ještě stanovy a
278 je to takhle jakoby až na právníka jo, (.) ten ví

279 I: hm

280 CH: kdy se může používat to logo města kdy ne, a za jakých podmínek
281 tak jsme to (.) předali městu aby to zadalo jo:, právníkovi a až
282 budem mít (.) až bude mít ty stanovy tak podle těch stanov jo, co
283 bude chtít s tím dělat, tak podle toho se můžeme rozhodnout a takhle
284 to:

285 I: hm jo

286 CH: jsme nevěděli (.) takže se to tak odložilo

287 19:40 očekávání občanů

288 I: no: a jaká od vás mají lidé v obci nebo v tom městě teda
289 v ((OBEC)) ((smích)) já tady mám předepsané teda otázky pro všechny
290 tak ve městě v ((OBEC)) (.) jaké od vás mají očekávání od té komise
291 (.) nebo jestli o vás třeba i ví: mnozí (.) nebo- nebo jestli spíš

292 jste tak utajení a: eh: kromě t- kromě těch menšin teda: jste
293 jmenoval tu romskou a tu německou a ještě nějaká,

294 CH: máme tak (.) máme tady hodně Vietnamců jo, co máme významnejch
295 jakoby v tom sčítání tak je kolem patnácti set Vietnamců (.) ale v
296 realitě tady bude víc je tady možná (.) já nevím přes dva tisíce
297 určitě dva a půl možná až tři

298 I: hm

299 CH: co tady žijou Vietnamci (.) a:le s tema není problém jo, (.) oni
300 si žijou jakoby: (.) svůj život a oni mají trochu tu mentalitu
301 trochu (.) jinak postavenou oni než aby žádali město něco nebo:
302 někoho vo pomoc tak se snaží spíš aby si poradili sami anebo si
303 pomáhají mezi sebou jo, držej (.) i když je mezi nima taky
304 konkurence joc, jako všude nebo to: ale když je potřeba tak (.) tak
305 (.) tak si i pomáhají s- eh: mezi sebou jo,

306 I: hm

307 CH: máme teďka v komisi i Vietnamce, (.)

308 I: hm

309 CH: kterej je i v:- na kraji (.) ve Varech v tý (.) a ne: komisi ale
310 ve výboru

311 I: v tom výboru

312 CH: takže letos ho máme: (.) on tam jinak (.) občas jsme ho pozvali
313 na schůzi taky: jo, jakoby zástupce (.) vietnamské menšiny (.) ale:
314 letos jsme ho požádali nebo nevím (.) přes koho nějak se dostal ale
315 spíš jsme chtěli aby tam byl (.) v tý komisi ale

316 I: hm

317 CH: jaksi iniciativa byla nevím jesi z města a jakoby z úřadu (.) a
318 nebo někdo z těch (.) členů komise tak (.) návrh jo, aby byl členem
319 komise taky

320 I: hm

321 CH: takže tam máme i za Vietnamce v komisi

322 I: jo:

323 CH: zástupce

324 I: no: a teda jaké od vás lidé mají obecně očekávání ve městě, co
325 myslíte,

326 CH: a tak jak jsem říkal předtím (.) ti o nás vědí nebo nevědí (.)
327 dá se říct že: (.) jsem se sešel (.) setkal s tím že někteří nevědí,
328 že vůbec teda komise nějaká je:,

329 I: hm

330 CH: kdo se nezajímá vo politiku a neřešil nic tak- tak to neví (.)
331 a:le jak říkám my jsme (.) spíš takový jakoby pomocná (.) pomoc při
332 zastupitelstvu jo, abysme už jim dali ten návrh nějaký jo, (.)

333 I: hm

334 CH: aby už měli (.) aby nemuseli oni zpracovávat ten návrh a dávat
335 ho (.) do zastupitelstva: (.) tak takhle už jim tam přijde návrh a
336 voni už potom jenom rozhodnou (.) ano nebo ne nebo o úpravě i (.)
337 nebo jo, a:le už ten návrh mají jo, nějaký poznatek něčeho (.) a

338 I: hm

339 CH: takhle takže to je jenom jakoby taková (.) pomoc pro t- to
340 zastupitelstvo (..)

341 I: jo:;

342 CH: a hlavně jde o tým (.) že jak říkám máme tady těch Romů hodně a
343 s- s těma je nejvíc jakoby práce tak (.) a tím pádem že to musí (.)
344 asi to musí bejt kvůli tomu projektu na ty sociální pracovnice: a:
345 (.) posilovnu a tady to: tak to jde přes tu komisi pro ( )

346 **24:00 zřizování výborů pro národnostní menšiny – ale odbočka ke**

347 **školství**

348 I: jo, (.) dobře (.) teď vlastně výbor nebo ta komise pro
349 národnostní menšiny ve městě, (.)

350 CH: komise komise (.) výbor je ve Varech jo:, ( ) na
351 kraji ( )

352 I: a: já jsem chtěl jo jo na kraji aby se ustanovil teda ten výbor
353 tak stačí (.) že více než pět procent obyvatel se ve sčítání lidu
354 přihlásí k jiné než české národnosti a: v obci (.) aby byla zřízena
355 ta komise eh: nebo ve městě (.) tak k tomu je více než deset procent
356 obyvatel; (.) ted- to znamená že z celku nikoli z těch co národnost
357 vyplní protože strašně moc lidí nevyplňuje tu národnost (.) a:
358 otázka na národnost je ve sčítání dobrovolná; zatímco otázka na
359 jazyk je povinná; a od jazyka jsem nic neodvím (.) takže vlastně
360 veškeré ty komise veškeré výbory jsou eh: závislé na otázce po
361 národnosti (.) a moje otázka teďka na vás je jestli byste na tom n-
362 něco změnil jestli: eh je to dobré že to je založené na tom sčítání
363 lidu nebo jestli byste to založil na něčem jiném (.) jestli byste to
364 spíš založil na tom jazyce, a tak dále (..) taková široká-

365 CH: tak já- já myslím že tak právě že eh: (.) když to je dobrovolný
366 takže jestliže někdo (.) se nepřihlásí tak znamená že (.) se k tomu
367 nechce hlásit jo, k tý národnosti (.) takže potom nemůže něco
368 požadovat potom (.) aby: (.) jakoby se pro něj něco dělalo navíc (.)
369 od toho města;

370 I: hm

371 CH: protože právě (..) před (.) no vlastně v tom prvním volebním
372 období když jsem byl předsedou tak ten druhý rok asi nebo třetí tak
373 z Evropský unie z- právě zase přišlo nějaký nařízení teda že se toho
374 dělá pořád jako pro ty menšiny málo, tak byl projekt kde se zřídila
375 (.) myslím v Liberci nebo v Jablonci (.) a: německá třída kde můžou

376 I: hm

377 CH: jakoby německy se učeť jako pro ty narodnostní menšiny (.)
378 samozřejmě že tam můžou i ty český děti kde vyučují a chodí (.) z
379 Německa třeba učitelové a on- na nějaký hodiny nebo takhle a byla
380 možnost i: (.) Romové aby si založili jo: jednu třídu kde by se
381 vyučovala jakoby ta romština (.)

382 I: hm

383 CH: no a:le oni prostě o to neměli zájem jo,

384 I: takže myslíte že si jako-

385 CH: takže-

386 I: -no-

387 CH: se zřídila-

388 I: -no-

389 CH: -se zřídila-

390 I: -jako nevyplnili tu národnost nebo:.,

391 CH: nene prostě (.)

392 I: no

393 CH: ( ) ale když jsme jim navrhli že by

394 mohla bejt tady třída kde by se učili (.) romštinu tak oni to

395 nechtěli

396 I: hm (.) a co říkali co měli za důvody že to nechtěli,

397 CH: no prostě voni chtěj bejt Češi noo, ((smích)) no: prostě takže

398 se to tady zřídila jenom německá, jo:., třída, kde jsou učeni jakoby

399 tu němčinu;

400 I: ale v ((OBEC)) taky teda?

401 CH: hm (.) v ((OBEC)) taky no,

402 I: oukej

403 CH: na šestce (.) základní škola šestka u bazénu

404 I: hm (.) tak to jsem nevěděl vůbec (.) že i škola tam německá

405 CH: jakoby jedna třída jo, (.) že se založila tady (.) se vyučuje ta

406 němčina navíc jakoby ( )

407 I: a je to dobře jako zaplněná ta třída, jako je fakt tolik těch

408 příslušníků?

409 CH: no ale říkám ono to- to není jako jenom pro ty men- z tý menšiny

410 jo,

411 I: jo:

412 CH: protože tady je to dá se říct (.) eh: že zůstali tady některý

413 potomci jo, smíšenýho manželství třeba:

414 I: hm

415 CH: nevodešli do odsunu, takže těch rodin tady je dost (.) takže se
416 to zaplnilo jo, (.) a tak dále

417 I: no a to (.) tady tohle vyšlo z té- eh: z té menšiny v ((OBEC)),
418 nebo to vyšlo někde jako z nějaké centrály německé menšiny, to že
419 tady chtějí tu třídu,

420 CH: to je pro- projekt jakoby: a: (.) z Evropský unie (.) že jako v
421 České republice se moc neřeší ty národnostní menšiny jakoby nějak
422 jo, takže (.) jako abysme splnili nějakou tu normu:,

423 I: hm

424 CH: tak tak vyšel projekt takovej tak se to rozhodlo (.) tady myslím
425 byla ministryně Válková, tenkrát no ta to měla na starost; s tou
426 jsme jednali na úřadě (.) tak právě říkala v tom Jablonci a tady
427 jo:, takže to byl jakoby evropskej nebo z Evropský unie podnět (.)
428 že bysme měli víc (.) jakoby pro ty menšiny dělat (.) tak se udělá
429 tady ten projekt na ty zřízení tech tříd (.) no: ale říkám, byla
430 možnost ale teď vám neřeknu jestli někde jinde ty Romové (.) na to
431 přistoupili (.)

432 I: hm

433 CH: to vám neřeknu ale (tady) to neprošlo jakoby (.)

434 I: hm

435 CH: o to neměli zájem

436 I: no: a: vy jako komise s tou třídou nějak (.) nebo s tím projektem
437 nějak komunikujete nebo prostě s těmi učiteli nebo tak, ne,

438 CH: ne (.) to (v podstatě) když se to řešil ten projekt jo, tak tak
439 jsme byli na tom jednání se starostou a tou paní ministryní a eh:
440 předsedou (.) německé národnostní menšiny (.) byl tady hlavní
441 celostátní,

442 I: hm

443 CH: co je předseda německé náro- menšiny (.) takže jenom při tom
444 jednání než se to spustilo tak jsme byli,

445 I: hm

446 CH: jinak jinak (.) teď už to jo, to už má na starost školství,
447 takže oni (.) to jde mimo nás už jako ((OBEC)); to je celostátní
448 jakoby projekt jo,

449 I: jo; (.) jo jasně

450 CH: akorát na začátku potřebovali jo, abysme to schválili aby se to
451 uskutečnilo,

452 I: jo přesně to jsem vlastně chtěl říct že k tomu aby někde vznikaly
453 ty m- (.) buď menšinové školy nebo třídy nebo třeba dvojjazyčné
454 názvy; tak je, tak je potřeba to- ta komise pro národnostní menšiny
455 v tom městě;

456 CH: jo asi (.) asi zřejmě jo, že samozřejmě (.) z- nemůžou nemůžou
457 ji tam kde není (.) protože tam není tolik těch menšin jo, (.) když
458 tam není komise tak znamená (.) že tam není tolik menšin

459 I: hm (.) jo (.) ale i vlastně ze zákona to tak funguje že prostě
460 jinak si eh: člověk nemůže jen tak založit prostě třídu bez toho že
461 by tam byla ta komise (.) jo,

462 CH: no, samozřejmě no: ( )

463 I: co prosím?

464 CH: že to má nějaký podmínky a ty se musí dodržet no;

465 I: jo

466 CH: jo, nebo splnit jo, splňovat ty podmínky

467 I: no a zpět teda k té otázce myslíte si tda (.) jestli teda že ty-
468 to jak je to v tom sčítání lidu dáno že (.) si člověk- že si člověk
469 vyplňuje národnost a potom podle té národnosti se určují- určuje
470 jestli tda bude ta škola třeba (.) nebo jestli bude ta komise
471 nejdřív a potom jestli bude ta škola tak myslíte, že takhle to
472 funguje dobře a takhle to je správně nebo byste něco změnil?

473 CH: no: asi ne protože je to jako dobrovolný, jo? tym pádem jo, když
474 by to bylo nějak jiným způsobem třeba jo, (.) že by se to zjišťovalo
475 podle já nevím eh: (.) dokladů nebo něco (.) tak to už pak není
476 dobrovolný jo,

477 I: no a podle dokladů ještě jak byste to zjistil podle dokladů že
478 jo,

479 CH: i když vlastně ono dneska už tam tu národnost se nepíše no,
480 I: hm

481 CH: takže to tak jo, (.) nevím no jak jinak by se to mohlo (...)
482 I: jo

483 CH: podle čeho nevím (.) není (.) způsob jakým by se to mohlo brát
484 I: nevím třeba podle toho jazyka nebo proč myslíte že (...)
485 souhlasíte s tím že národnost je dobrovolná a jazyk je povinný, ta
486 otázka,

487 CH: (...) tak (...) to jste mě teď zaskočil jako já (.) teď si
488 nevybavuju když jsem to vyplňoval; (.) že tam je jazyk povinněj,
489 I: jo jo je to; je to.

490 CH: no ale tak to napíšete podl- jako že jakým jazykem se tam mluví
491 nebo jaká [jak to tam je]

492 I: ne: mateřský jazyk (.) když- když se- když vyplňujete sčítání
493 lidu (.) tak vypíšete- pardon to jsem nezvý- nezdůraznil že napíšete
494 jaký je váš mateřský jazyk nebo mateřské jazyky;

495 CH: jo; (...) no tak potom (.) potom tak vono by to tam asi mohlo
496 bejt (.) to už je podobný jo, mateřskej no, (.) tak jestli máma byla
497 ((smích)) Vietnamka a mluví- už měla občanství a mluvěj česky doma
498 třeba tak (.) tak proč tam třeba to nechce psát jo,

499 I: hm

500 CH: a nenapíšu už potom ani tu národnost
501 I: jo;

502 CH: jo, že je materskej vietnamština jo:, takže já si myslím že to
503 bude asi eh: (.) stejný,

504 I: jako jak stejný?

505 CH: jako nevím jesi (.) jestli tam byl velkej rozdíl jako:

506 I: moc moc velkej rozdíl není jako mezi tím mezi kde- kdo napíše
507 národnost a co napíšete jazyk,
508 CH: a: mateřskej jazyk no,
509 I: jo
510 CH: tak to si myslím že- jo, když tam už napíše mateřskej jazyk
511 nějakěj (.) tak už napíše i (.) že jakoby národnost
512 I: hm
513 CH: a to si myslím že to tam je dá se říct jakoby zbytečný ((smích))
514 I: ((smích))
515 CH: nebo nějakěj jakoby takovej chyták jakoby jo, aby se teda
516 zjistilo víc o těch lidech nevím; no,
517 I: no:, a proč je jedno povinný a druhý dobrovolný teda, to je-
518 CH: to to právě nevím (.) jedině že jakože říkám že to je jakoby
519 chyták (.) aby teda jakoby povinně se dozvěděli víc (.) o těch
520 lidech no,
521 I: jo; ale že kdyby to bylo třeba na tom jazyce tak by to potom
522 vlastně si dělalo asi vlastně ze sto procent populace takže potom by
523 jako třeba ten- ta komise pro národnostní menšiny: kdyby to bylo
524 podle jazyka; podle cizích jazyků než češtiny, tak by to prostě
525 mohlo vzniknout trochu přesněji možná nebo nemyslíte? (..) že třeba
526 jste říkal že všichni ti Vietnamci si nevyplní (.) že jsou Vietnamci
527 ale tu vietnamštinu si musí vyplnit (.) je to něco co tam je
528 povinný,
529 CH: no ale jako já teď nevím jako když už máma je Vietnamka (.) teda
530 rodiče už mají český občanství:
531 I: hm
532 CH: a možná tam mluví doma česky tak voni už se považují třeba za
533 Čechy tak napíšou český mateřský když mluvěj doma česky;
534 I: jo to je taky možný no; to je taky možný

535 CH: jo takže za to si říkám (.) že to není moc (.) nevidím v tom (.)
536 žádnou tu: (.) že by to mohlo teď- říkám- nevím ty čísla jak- jakej
537 velkej rozdíl byl mezi národností,

538 I: hm

539 CH: kdo napsal a mateřský jazyk jako když napíšu že jsem národnost
540 mám nějakou, tak už napíšu že i ten jazyk mám tý národnosti (.) a
541 jestli napíšu národnost nebo vobráceně (.) tak to prostě jakoby se
542 doplňuje jenom;

543 36:20 vyplňování vlastní národnosti a mateřského jazyka

544 I: aha (.) jo (.) dobře no: a: (.) teď vlastně jsem se vás chtěl
545 zeptat (.) a to je jako osobní docela takže nevím jestli na to
546 chcete odpovídat, nemusíte ale jestli jste vy vlastně v předchozích
547 sčítáních jako vyplnil svoji národnost a svůj jazyk (.) a: jaký jste
548 k tomu mělo vlastně důvod že jste to vyplnil? (..) nebo že jste to
549 nevyplnil, případně,

550 CH: tak určitě jsem to vyplnil (.) já jak jsem říkal; my jsme žili v
551 tom a hlásili jsme- se ne:-styděli jsme za to že jsme Češi a:

552 I: hm

553 CH: tak- tak z- proč bych to nevyplnil, já v tom neviděl jsem-

554 I: ((smích)) ne: dobře dobře (.) někdo to třeba nevyplňuje třeba
555 protože neví jakou má národnost, nebo neví, nebo má víc národností
556 třeba, já nevím no

557 CH: no tak (.) to potom je problém jo, když jsou smíšený manželství
558 třeba jo nějakých dvou národnosti tak pak to může bejt problém tak
559 to, jo, to potom bych chápal; ale u mě právě ten důvod není (.)

560 I: hm

561 CH: já jsem nap- dá se říct že hrdej na to že tam můžu napsat že mám
562 národnost českou

563 I: hm

564 CH: a dnes už teda už i občanství ně- několik let takže, (.) pro mě
565 to není problém, no;

37:40 problémy s připojením – Zoom se vypne

Vypneme zoom, pan ((CH)) si vezme něco na pití. Po několika minutách zavolám znovu.

46:50 pokračování dál

- 566 I: tak (.) už se zase vidíme.
- 567 CH: ( )
- 568 I: alelu:ja
- 569 CH: ((smích))
- 570 I: já doufám že tady- tady to neumím nahrávat v tom- v tom programu
571 přímo tak to nahrávám přes mobil a doufám že ten vás (.) uslyší (..)
572 a:-
- 573 CH: něco určitě uslyš- něco si zapamatujete taky ne:,
- 574 I: jo: no to snad jo:, ((smích)) ale je to je to hodně; (.) něco si
575 zapamatuju ale tak to- to je všechno možný a bude lepší to potom si
576 poslechnout pěkně v klidu; (.) no: kde jsme skončili, jo: u toho u
577 toho sčítání zase a vy jste (.) říkal že nemáte důvod to tam nepsat,
578 (.) ale když víme že v Česku to vlastně nevyplňuje strašně moc lidí
579 vlastně národnost jo:, je velké množství nevím kolik procent ale
580 myslím si že (.) jako v desítkách procent to je určitě (.) a jak-
581 jaké si myslíte že mají důvody ti lidé to tam nedeklarovat, (.) tu
582 národnost;
- 583 CH: to já nev- z důvodu že mají smíšený nebo někteří ani nevědí jo,
- 584 I: hm (.) a teďka vlastně už ale od- od posledního nebo
585 předposledního sčítání vlastně tam už člověk může vypsát i víc
586 národností eh: takže kdyby byly smíšení tak vlastně můžou napsat i
587 víc národností jako teoreticky;
- 588 CH: no ale oni právě hodně lidí neví jo, protože tím jak se teď
589 pohybuju mezi tym a: bavím se; tak hromadu lidí ((cituje vyšším
590 hlasem)) jo:, jo:, vona babička moje byla Maďarka nebo z Maďarska,
591 I: hm

592 CH: nebo tam ty ((cituje vyšším hlasem)) voni byli asi taky vodněkud
593 jo, protože tady je na západě (=západě Čech)) hodně i z Rumunska
594 Slováků třeba jo,

595 I: hm

596 CH: co byli v Rumunsku ((cituje vyšším hlasem)) no vona babi- teda
597 prababička byla- taky pocházela asi z Rumunska, a já nevím co byli
598 voni.

599 I: hm

600 CH: jo:, takže ty lidi: tym že se to dřív moc ne:řešilo

601 I: hm

602 CH: tak ani nevědí ale až teď když se dostanou do styku, takhle jo:,
603 třeba jako se mnou;

604 I: hm ((smích))

605 CH: se pustíme do rozhovoru když řeknu ((cituje sebe)) jo, teda jako
606 jak můžeš říct, že jsem Rumun když- ((cituje druhého)) n- a:le
607 narodil ses tam. no říkám ((cituje sebe)) dobře, ale Rom se narodil
608 tady a proč mu říkáš že je Rom nebo co, ((smích))

609 I: no: ti- ti se nemůžou narodit ve své zemi jako žádná čistě romská
610 země přece neexistuje takže,

611 CH: no ne: ale, (.) to je rozdíl jako; mně tvr- jako říkaj ((cituje
612 druhé)) no tak když ses narodil, tak seš Rumun když ses narodil
613 v Rumunsku; no říkám, ((cituje sebe)) ale dyť oni se narodili
614 v Čechách a ty jim říkáš, že jsou Romové, no tak,

615 I: hm

616 CH: proč děláš takovejhle rozdíl?

617 I: proč jim neříkat rovnou že jsou Češi jako myslíte, jako takhle,
618 jo:;

619 CH: ( ) hromadu jo: těch Romů kteří se už
620 nehlásí ani: jo, k tý menšině prostě jsou jakože Češi jo, takže;

621 I: hm

622 CH: eh: říkám je to- já s- si myslím že většinou to je:- že vím že
623 se s tím nesešli nevědí t- protože říkám že mluvil jsem (.) s
624 hodně lidma a: v hodně případech prostě ten rozdíl neviděli v
625 národnosti a občanství,
626 I: hm
627 CH: potom jim přijde dotazník a oni nevědí ani, tak tam radši
628 nenapišou nic a (.) je hotovo
629 I: takže a: myslíte si že je rozdíl teda mezi národností a jazykem,
630 nějaký?
631 CH: no tak jako: tak rozdíl tam j- je; určitě jo, ale:-
632 I: -tím mateřským jazykem-
633 CH: -když tím nemluví i doma a nevědí to ty děti: a jo, protože znám
634 hromadu lidí kde třeba táta byl; já nevím dejme tomu nějaký jiný
635 národnosti:, ale n- vůbec doma nemluvili a ty děti (.) to nevědí jo,
636 I: hm
637 CH: prostě mluvili třeba:
638 I: hm
639 CH: už česky jenom ale i když ten táta byl já nevím dejme tomu eh:
640 (.) Francouz nebo:
641 I: hm
642 CH: Němec nebo:
643 I: hm
644 CH: tady to jo,
645 I: hm
646 CH: tak ti potom děti když pak to vyplňují, tak napíší, (.) a
647 přitom když šli jako po národnostní (.) národnost jo, že táta byl
648 Francouz, tak by: co nemůžou napsat když nemluvili.
649 I: ((smích))
650 CH: a: ne: to je jako- tady to je složitá otázka jo,

651 I: hm

652 CH: to jsou případ vod případu jo,

653 51:55 měli by lidé více vyplňovat otázku na národnost a jazyk?

654 I: jo to je velmi složitá otázka to máte pravdu; jo, a myslíte si že
655 by měli lidé více vyplňovat svou národnost eh: do toho sčítání lidu,
656 (.) nebo:

657 CH: no tak myslím si že dneska už to: (.) není nevím jestli důležitý
658 pokud' vidí že to je pro ně důležitý tak to tam napíšou;

659 I: hm

660 CH: ale hodně lidí prostě už to nevidí za důležitý protože to že já
661 vidím už na: naši jo, generace tady jo, co jsme přišli tak máme
662 sdružení

663 I: hm

664 CH: Čechů z banátských Karpat no:, ( )

665 I: a to je sdružení v ((OBEC)) nebo to- ne, to je celorepublikově
666 nějaké sdružení ne,

667 CH: to je celorepublikový jo, jo, děláme s- (.) eh: setkání jednou
668 ro- já nevím za dva roky nebo todle; jak teď byl covid tak se to
669 trošku opomenulo; ale (.) jo, to co jsme jo, přišli, tak jsme se
670 scházeli víc jo:?

671 I: hm

672 CH: kdežto ty děti už teďka ta druhá generace; už vo to moc takovej
673 zájem nemaj jo? ještě ty děti co se třeba narodily ta:m a byly malý
674 ale: (.) nebo mají kontakt s jo: s tema vesnicema ještě jo,

675 I: hm

676 CH: ale který už jsou někde mimo větší (.) komunitu tady tu: (.) tak
677 eh: prostě už k tomu nemají ten takovej vztah že by: (.) měli touhu
678 přijít na to setkání nebo

679 I: hm

680 CH: tady to (.) tak to samý s tou jo, národností jo, ty mladý eh: už
681 to nepovažuju ani tu národnost jo, vůbec že teda táta byl nějakou
682 jinou národnost měl

683 I: hm

684 CH: tak že oni se narodili tady, tak už to neřeší

685 I: neřeší hm

686 CH: tak z toho důvodu jo, to už tam nepíší jo, já vím (.) u: eh:
687 sem do ((OBEC)) tak přišli po válce eh: jakoby ta: nová generace jo,
688 (.) nebo starší a ty děti co už se tady narodily jo, že ty přišly
689 někdy v čtyřicátým osmým (=1948) tak hromadu jo, těch dětí co se
690 narodily tady tak už prostě nemají touhu nebo nějak se k tomu jo,

691 I: hm

692 CH: takže to tak je jo, ti: co už se narodili tady jo, sice to není
693 jako národnost ale přeci jo, (.) jsme přišli tam odsud tak nějaká
694 ta: (.) eh: kultura nebo co bych řek jo, (.) ty zvyky co jsou tam
695 jo, tak ty kroje jo,

696 I: hm

697 CH: tak se to udržuje ještě i tady jo, ještě ale ty mladý už to
698 prostě nezajímá některý a:

699 I: hm

700 CH: a netáhne; takže to samý je i: (.) jo já jo, to převádím podle
701 (.)

702 I: vaší zkušenosti

703 CH: zkušenosti co mám jo,

704 55:12 přesvědčování

705 I: jo no a setkal jste se někdy, co se týče toho sčítání lidu s
706 nějakým přesvědčováním, že třeba jste slyšel někoho že někomu říkal,
707 nebo vy jste někomu říkal, nebo někdo vám říkal, jako: (.) pojďte:
708 vypište tam že jste: eh: tato a tato národnost protože to potom může
709 pomoci třeba eh: jako naší menšině a takové věci;

710 CH: tak s tym jsem se nesetkal ani jsem neslyšel že by někdo se
711 vůbec vo tom nějak bavil nebo něco

712 I: hm

713 CH: to ne:;

714 55:45 co je národnost

715 I: tak teď velmi obecná otázka (.) co je podle vás národnost? jak
716 byste- jak byste popsal co to znamená mít nějakou národnost,

717 CH: (..) ((smích)) no tak národnost je (.) eh: nějakej národ ne, tak
718 podle toho národa pak má národnost no,

719 I: no a čím se projevuje ten národ teda:, jako nebo eh:

720 CH: tak (.) jsme Češi tak js- českéj národ, tak (.) jsme Češi tak
721 máme českou národnost;

722 I: ((smích))

723 CH: Rumuni tak (.) jsou Rumuni tak maj rumunskou národnost [já nevím
724 jako]

725 I: no a jak se to pozná jako:, jak- jak přijdete za někým a poznáte
726 jo to je Čech nebo to je- to je Rumun nebo jako jak- jak se- jak se
727 projevuje to že já mám nějakou národnost, vy máte nějakou národnost,

728 CH: no: právě když jsem jim dával příklad; říkám anebo Vietnamec
729 když se tady narodí tak (.) proč mu říkáš že je Vietnamec když on je
730 Čech a: má občanství, a: narodil se v Čechách? ((cituje druhého))
731 no: ale on je Vietnamec dyť podívej se on vypadá: ne:, je jinej ne:
732 je Vietnamec.

733 I: hm

734 CH: eh: tak to je:; tak jedině podle toho a: jinak a nebo když by je
735 člověk pozoroval tak nějak to kulturu co maj, nějaký zvyky, nebo
736 tady to jo?

737 I: hm

738 CH: to člověk to může poznat

739 I: no tak protože nemůžeme vytáhnout občanku nebo pas a říct (.)
740 jako vy to znáte z té zkušeno- z vlastní zkušenosti kdy jste že jo,
741 v Rumunsku; měl jste rumunský pas a přitom jste byl Čech, takže
742 podle čeho vás vlastně eh: když si představíte tu situaci tam, tak
743 podle čeho prostě jste se po- poznali jako Češi, Podle čeho prostě
744 vás poznali ostatní že Jste Češi a:

745 CH: tak my jsme tam byli brány trošku že, (.) tak už podle vizáži
746 jo, Rumuni jsou o trošku tmavší jo, dá se říct ale pozná se to i
747 podle: já nevím nás tam brali protože jsme si uměli se vším poradit,
748 byli jsme eh: pracovitý tak eh: dá se říct že nás tam dávali za vzor
749 jo, ty Rumuni potom jo, když jsme třeba jeli někam s- já nevím se
750 souborem nebo (.) jo no prostě se jelo na nějaký výlet třeba se
751 školou nebo to: tak nás dávali za vzor jo, Rumunům, aby viděli jo,
752 už ta disciplína třeba jo, (.) tak eh: jako nás menšinu, tak jsme jí
753 tam byli (.) dá se říct vzorem jo, když mám takovou zkušenost jo, že
754 řekli podívejte se jo, jak- jak se (.) Češi chovají jo,

755 I: hm a: myslíte že to platí obecně že Češi jsou jako nějak
756 disciplinovanější nebo tak něco:,

757 CH: (..) tak to asi bych jo:, n- ((smích))

758 I: ((smích))

759 CH: to bych neře:k (.) teď už jo, ale tím že my jsme tam byli
760 jakoby: uzavřená komunita jo, že tam prostě dodnes se tam mluví
761 česky:

762 I: hm

763 CH: jo, dá se říct že do revoluce ((=1989)) tak nějaký sňatky
764 s Rumunama: dá se říct že jako nepřipadaly v úvahu to bylo
765 výjimečně, když eh: někdo jo, (.) takže:: (.) to bylo- že tam byli
766 dá se říct jakoby Češi Češi: ((smích))

767 I: ((smích))

768 CH: to nebylo pomíchaný

769 I: jo

770 CH: takže to bylo jiný, dneska už to: tím že se to tak až takhle
771 začíná promíchávat, tak už to: je zase jiný no,

772 **59:58 co je mateřský jazyk**

773 I: hm (.) no a: co je podle vás mateřský jazyk a jak se:, jak se
774 projevuje,

775 CH: tak už název od matky ne, tak většinou ty děti se naučí vždycky
776 prvně mluví máminým jazykem

777 I: hm

778 CH: takže to je odvozený od matky; tak mateřský jazyk no,

779 I: hm

780 CH: sice eh: získáváme jakoby příjmení většinou po: otci

781 I: hm

782 CH: ale ten jazyk je mateřskej no;

783 I: hm no a myslíte že tda člověk může mít víc mateřských jazyků tím
784 pádem,

785 CH: no když jsou smíšený manželství tak určitě no, se sice neříká
786 tátověj jazyk ale,

787 I: ((smích))

788 CH: můžou to bejt i: i dva jazyky jo,

789 **1:00:55 vztah mezi mateřským jazykem a národností**

790 I: jo (.) dobře no a:, eh: (.) teda: myslíte si že když má někdo
791 nějakou národnost tak musí mít eh: tomu odpovídající mateřský jazyk?
792 třeba když je někdo národnostní- eh: národností Čech tak musí mít
793 český mateřský jazyk a naopak,

794 CH: no: nemusí jo, tam jde vo to (.) jak to ty rodiče prostě: eh:
795 mluví doma jo,

796 I: hm

797 CH: tam můžou mít jo, národnost českou a žili potom za to- jsme se
798 tam udrželi těch dvě stě let že, (.) neodešli z tý vesnice jo, že
799 vrátili do vesnice;

800 I: hm

801 CH: ale když potom třeba by odešli do města a: eh: nechtěli
802 vyčínvat, tak mluvili rumunsky: jo, aby jako nebyli jiný jo, ve
803 velkoměstě

804 I: hm

805 CH: potom prostě jo, (.) tak když mluvili rumunsky doma: tak potom
806 ten mateřský jazyk nebo národnostní jazyk nemuseli umět třeba

807 I: hm

808 CH: ty děti už

809 I: hm

810 CH: takže to může bejt jo:, protože byly případy kdy jako jak říkám
811 bylo to výjimečný ale: prostě voni si řekli jo, tak jdeme do města a
812 nechtěli vyčínvat no tak s těma dětma ne- nemluvili česky: a ty děti
813 se nenaučily česky jo:,

814 I: hm

815 CH: ale protože jim to nechtěli jakože komplikovat jo, aby uměli
816 dobře rumunsky aby dobře zapadli: (.) tak ten jazyk českej (.) dali
817 stranou a:

818 I: hm (.) a myslíte si že to je dobře nebo že to tak jde proti
819 nějaký (.) tradici: nebo:,

820 CH: tak proti tradici asi určitě jakože: ale (.) to je: prostě je
821 svoboda tak

822 I: jo

823 CH: to je každého eh: věc jo:,

824 I: jojojo

825 CH: horší to bylo potom třeba: když přišli třeba (.) máme myslím
826 jeden případ nebo dva co znám (.) že potom po revoluci eh: když se
827 votevřou tady ty hranice a mohli jsme hurá jdeme domů, tak se
828 rozhodli taky a bylo to pro ně potom těžší pro ty děti když (.)
829 neuměli dobře česky no;

830 1:03:30 přesun němčiny do části 3 Evropské charty a OBEC

831 I: hm (.) jasně jasně (.) jo: tak to jo (.) no a: teda no a vlastně
832 asi poslední otázku kterou mám (.) vlastně speciálně (.) n:a vás a
833 ne na ostatní lidi často kte- kte- kterých se ptám, je to že jste z
834 ((OBEC)) kde vlastně historicky je ta německá menšina, nebo před
835 válkou to byla ještě německá většina; a: teď v posledních několika
836 letech eh: se diskutuje o tom že by se ta němčina víc podporovala a
837 že by se podporovala vlastně víc na regionální úrovni takže v tut-
838 ona existuje takzvaná Evropská charta menšinových a regionálních
839 jazyků a v tuto chvíli je němčina podporovaná jako menšinový jazyk
840 na celém území republiky (.) a: eh: všude stejně a v takový menší
841 úrovni takže například k tomu abyste: jako německá menšina si
842 založili svoji školu a: nebo dvojjazyčné názvy tak je toho potřeba
843 mnohem víc než třeba potřebují Po- Poláci v- na Těšínsku a teďka to
844 chtějí eh: z německé menšiny jde eh: co jsem slyšel tlak na to aby
845 se to změnilo a třeba jako Chebsko nebo okres Cheb a aj Karlovy Vary
846 celý vlastně Karlovarský kraj a pak ještě nějaký další okresy po
847 republice zejména v severních Čechách vlastně by se přesunuly do té
848 eh: podporovanější části; kde by potom pro tu německou menšinu
849 vlastně měla by d- zvýhodnění například proti- oproti já- oproti
850 ostatním- oproti ostatním menšinám. (.) a: chci se zeptat jestli se
851 o tom slyše:l nebo co si o tom myslíte taky,

852 CH: ((nádech)) neslyšel jsem že by to mělo bejt nějak výjimečně: eh:
853 ale já si myslím že: pokud je někde menšina:, tak pokud voni chtěj
854 podporovat svoji menšinu jakoby Němci že by podporovali; tak proč
855 ne? já si myslím

856 I: hm

857 CH: že jako my Česká republika, tak českou menšinu podporujeme;;
858 myslím si že víc než eh: jiný státy

859 I: hm

860 CH: menc- svoje menšiny co jsou u nás, (.) máme rodinu vlastně i v
861 Argentině a máme tam český: (.) učitele jo,

862 I: jojojo

863 CH: a na Heleně jo, v Rumunsku: tam jsou taky český učitelé jo,

864 I: hm

865 CH: takže v tom nevidím nějaký- nějaký problém si myslím že pokud
866 jo:, německá vláda se rozhodne že chce podporovat svoje krajany

867 I: no ono to právě ten problém je v tom že to nejde jako od té
868 německé vlády ale jde to vlastně od Rady Evropy a bylo by to závazné
869 pro Českou republiku; takže ono to je jako něco co potom by ta Česká
870 republika musela dodržovat a vlastně podporovat tu německou menšinu
871 víc než- než ostatní m- než třeba vietnamskou menšinu v ((OBEC)) (.)
872 nebo v okresu v kraji,

873 CH: (.) tak vo tom nevím že by to jako navíc tak myslím že se
874 podporují všechny menšiny jo, akorát tady jde vo to že ty:
875 vietnamská menšina (.) ta: má trošku tu mentalitu jinou; voni než
876 aby zkus:- chtěli nějak ( ) tak to je pro ně
877 dá se říct takový jakože trapný nebo ponižujícího jo, voni si spíš
878 pomáhají mezi sebou;

879 I: jo

880 CH: když už potřebují jo, a nechtěj bejt jakoby závislý na tom že
881 by museli eh: žádat vo nějakou pomoc jo, voni hlavně ty jo, ta
882 vietnamská menšina ty (.) si žijou jakoby eh: svůj život jakoby jako
883 komunita, nechtěj moc ani se vy- jakoby vytahovat když něco pomůžou
884 někomu nebo: jo, nějaký sponzor když dají; tak voni nejdou to
885 hlásit nebo nechtěj aby se to někde třeba nějak zveřejňovalo, nebo?

886 I: jo

887 CH: teď jsme právě řešili eh: to: možná nastane ale (.) ne-myslím si
888 že to bude v takovém velkém měřítku ta generace co přišli třeba
889 ještě za komunistů do: těch fabrik tady:

890 I: hm

891 CH: jakoby vypomocť tak to už teď je stárnoucí generace která už jo,
892 v důchodovém věku jo,

893 I: hm

894 CH: a nemohoucí jakoby začne bejt, tak co s nima jo, protože někteří
895 jsou tady někteří se nenaučili česky jo,

896 I: hm

897 CH: tak jesi bude jak- vo ně bude postaráno co by město mělo eh:
898 udělat pro ně, nebo tady tohle, ale

899 I: hm

900 CH: myslim si že voni jsou- mají tu mentalitu že ty děti se pořád o
901 ty rodiče mají k stáru postarat jo,

902 I: staraj

903 CH: ( ) může se stát říkám jo, jsou mezi nimi i takoví který
904 třeba jo, ten zákon nějak porušili něco, jo, dostali se do vězení
905 tak ty rodiče třeba eh: potom zůstanou eh: ale zase mají bratrance
906 třeba nebo jo, nějaká rodina který se o ně postaraj jo,

907 I: hm

908 CH: takže tady z toho hlediska si myslím že nějaký problém že by s
909 tím byl tak velký si myslím že nebude,

910 I: jo:,

911 CH: protože oni maj překladatelé kterej teda umí česky třeba: tak
912 ten chodí a:

913 I: ta vietnamská menšina?

914 CH: vietnamská menšina. vyřídí to zase jo,

915 I: jo

916 CH: i když nemaj peníze tak si pomáhají tady v tomto směru

917 I: jo no ono vlastně: hm: na té Radě Evropy nebo celá ta Charta je
918 strukturovaná tak že vlastně hm: ta německá menšina m:- m- může
919 tvrdit že je svým způsobem jako eh: e: r- že- že má regionální jazyk
920 takže ona vlastně ten jazyk by se víc podporoval protože v historii
921 na Chebsku eh: byli Němci bylo to součástí- součástí Sudet a: potom
922 by to prostě eh: se- se ne z vaší komise ale vlastně od vlády od
923 České republiky že by se to podporovalo víc protože by si prostě
924 uznalo to, že mají nějaký tradiční nebo tradicí daný nárok to- k
925 tomu být na tom místě ta menšina

926 CH: tak jako já myslím že: (.) i v Rumunsku kde jsou ty kraje kde
927 jsou třeba srbská menšina:,
928 I: hm
929 CH: tak tam mají dvoj- dvojí názvy třeba jo, těch obcí jo,
930 I: hm
931 CH: a myslím ještě někde já nevím kde jsem projížděl jo, takže více
932 státama a: kde jsem projížděl takhle některý regiony tak s- tak ty:
933 dvojn- tam jsou tak (.) tak prostě co si budu. prostě situace je
934 taková že t- prostě tady byli
935 I: hm
936 CH: jo, to se nezmění a pokud tam bude taková menšina: v tech obcích
937 třeba (.) kde: by to jakoby chtěli a bylo jich dostatek tak si
938 myslím že by to taky nemělo bejt problém jo,
939 I: jo takže byste byl třeba proto aby v ((OBEC)) byly dvojjazyčný
940 názvy, nebo by vám to nevadilo,
941 CH: tak (.) pokud by se sešlo no: že tam určitě bude zase nějakéj
942 eh: požadavek že tam musí být já nevím tak nějakéj- nějaký množství
943 těch lidí aby s- ( ) to mohlo uskutečnit jo, ( )
944) tak dávat dvojjazyčný jo, jedině že by to potom chtěli jakoby
945 obnovit eh: ty staré názvy jakoby: aby se vědělo jo, aby když někdo
946 projíždí tak aby vědělo že to bylo teda německý se to jmenovalo tak
947 jo,
948 I: hm
949 CH: a: to je zase na dlouho- dlouhej běh ještě ((smích))
950 I: jo: aj na dlouhou diskusi i: (.) máte otázky ještě nějaké vy na
951 mě tentokrát nebo nakonec, co se týče toho rozhovoru;

Konec 1:12:45

Následuje asi dvacetiminutová neformální diskuse o mém studiu a oblastech zájmu, dále o Čechách v rumunském Banátu. Zmiňuji, že jsem tam byl a popisuji své zážitky. Hovoříme o zvláštěnostech češtiny v Banátu. CH mluví znovu o endogamii v rumunském Banátu, kterou považuje za důvod uchování češtiny. CH se rovněž vrací k tématu zaměňování občanství a národnosti: popisuje příhodu, kdy se mu někdo smál, že je CH Rumun, a o posměváčkovi se

posléze zjistilo, že jeho babička byla Maďarka. CH mi vypráví o dějinách banátských Čechů, zejména o jejich návratu do Čech. Vesnici Skalná, kde se po Druhé světové válce navrátilo mnoho Čechů, se prý přezdívá „Malé Rumunsko“. Dále mluví o „problémech“ s dětmi rumunských Čechů, kteří v Česku mluvili o tom, že jejich rodiče „byli Rumuni“. Nakonec mě CH zve do banátské vesnice Svatá Helena na různé oslavy a festivaly, které se konají v průběhu srpna 2023.

Rozhovor 6 (ND)

Datum: 1.11.2023 14.00

Místo: centrála Shromáždění německých spolků v České republice, Praha-Smíchov

Na základě doporučení pana doktora Víta Dovalila (ÚGS FF UK) jsem 18.10.2023 písemně kontaktoval předsedu *Landesversammlung* Martina Herberta Dzingela a následně jsme se domluvili na rozhovoru, který měl obsahovat části totožné s rozhovory s předsedy výborů pro národnostní menšiny, ale rovněž sadu otázek o současném prosazování vyššího statutu německé menšiny v rámci Evropské charty regionálních či menšinových jazyků. Kromě toho padly i otázky na kampaň *Landesversammlung* před minulým sčítáním.

Pan Dzingel je na rozdíl od ostatních respondentů člověk pohybující se v nejvyšších patrech menšinové politiky: je místopředsedou Rady vlády pro národnostní menšiny, kde zároveň zastupuje německou menšinu, a aktivně (a úspěšně) prosazuje zájmy Němců a německého jazyka v ČR. Z důvodu jeho veřejného působení jsem se rozhodl rozhovor neanonymizovat, s čímž ND souhlasil.

Rozhovoru předcházelo pozdravení a kladné zodpovězení žádosti o nahrávání.

0:00 úvod – (2.) charakterizace národnostní a jazykové situace v ČR – zlepšení / zhoršení

- 1 I: na začátku bych se vás chtěl zeptat jak charakterizujete
- 2 současnou národnostní a jazykovou situaci v Česku, co byste o ní
- 3 řekl
- 4 ND: ve vztahu ke všem [národnostním menšinám]
- 5 I: [ke všem národnostním] menšinám
- 6 ND: ke všem dobře no (..) no charakterizoval bych ji tak že nejsou
- 7 velké překážky nějak jako ze strany (..) občanské nebo nebo prostě ze
- 8 strany společnosti nějak viditelné, ani ze strany vlády, to znamená
- 9 nějaké diskriminace nebo něco takového, kdy byly například za
- 10 bývalého režimu
- 11 I: hm
- 12 ND: takže tady v tom vidím docela demokratický vývoj tady toho,
- 13 nebo: ten současný stav vlastně (..) co se týká národnostních menšin
- 14 (..) samozřejmě potom některé ty národnostní menšiny jsou v současné
- 15 době ovlivňovány nebo ty postoje k nim jsou ovlivňovány různými

16 aspekty (.) u německé menšiny je to samozřejmě pořád ten historický
17 aspekt kdy vlastně (.) jakoby to v uvozovkách co vlastně Češi vidí
18 jako rozbití Československa neboli Mnichov (.) Mnichovská dohoda
19 potom ten postoj německý nebo většiny Sudetoněmců vlastně k té české
20 otázce, potom připojení k Říši a potom vlastně následně ten odsun,
21 který byl vlastně z druhé strany iniciován (.) tak to všechno jsou
22 vlastně ty historické otázky, které pořád ještě dneska jako hýbou
23 těmi postoji ať už- spíš negativně samozřejmě (.) k té německé
24 menšině

25 I: hm

26 ND: potom ale máme i jiné menšiny například dneska ukrajinskou (.)
27 která taky se musí v souča- nebo vlastně (.) v toku té současné-
28 toho současného dění (.) také musí potýkat s různými peripetemi,
29 protože (.) to vlastně je (.) že ta společnost dneska má pocit že na
30 úkor (.) ruské války na Ukrajině tak musí dělat nějaké úlitby vůči
31 Ukrajincům (.) a i ta menšina stejně jako my německá menšina (.) o
32 čemž jsem teď hovořil (.) tak i ta ukrajinská to nějak pociťuje
33 nějakým způsobem (.) potom také ruská menšina (.) zase v důsledku-
34 (.) zase na druhé straně té barikády jo (.) že zase ti kteří říkají
35 vy jste Rusové tak jste špatní (.) neboli neboli bych to shrnul tak
36 že obecně v dnešní době v roce 2023 máme tu menšinovou politiku
37 poměrně (.) poměrně (.) demokraticky tady pojmutou jo (.) a co se
38 týká teda převážně oficiálního postoje vlády české republiky nebo
39 vládních organizací nebo i plus minus společnosti (.) ale je
40 ovlivňována právě tady těma aspekty ať už historickými nebo těmi co
41 se dějí v současné době (.)

42 I: hm

43 ND: taky si musíme uvědomit a to v tom hraje velikou roli že česká
44 společnost je dosti xenofobní

45 I: hm

46 ND: ale taky ignorantská

47 I: hm

48 ND: protože často se říká (.) nebo se říkalo (.) že česká společnost
49 je velice tolerantní vůči něčemu jinému ale: dneska už ty
50 sociologové vlastně říkají

51 I: hm

52 ND: že to není tolerance ale je to ignorance

53 I: hm

54 ND: že vlastně je to nezajímá pokud se jich to nějak nedotýká a
55 pokud ta některá menšina něco chce nebo nějakým způsobem vybočuje
56 tak okamžitě už nastupuje místo té tolerance ta xenofobie nebo
57 odlišování se (.) a spíš nějaká stigmata jo, a to je veliký problém
58 této naší spole- nebo naší, ano naší společnosti (.) já v ní taky
59 žiju ačkoli se nepovažuji samozřejmě, nebo nejsem Čech národnostně
60 ale: (.) ale prostě (.) musím to tak vnímat poněvadž jsme jako
61 společnost jedna že,

62 I: hm no,

63 ND: tak takhle bych to asi na úvod charakterizoval

64 4:20 porevoluční vývoj

65 I: a kdybyste se měl zpětně podívat na posledních třicet let nebo
66 třicet čtyři let a zejména na ty menšiny které se nazývají tradiční
67 takže především německou polskou slovenskou a romskou (.) hm (.) tak
68 (.) jakým způsobem se ten stát proměnil co se zlepšilo, co se
69 zhoršilo, co se podařilo obecně prosadit, co naopak tyto menšiny (.)
70 o co naopak přišly

71 ND: tak z mého pohledu je to tak že: vlastně ty po revoluci nastala
72 taková euforie (.) i v té společnosti (.) a najednou lidi byli
73 bohužel krátkodobě poměrně velice tolerantní ke všemu (.) to znamená
74 když použiju příklad (.) naše německá menšina mohla tehdy vystoupit
75 v televizi nebo náš představitel a vlastně říct (..) nebo občané
76 německé národnosti přihlaste se tam a tam (.) bylo to možné (.) dnes
77 nevím (.) nebo později byly ty nálady už mnohem zhoršené (.) čili to
78 byla taková euforie (.) tak (.) co se v pozdějších letech pak pak
79 zase pak se to zase ta euforie vlastně upozadnila a zase (.) anebo
80 vyprchala (.) možná je to jaksi přirozené protože vždycky je ta
81 euforie nějaká nastane v důsledku něčeho tak potom samozřejmě zase

82 vyprchá (.) to je běžné i v životě (.) takže se tomu možná nelze
83 divit (.) ale vlastně (.) co jsem co jsem sledoval tak (.) ten
84 postoj k těm jakoby bližším národnostem neboli těm slovanským to
85 znamená (.) vy jste hovořil o autochtonních menšinách takže s-
86 můžeme říct nějaké slovensko- nevím teďka jak o ní mluvit jako o
87 menšině protože jsme byli jeden celek

88 I: hm

89 ND: ale dneska už národnostní menšina je zcela oficiálně (.) čili
90 slovenská polská i ty ruskomluv- ruskojazyčné (.) tak (.) nebo ta
91 rusínská například taky bychom mohli ještě říct že byla autochtonní
92 (.) tak (.) tak i když daleko mladší samozřejmě než polská a německá
93 nebo romská například (.) tak (.) tak tam byl vlastně ten postoj
94 velice smíř- daleko smířlivější (.) a uvedu příklad konkrétní když
95 eh: na základě jazykové charty evropské jazykové charty menšinových
96 či regionálních jazyků (.) se hm: se vlastně ve vládě navrhovala
97 ochrana těch jazyků (.) máme tři stupně (.) tak vlastně do toho (.)
98 do té nejvyšší ochrany spadla nebo byla zařazena (.) slovenská (.)
99 slovenská a polská národnostní menšina ano, (.) jenom ty dvě (.) ale
100 například německá která jako: hm: (..) asi by byla na stejné úrovni
101 jako té polské ale myslím si odvažují si tvrdit že měla dostat jako
102 první tu ochranu

103 I: hm

104 ND: pže je to nejstarší nejpočetnější nejvýznamnější co se týká těch
105 staletí (.) ano co ta menšina vlastně vybudovala (.) jaká jaké jsou
106 vlastně konotace po těch staletích (.) ať už pozitivní prostě nebo
107 negativní ale spíš ty pozitivní tedy v těch minulých staletích (.)
108 tak měla by ale nebyla vůbec zařazena (.) ano (.) takže vidíme že
109 vlastně ta: německá menšina (.) nebo ten- ta: nebo některé menšiny
110 prostě: jsou tou společností daleko hůř přijímány jo, (.) no a je to
111 zase na základě toho o čem jsem mluvil na začátku (.) to je jasný
112 (.) jsou tam různé prostě ty animozity (.) které ta společnost jako
113 prostě má před sebou (.) a proto ani ta vláda ani ten gouvernement
114 to ví samozřejmě (.) protože vy víte (.) jak ta společnost (.) to co
115 má ráda a co ne

116 I: hm

117 ND: jakože samozřejmě volič to je že jo: alfa omega (.) ((poklesle))
118 takže se tak i chová no (..) tak teďka ještě abych to shrnul abych
119 odpovídal přímo na ty otázky

120 I: dobře

121 ND: a co se (.) co se vlastně zlepšilo a zhoršilo takže jednoznačně
122 co se zlepšilo je: (.) hm (.) cizelizace těch práv (.) určitě
123 vnímání a: (.) také hm: (..) daleko větší tolerance: a vní- ta
124 vnímavost vlastně těch národnostních menšin v důsledku občanské (.)
125 občanské společnosti jo,

126 I: hm

127 ND: neboli dnes tím jak máme velkou část občanské společnosti velice
128 (.) hm: no: (..) jako tolerantně a že se jako i vlastně staví (.) za
129 ta práva těch národnostních menšin jo: (.) já to vidím na naší
130 menšině německé (.) kdy režiséři točí filmy o vyhnání (.) poukazují
131 na ty (.) na ty: všechny útlaky které tady byly a: hm: ale
132 samozřejmě třeba i v té romské otázce můžeme říct že

133 I: z literatury třeba taky

134 ND: z literatury jo, (.) a to z velké části právě ta česká občanská
135 společnost (.) jako této za té to vděčíme (.) nebo této za to
136 vděčíme; takže to si myslím že se hodně že hodně posunulo jaksi ty
137 národnostní menšiny jakoby do někam do:- do té- víc k té demokracii
138 a že si můžou jako eh: že tady můžou víc dělat než kdy dřív. takže
139 myslím si že v tomto je to velice správné. (.) co také pomohlo jsou
140 ty- jsou ta evropská (.) ta evropská legislativa (.) jo:

141 I: myslíte tu chartu,

142 ND: jo:, máme Chartu, ano:, taky je Rámcovou úmluvu

143 I: Rámcovou úmluvu

144 ND: a tak tam (.) a: protože vlastně ta Evropská unie toto sleduje:,
145 jezdí sem monitorovací zprávy, tak i toto nám pomohlo v tom že
146 můžeme prostě eh: (.) lépe ty naše práva nějakým způsobem
147 prosazovat; neboli za těch třicet let určitě pozitivní jako
148 pozitivní trend, jo,

149 I: hm

150 ND: ale pořád tam jsou- pořád to ruší právě takové ty:- eh: ty
151 charaktery té společnosti (.) které jsem jmenoval právě

152 I: dobře dobře (.) jo tak jo; to mi určitě stačí; nemusíte se tolik-
153 tolik rozpovídat ať se [dostaneme potom k tomu k tomu jádru]

154 ND: [jo: aha: dobře; máte toho hodně]

155 11:00 (3.) osobní příběh

156 I: právě zatím jsem vedl vlastně rozhovory hlavně s předsedy a
157 předsedkyněmi výborů pro národnostní menšiny,

158 ND: hm

159 I: kterých jsem se vždycky ptal jaký je jejich osobní příběh, jak se
160 dostaly vlastně k tomu zastupování té jejich národnostní menšiny v
161 té jednotlivé obci, (.) vy jste jak předsedou toho Landesversammlung
162 ale také působíte v Radě pro národnostní menšiny (.) tak jaký byl
163 váš příběh? tak jestli se dostal z nějaké regionální politiky až do
164 do té- do té celostátní nebo jak jste se k tomu dostal?

165 ND: ano; tak u mě je to úplně jako klasický prostě příběh
166 příslušníka národnostní menšiny:, já jsem žil- teda naštěstí teda
167 přišla revoluce- kdyby samozřejmě revoluce nepřišla tak o menšinu
168 nic nemůžu říkat; protože my jsme byli menšina nechtěná zakázaná
169 v podstatě jo, jenom některé ty oblasti (.) byly povoleny (.) na
170 vlastně podél hranice s tehdejší spolkov- vlastně Německou
171 demokratickou republikou, (.) ale já my já pocházím z Jeseníku tak
172 tam- tam jsme vůbec nesměli se projevovat; ale byla revoluce čili
173 hned po revoluci jsem se stát členem místní skupiny eh: Rýmařov kde
174 vlastně byla národnostní menšina, nebo-

175 I: už toho Landesversammlung nebo ještě toho ( )

176 ND: no: vlastně a pak jsem šel studovat (.) a pořád jsem už od toho
177 roku devadesát dva jsem byl nějak činný v tom svazu; a pak jsem byl
178 vlastně zvolen do prezidia (.) takže jako takovej ten ( )
179 kariérní řád vlastně já už jsem na vrcholu a (.) mimoto jsem tedy
180 dostudoval a byla mi nabídnuta i práce právě; kterou dělám dodnes
181 (.) vedoucí kanceláře Shromáždění německých spolků čili k tomu já
182 jsem se takhle dostal (.) no a potom samozřejmě jsem byl nominován

183 jako: tady funkcionář do různých těch grémií až jsem se dostal i
184 tady na tu pozici místopředsedy Rady vlády pro národnostní menšiny.

185 13:00 očekávání od německé menšiny a většiny

186 I: dobře dobře děkuji a: (.) jaké si myslíte že od vás mají lidé a
187 zejména ta německá menšina očekávání j- jako toho vedoucího toho
188 Shromáždění n- německých spolků? a jaké potom od vás mají očekávání
189 jiné menšiny (.) co cítíte- cítíte třeba v poslední době nějaký-
190 nějaký tlak na nějakou nějakou konkrétní politiku, nebo, (.) tak

191 ND: dobře (.) tak já bych řekl že to je podobné jako když jste
192 manažer ve firmě nebo ředitel no tak samozřejmě všichni očekávají že
193 ten ředitel tu firmu povede výborně; že se všem zaměstnancům bude
194 dobře, že budou dobře placeni; čili todle když převedeme úplně
195 stejně na národnostní menšinu tak jste jejich šéf, tak všichni
196 očekávají (.) že budete že prostě dosáhnete nějakých výsledků aby ta
197 národnostní menšina eh: fungovala (.) aby fungovaly struktury,

198 I: hm

199 ND: aby byla vnímána dobře (.) prostě tou- tou majoritou (.) aby
200 byla- bylo zajištěno financování, jo prostě všechno to co ta menšina

201 I: to je taková spíš údržba ale cítíte že by třeba nějaká z menšin
202 ať už německá nebo jiná žádaly nějaký výrazný posun,

203 ND: no ne no to není jen ta údržba ale jsou to i prosazování
204 jednotlivých (.) právě jak vy říkáte posunů v něčem protože my
205 samozřejmě za ty desetiletí řešíme různé- různé problematiky jo,

206 I: hm

207 ND: takže například v současné době řešíme problematiku německých
208 hrobů p- na českém území,

209 I: hm

210 ND: řešíme právě tu- tu jak jste- ten stupeň ochrany

211 I: hm

212 ND: trojkou, (.) teď to půjde do parlamentu třetí čtení

213 I: hm

214 ND: čili to já musím jako prezident samozřejmě tudle všechno jako
215 řídít a ty- ty- jaksi ty záležitosti nebo: to: ty- ty- ty- ty- ty-
216 tu problematiku kterou bychom jako chtěli protlačit tak tu já musím
217 vlastně (vědět dopředu jo,) (.) čili je to jedna (.) no prostě vy
218 musíte celou tu menšinu udržovat v nějaké kondici, jo, a potom ještě
219 dosahovat cílů která ta menšina si přeje abysme jich dosáhli jo,
220 tak; to je ten- německá ale potom jsem místopředseda Rady vlády čili
221 i tam- tam jednak samozřejmě ty předsedové (.) každý jako se stará
222 aby ty sv- tu svou- tu svojí- ty svoje vlastně eh: nějaké body aby
223 si prosazovali

224 I: hm

225 ND: ale i já se starám o to abych prostě jim v tom pomáhal jo, čili
226 máme například různé pracovní skupiny (.) jako místopředseda třeba
227 jednám se zmocněnkyněmi (.) podle toho jaká zrovna je jakoby na tom
228 vládní postup, nebo s jinými představiteli politiky a vlastně
229 zastupují tedy i zájmy těch ostatních jo, čili úplně konkrétně (.)
230 například s ukrajinskou menšinou jsme byli dost v kontaktu; s ruskou
231 menšinou když se řešily také hroby na Olšanech jejich jo,

232 I: hm

233 ND: a: se slovenskou menšinou jo, s polskou menšinou svého času čili
234 čili prostě- kdo prostě mě požádá nebo já vidím že bych mohl jako
235 místopředseda nějakým způsobem eh: zapracovat (.) tak to udělám

236 I: hm (.) děkuji (.) kdybyste měl vypíchnout nějaký jeden zásadní
237 problém nějaký- nějaký- nějakou těžkost která nyní tíží německou
238 menšinu, co byste řekl?

239 ND: no tak je to- je to ten jednoznačně pořád ty předsudky,

240 I: předsudky historické,

241 ND: jednoznačně jednoznačně

242 **16:35 (7.) zřizování výborů pro národnostní menšiny**

243 I: dobře dobře (.) teďka už teda se přesunu k- k části o výborech a:
244 o těch censech

245 ND: hm

246 I: o výborech pro národnostní menšiny (.) a: o: tom, jakým způsobem
247 jsou zřizovány, eh: takže (.) výbory pro národnostní menšiny jsou
248 zřizovány tak; to jistě víte ze své pozice, že: ze zákona jsou
249 zřízeny tehdy když víc než deset procent dané obce se hlásí k jiné
250 než české menšině (.) a: teď je to tady (.) ten zákon má podle mě
251 několik takových problémů nebo slabých bodů ať už nazveme jakkoliv;
252 jeden z nich je to že se to počítá podle národnosti která je
253 dobrovolná a proto: (.) v posledním sčítání to- to nevím kolik těch
254 procent lidí asi (.) skoro polovina se nepřihlásila k žádné
255 národnosti; ať už to byli Češi Němci Poláci kdokoliv tak ale- ale
256 nakonec ten procentuální podíl se podílá- počítá z celku té vesnice
257 (.) to je jeden- jeden problém a: eh: takový (.) eh: mohl- mohl by
258 se to řešit různými způsoby a to třeba: (.) takovým způsobem že by
259 že by se otázka na národnost učinila povinnou, nebo- nebo by se to
260 počítalo z nějaké- z nějakého jiného údaje (.) eh: takže vy kdybyste
261 mohl změnit něco na zákonech ustavující tady ty výbory pro
262 národnostní menšiny, co byste změnil,

263 ND: no tak já bych nejdřív; já bych ze všeho nejdřív prostě se
264 podíval na ty legislativní eh: (.) rámce (.) které se týkají
265 národnostních menšin; na všechny poněvadž si myslím že všechny by
266 potřebovali nějakou úpravu jo,

267 I: hm

268 ND: ty:- ty rámce se dělaly před tři-ceti lety a: (.) eh: prostě
269 dnes už právě různými (.) eh: nebo v různých souvislostech dost
270 dobře nejsou buď realizovatelné anebo velice těžce jo, (.) právě vy
271 jste zmínil například to sčítání lidu (.) kdy já nevím přes- více
272 než jedna třetina se vůbec nepřihlásila (.) jo: čili jak můžeme
273 potom jo, jak můžeme potom vytvářet nějaké výbory a tak dále, čili
274 to je problém (.) ale jsou i problémy v jiných oblastech jo:, třeba
275 ve vzdělávání tam taky máte na třídu a já nevím že tam musí být v
276 jedné třídě dvanáct dětí nebo tak národnostních menšin (.) taky je
277 to velice problematické pře ty menšiny jsou roztroušeny jo,
278 například německá jo,

279 I: hm

280 ND: vnitřní vyhnání a tak; a potom jsou tam různé věci které jsou už
281 v rozporu s mezi- s- s evropským právem tady ty tady ta- například
282 ten zákon o národnostních menšinách z roku dvatisíce jedna se
283 chystal už asi pět let od devadesátých let a: vůbec se ještě
284 nepočítalo s tím že budeme v Evropské unii a:,

285 I: hm

286 ND: dneska už se prostě to tluče s něčím jo:, čili například se dá
287 hovořit o tom že, žádným že já nevím v nějakém grémium musí být
288 občanství České republiky (.) ale my tady máme za hranic- za
289 hranicemi německý- německé občany což jsou Němci kteří ale to mají
290 blíže než ně- někdo jiný třeba z Chomutova nebo z nějaké vesnice do
291 do Chomutova, jo: čili, on je tam velice aktivní protože- čili
292 neboli spoustu věcí by se mělo novelizovat a udělat jo,

293 I: a kdybych se vrátil jenom k těm výborům (.) tak tady konkrétně
294 byste změnil co,

295 ND: no k těm výborům no, k těm výborům, určitě no tam bych určitě
296 změnil eh: taky ( ) procentuální procentuální část jo,

297 I: hm

298 ND: tam bych jako určitě nějak zviditelnil aktivity té národnostní
299 menšiny která tam je jo, (.) viditelné aktivity jak prostě vyvíjí
300 eh: nebo jak rozvíjí a pečuje o jejich kulturu a: a prostě jak- jak
301 provádí projekty a kolik a-

302 I: -hm

303 ND: to si myslím že by- by měla být velká- eh: nebo velké kritérium
304 ukazatel k tomu aby se ten- eh: aby se ten- eh: výbor zřídil a ta
305 menšina tam mohla nějakým způsobem fungovat

306 I: takže byste vlastně to: (.) zákonné zřízení výboru nepřenechával
307 jenom na těch censech

308 ND: ano přesně tak; určitě ne určitě ne (.) několik dalších kritérií
309 jo, objektivních kritérií která by nějaká komise třeba posoudila
310 byly by tam nějaká- nějaké tvrdé prostě: že jo, podmínky jo,
311 kritéria, nějaké takzvaně měkké jo, a na základě toho by se to (.)
312 protože no: udělalo

313 I: a ta procenta byste ještě snížil jo,

314 ND: určitě bych je snížil no;(..)

315 21:25 (8.) vývoj hlášení se k německé menšině

316 I: dobře (.) eh: jak hodnotíte posledních několik censů, posledních
317 několik sčítání lidu s ohledem na: eh: lidé hlasí- lidi hlásící se k
318 německé národnosti a k německému jazyku, eh: jakým způsobem se to
319 vyvíjelo a: mohla třeba německá menšina díky tomu někde založit nový
320 výbor eh: nebo musela ze zákona a: a: nebo naopak někde byl nějaký
321 výbor zrušen, kvůli tomu,

322 ND: no podívejte (.) to je tak; my právě máme jednu velkou nevýhodu;
323 my autochtonní menšiny což je vlastně polská a: (.) německá jako ty
324 který mají jako vlastně problém (.) že my: nemáme jako žádný příliv
325 nový jo, dneska (.)

326 I: hm

327 ND: naše menšina (.) na nás vlastně byla vykonána genocida když se
328 to jako vezme jako podle podle definic, tak na nás byla vykonána
329 genocida

330 I: hm

331 ND: pře byl zlikvidován jako národ který byl schopen eh: udržovat
332 kulturu jazyk a tak dále páč to dneska my nejsme už tím vyhnáním
333 schopni jo, nejsme schopni (.) takže takže my jsme prostě
334 zdecimovaná menšina která tady zbyla (.) a: ale nemáme žádn- nemáme
335 jako třeba slovenská vietnamská ruská ukrajinská menšina který
336 prostě sem chtějí chodit a vlastně se přetvářejí do to- jako z
337 cizinců do menšiny:

338 I: hm

339 ND: poněvadž to je naprosto legitimní, protože i německá menšina
340 kdysi byla cizinec tady: a potom dneska je deklarována jako menšina
341 takže my to nemáme; takže: (.) to je vlastně veliký problém (.) co
342 byla ta otázka? já jsem to teďka úplně ( )

343 **23:00 (8. znovu) vývoj počtu přihlášených k německé menšině v**
344 **censech**

345 I: jakým způsobem se vyvíjel ten počet přihlášených [k německé
346 menšině a jak to hodnotíte]

347 ND: [jojojo ta:k; jo, takže] to je veliký- to bych jenom na úvod
348 jako: eh: eh: tak tohle- tohle si musí všichni uvědomit, že? jo,
349 protože když někdo říká německá menšina vymírá jo, protože tady není
350 no tak to ale to má nějaký důvod, kterej zavinil stát hlavně jo,

351 I: hm

352 ND: kterej stát přímo zavinil (.) jo, ta menšina za to nemůže; tak
353 to je důležitý jo, (.) třeba u té polské (.) tam bysme se ještě
354 mohli bavit jestli už jako neto- že, pže je nikdo nikdy nevyháněl
355 nic; ale u německé stoprocentně. proto si myslím, že ta německá by
356 měla eh: požívat zvláštní ochranu jo, ta menšina německá (.) tak

357 I: hm

358 ND: a teď jaký byl vývoj (.) od prvního sčítání demokratického
359 devadesát jedna ((= sčítání 1991)) klesající jo,

360 I: hm

361 ND: o půlku jo, vždycky půlka půlka půlka jo,

362 I: hm

363 ND: docela jako to bylo drsný (.) my jsme udělali před minulým
364 sčítáním lidu dost velkou kampaň; a vlastně jsme ten vývoj jakoby
365 početně stopli; protože před- (.) v roce dva tisíce jedenáct
366 ((2011)) byl- bylo nějakých dvacet pět tisíc ((25 tisíc příslušníků
367 německé menšiny)) a teďka bylo taky nějakých dvacet pět tisíc (.)
368 plus minus jo, čili já- my vlastně- my jsme- my jsme- stoprocentně
369 zastavili stagnaci neboli ten- ten- ten- to klesání jo, (.) a to
370 diametrálně vlastně;

371 I: hm

372 ND: a: ale zase tam pozorujeme tam ten- ten pře::- přechod vlastně
373 těch lidí kteří mají dvoji a jednu- jednu jo, což je velice logické;
374 protože jo:, tak. (.) takže- takže určitě za nás pozitivní

375 I: dobře (.) pozitivní teďka to poslední sčítání myslíte?

376 ND: no jistě to poslední; no jinak o polovinu míň no;

377 I: a: tak já k tomu mám vlastně j- (.) dvě doplňující otázky; jedna
378 je ta jak právě hodnotíte tu možnost zapsat si dvojí národnost a
379 dvojí jazyk vzhledem-

380 ND: hm

381 I: vzhledem k německé menšině,

382 ND: jednoznačně no to prostě (.)

383 I: protože ono t- dvojí jazyk je myslím od roku dva tisíce jedna
384 ((=sčítání lidu 2001)) a dvojí národnost odted' teprve od toho
385 posledního?

386 ND: no: tak teďka nevím jestli to nebylo i minule; to nevím přesně;
387 ale každopádně (.) v- minimálně v našem n- n- (normálně) zase u té
388 německé menšiny je to nezbytné;

389 I: hm

390 ND: protože stát po Druhé světové válce jednak zlikvidoval nás (.)
391 skoro jo, a jednak znemožnil nám eh: nebo rozbil nám s-
392 infrastrukturu jo:,

393 I: hm

394 ND: a když nemáte socia:- sociálně-kulturní infrastrukturu, tak
395 nemůžete eh: někoho- nemůžete mít příslušníka národnostních menšin,
396 kterej má vyhraněnou něme- jednu náro- svoji národnost

397 I: hm

398 ND: jo, tu- tu jinou (.) [to nejde (.) nejde]

399 I: [protože je prostě v okolí]

400 ND: protože- protože nemluvíte s ním německy,

401 I: hm

402 ND: on nechodí do německé školy; on nemůže studovat literaturu, on
403 n- ne- nemůže prostě doma eh: jenom doma může mluvit německy; prostě
404 nejde to; neboli prostě my- jako- (.) to že jo (.) takže

405 I: hm

406 ND: jo: kdyby- kdyby- kdybysme my měli jako: eh: ty eh: možnosti
407 jaké byly tak pak může ten stát říct („cituje“ stát)) ta menšina už
408 jako skomírá už jako se neobnovuje; takto (.) ale my jsme si to jako
409 nevymysleli

410 I: hm

411 ND: jo, todle; (.) takže my jsme rádi za tu dvojí jo, a: myslím si
412 že je to dobře.

413 I: hm (.) a: ta druhá doplňující otázka je vlastně o tom že (.) v
414 dnešní době se- co se- eh: co se týče podpory národnostních menšin a
415 co se týče i možnosti zakládání třeba těch výborů se toho strašně
416 moc počítá právěže (.) to je založené na těch číslech

417 ND: ano

418 I: to je založené na těch číslech

419 ND: ano

420 I: na těch počtech kdo se jak zapíše a tak dále

421 ND: ano

422 I: takže kdybyste měl obecně říci byl byste spíš prostě- buď pro
423 přesun nějakého- nějaké historické argumentace řekněme nějaké takové
424 (.) že by neměly být důležitý ty čísla ale spíš- spíš nějaká ta
425 historie nějaká ta autochtonnost

426 ND: ta:k.

427 I: protože jestli můžu doplnit

428 ND: ano,

429 I: třeba rozdíl s tou polskou menšinou kter- když jsem se s nimi
430 bavil, tak mi přišlo že jim to sčítání ještě jakž takž vyhovuje (.)
431 že sice se tam menšina eh: stále se zmenšuje,

432 ND: hm

433 I: ale pořád jim na tom velmi záleží a: vlastně ten jejich argument
434 na tom Těšínsku je hlavní ten (.) je nás tady hodně

435 ND: a:no (.) no nám na tom taky záleží na tom; zatím protože není-
436 protože se obáváme že až nebude sčítání tak- že řek- že to bude
437 ještě horší jako eh: vlastně říct (.) eh: nás je tolik tolik a tolik
438 (.)

439 I: hm

440 ND: podle sčítání lidu (.) my se toho taky jako my:- nám to taky
441 vyhovuje

442 I: hm

443 ND: zejména teď když jsme stopli tu- vlastně ten- ten- eh: vlastně
444 tu- negativní neboli zmenšující se tendenci. eh: (.) takhle já si
445 myslím že ta: zase to co jsem říkal jo, že- že tam (.) čili jak
446 vlastně zněla přesně ta otázka abych,

447 I: eh: (.) jestli by třeba to (.) přerozdělování těch peněz státních
448 se nemělo převést na nějaký třeba historický klíč (.)

449 ND: aha [jojojo takhle]

450 I: [spíš než na ten] počet lidí

451 ND: takhle do doby než stát zajistí eh: pro- (.) eh: nebo než stát
452 zajistí práva a výkon práva- výkon práva těm národnostním menšinám
453 jo,

454 I: hm

455 ND: tak určitě by to nemělo záležet pouze na číslech jo,

456 I: hm

457 ND: poněvadž vezměme si jenom romskou menšinu vždyť víme že romské
458 menšiny tady je tři sta tisíc ale (.) když budeme- pojedeme podle
459 čísel tak- tak vlastně: tak jich je dvanáct tisíc jo, jo, a: proč to
460 tak je protože stát není schopen odbourat prostě že jo, (.)
461 diskriminaci odbourat prostě nějaký předsudky společnosti jo:, a: a
462 proto ty Romové se nehlásí protože jim je to nějak žinantní nebo:
463 nechtějí se prostě do toho (.) to je samý s německou menšinou jo,
464 německá menšina eh: taky prostě: je na tom podobně akorát (z těch
465 historických) protože když dneska vejdete do hospody a řeknete že

466 jste německá menšina jo, (.) tak polovina hospody z legrace vám
467 řekne ((s německou výslovností)) heil Hitler jo, jo;

468 I: hm

469 ND: jo: to dneska je úplně běžný jo, ještě furt jo, (.) neboli ta:k
470 a až- protože tam je- protože ta společnost je xenofobní (.)

471 I: hm

472 ND: část nenávistná; ještě pořád a ještě si ze všeho dělá legraci
473 tak proto prostě ty národnostní menšiny některé jo, prostě se raději
474 nehlásí

475 I: hm

476 ND: a raději si říkají (.) ať o mně nikdo neví (.) to je problém a
477 do té doby prostě nemůžeme prostě jet podle kvantity jo,

478 I: tím myslíte že třeba: (.) lidé se bojí přihlásit tam,

479 ND: no ta:k nemusí se přímo bát (.) ale není to příjemný (.) a když
480 nemusí a něco vám není úplně příjemný; abyste něco udělal musíte být
481 motivován jo,

482 I: jasně jasně

483 ND: protože když nejste motivován, tak to neděláte

484 I: hm

485 ND: jo, protože prostě zvolíte neutralitu jo,

486 I: hm

487 ND: a to je ten případ (.) každý ( ) zvolí neutralitu když se
488 přímo nebojí (.) to je vono

489 **30:10 (10.) proč Němci nezřizují výbory pro národnostní menšiny**

490 I: hm (.) díky moc (.) ještě bych se vrátil zpět k těm výborům že:
491 zatím jsem měl teda (.) asi pět rozhovorů s lidmi z výborů pro
492 národnostní menšiny po republice (.) a: (.) eh: vlastně nemluvil
493 jsem přímo s žádnými Němci ale eh: mluvil jsem s předsedou výboru v
494 Chebu kterým je- který mi říkal že vlastně ti Němci v tom výboru
495 samotném přímo nejsou aktivní ale už tam mají v nebo nějakou svoji
496 prostě organizaci která tam vždycky třeba do toho výboru něco vyše

497 (.) zatímco ti Poláci zase- zase to je nějaký takový jako eh: rozdíl
498 mezi tím- mezi tou obecní politikou

499 ND: hm

500 I: zatímco pro ty Polák- Poláky ten vždycky v těch vesnicích ten
501 výbor je to jejich místo prostě kde jsou prostě jenom ti Poláci a to
502 teďka

503 ND: hm

504 I: prostě tam řídí a mají tam- mají tam třeba i zmocněnce toho
505 Kongresu Poláků a tak dále (.)

506 ND: hm

507 I: takže jsem se vás chtěl zeptat vlastně eh: vy jako předseda eh:
508 Shromáždění Němců jak- jakým způsobem jako udržuje v nějaký vztah k
509 těm k těm výborům a: do jaké míry jsou ty výbory pro vás důležité
510 jako pro německou menšinu vlastně,

511 ND: ano (.) no tak podívejte no je to co jste- vy jste vy jste
512 vlastně zmínil velký problém že jo, v důsledku vlastně i té
513 národnostní eh: politiky státu ale i vlastně téma předsudkama, kteří
514 pořád jsou tak my vlastně to je- to je jeden důvod proč nemáme tolik
515 aktivních lidí jo, a zrovna na Chebsku tam ten problém v Chebu máme;

516 I: hm

517 ND: a my tam máme svaz a všechno

518 I: hm

519 ND: no ale prostě jde nezapojují se do toho- což by měli, do toho
520 veřejného života víc, tak to je jeden problém. ty národnostní- ty
521 komise ty jsou určitě jako důležité jo,

522 I: hm

523 ND: ty jsou důležité jo, protože je to v současné době jediný takový
524 viditelný zákonný instrument;

525 I: hm

526 ND: nebo forma vlastně;; jak ty menšiny se mohou prosazovat jakoby v
527 těch městech a těch- těch

528 I: hm

529 ND: takže já si myslím že jsou velice důležité jo, velice důležité
530 (.) no ale zase je na nás na národních menšinách abychom- abychom
531 byli aktivní a: (.) prostě dávali tomu ten obsah jo,

532 I: hm

533 ND: no čili je- to zase musíme i kriticky se podívat na nás

534 **32:30 (11.) důvody deklarovat a nedeklarovat**

535 I: jo (.) super díky moc eh: další otázka je o tom jaké si myslíte
536 že mají lidé důvody nedeklarovat svoji národnost nebo svůj jazyk, od
537 če- čehož jsme se vlastně už do velké míry dotkli

538 ND: dotkli (.) ano

539 I: a nejsou- nejsou motivovaní a: co byste ještě dál řekl jaký- jaké
540 jsou ty důvody?

541 ND: no je to (.) hlavně je důvod je samozřejmě historické jo,

542 I: hm

543 ND: tady je jako už tři sta let od doby že jo, bitvě na Bílé hoře
544 (.) tak tam mají Češi problém obrovský s Němcema,

545 I: hm

546 ND: ( ) s německým elementem jo: ,

547 I: hm

548 ND: tak; to trvá už víc než tři sta let; potom se založila
549 Československo a: eh: dva eh: neviditelní nepřátelé byli dva; církev
550 a cizí- menšiny,

551 I: hm

552 ND: hlavně teda my: německá ale i jakékoliv jiné kromě slovenské a
553 české protože

554 I: hm

555 ND: ti všichni stáli vlastně v cestě tomu československému novému
556 státu (nějak) nějakým způsobem byli prostě překážkou;

557 I: hm

558 ND: nejvíc samozřejmě největší obří my Němci že jo:,

559 I: hm

560 ND: obří ptže my jsme samozřejmě byli početně vyšší než Slováci; ale
561 Slováci byli státopvorní menšiny a my byli upozaděná jo, čili

562 I: hm

563 ND: ta a: to se- to je vlastně- to je pěstována tady už přes sto let
564 jo, neboli to je tak v té společnosti hluboce zakořeněno; že: ono se
565 to ví jo, všichni vědí ty postoje té společnosti jo,

566 I: hm

567 ND: že vlastně jako je to něco protičeskoslovenského
568 protimasarykovského ti- ti Němci a já nevím Židi a Slováci Polaci jo
569 prostě,

570 I: hm

571 ND: radši se do toho nebudem pouštět jo,

572 I: hm

573 ND: a to samozřejmě vnímají ty menšiny taky jo,

574 I: hm

575 ND: vám říkám přijdete do kostela do- do- do- do hospody něco tam
576 řeknete němec(ky) a oni ha: ha: ((německou výslovností)) heil Hitler
577 (.) no tak když- jo:, to vás netěší todle jo, nebo Romům že jo, no:
578 pojď vždyť my už ti nesmíme říkat Cigáne jo:, pojď mezi ná(ma Pišto
579 jo,) neboli to jo: rozumíte to jsou všechno takový nuance v té
580 společnosti

581 I: hm

582 ND: kteří ty my ti příslušníci národnostních menšin vnímáme; a proto
583 jako se stavíme spíše neutrálně

584 I: hm

585 ND: jak už jsem říkal jo, jak nemáte motivaci něco něco udělat (.)
586 nemusíte to udělat; proč byste to dělal, že? jo, proč? jo si řeknete

587 hele, vykašlu se na to; to je důvod- to je důvod vlastně proč tady
588 ty menšiny nejsou daleko víc vidět než- než by mohly

589 35:00 kampaň Landesversammlung

590 I: co se týče té motivace tak vlastně i vy a celé Landesversammlung
591 jste se snažili před tím minulým sčítáním udělat tu kampaň, stejně
592 jako jí dělala polská menšina, to aby lidé víc zapisovali s- svoji
593 svoji vlastní národnost

594 ND: hm

595 I: ale: co jsem si všiml rozdílu mezi německou a polskou menšinou

596 ND: hm

597 I: bylo to že ta německá menšina tedy vy jste víc cílili i na tu
598 dvojjazyčnost a na tu dvojnárodnost

599 ND: samozřejmě

600 I: takže: proč jste se rozhodli to- vlastně tu kampaň takovým
601 způsobem udělat? a: a jestli byste dokázal třeba popsat i nějaké
602 vaše osobní setkání kdy jste někoho přesvědčoval aby se nestyděl
603 třeba za svoji národnost aby tam za zapsal; jaké jste- jaké jste
604 udával důvody, jakou jste dával tu motivaci?

605 ND: tak zaprvé dvojjazyčnost (je) u nás jednoznačná; jenom si vemte
606 že, po vyhnání německých- po vyhnání tři miliony Němců tady zbylo
607 dvě stě až dvě stě padesát tisíc (.) a to byly většinou to byly buď
608 vdovy jo: ,

609 I: hm

610 ND: většinou to byly vdovy jo, a nebo smíšený manželství jo,

611 I: hm

612 ND: tak moje babička děda padl todle tak;

613 I: hm

614 ND: moje babička měla pět dětí jedno z toho je moje matka; čtyři
615 děti si vzaly české partnery a jenom jedna jediná Němce (.) no jasně
616 je to úplně j- logický; kde ho měla, kde ho měli vzít ty Němce,

617 I: hm

618 ND: když byli všichni (.) v- v luftě že jo, jo: neboli je jasný že
619 my dneska- třeba Poláci; ty nikdo nevyhnal jo,
620 I: hm
621 ND: čili oni tam jsou furt mezi sebou jo:, oni ten problém nemaj; my
622 jednoznačně; my nemůžeme prostě nikdo nemůže po nás chtít abysme
623 měli čistou stodě- stoprocentní německou národnost. kdepak bysme-
624 nebo: myšlení vnímání; kdepak my jsme ho asi tak vzali? na stromě
625 nerostlo čili- čili my jsm- my prostě každé- každá ta rodina skoro
626 (.)
627 I: a kdybyste se dostal teda k tomu [přesvědčování, jak]
628 ND: [je česko-německá] a přesvědčování:, no jistě; spoustu lidí jsem
629 přesvědčil prostě jsem říkal, hele ((cituje sám sebe)) máš nějakou
630 babičku německou? no tak všichni mají samozřejmě jo, říkám no vidíš
631 tak jako máš tam taky geny nějaké že jo:, nějaké a myslíš že je to
632 správné? je. líbí se ti německý jazyk? líbí; babička jím mluvila; a
633 já říkám vidíš to:, tak se přiznej ke svým kořenům
634 I: hm
635 ND: tak takhle to bylo a spoustu mých přátel které do té doby vůbec
636 to: a říká mi kamarádka ((cituje kamarádku)) no vidíš, já jsem- mě
637 to nikdy nenapadlo přže žiju v tom českém prostředí ale babička
638 neuměla německy vůbec jo, neboli já tam přímo mám tu linii vlastně
639 I: neuměla německy nebo,
640 ND: česky pardon promiňte česky neuměla vůbec jo, narodila se ve
641 Vídni jo, tak
642 I: hm
643 ND: takže dala prostě německou národnost jo,
644 I: hm
645 ND: říkala (.) a přitom to je učitelka velice- jako velice vlastně
646 eh: jakoby seriózní disciplinovaná zásadová, ae říká hele mně- (.)
647 nemám vůbec špatný svědomí jo, dat tu německou jako- případně mi to
648 i logický (.) jsem ráda žes mi to takhle vysvětlil a takhle jo,
649 I: hm hm

650 ND: čili v tomhle to je

651 I: no a ptají se vás nebo ptali se vás lidi někdy co ta národnost
652 vlastně znamená, co tam mají napsat (.) jako eh: kdy už- protože ona
653 ta národnost je definovaná jakože každý může dat co se cítí; právě i
654 proto je to vlastně dobrovolná otázka, protože to je něco osobního

655 ND: ano

656 I: ale jesi se vás ptali lidi ((cituje potenciální tazatele)) jo: ,
657 měl jsem jednu babičku eh: ne- n- německou můžu dát že jsem Němec,
658 a:-

659 ND: (hele no tak) furt no furt

660 I: hm

661 ND: protože tady v té společnosti my vlastně: jak vám říkám jo, ta:-
662 ta vlastně národnostní identita už sto let se oni nemluví poněvadž
663 máme jednu československou jsme měli jo, (.) a všechno ostatní bylo
664 na překážku takže: nebudeme vůbec se o tom bavit jo,

665 I: hm

666 ND: dyť nakonec i Židé mi říkají že, ty starší jo, že po válce radši
667 o tom nemluvili

668 I: hm

669 ND: ani za komunismu za bolševika jo,

670 I: hm

671 ND: a já říkám pro:č, vy jste byli jakoby že jo nebyli nepřátelé

672 I: hm

673 ND: (a oni) jojo, to si jenom myslíš jo, mluvili jsme doma německy
674 že jo, todle todle přišli z koncentráku a šup jim zabavili majetek
675 prtže byli v němec(ké) a tak dále; neboli tím chci říct že o té
676 národnosti o identitě o něčem se tady vůbec nemluvalo jo, (.)

677 I: hm

678 ND: takže dneska lidi: když se jich zeptáte obyčejnýho člověka co je
679 to národnost, jakou máš identitu, eh: čím se vyznačuje nebo tak,

680 tak; neví oni neví takže spou- takže vaše otázka skoro všichni se mě
681 ptají prostě;; ((cituje)) no čím bych ji měl jako tu identitu u sebe
682 jako charakterizovat, nebo jako jak bych si měl potvrdit že: jakou
683 mám identitu jo, čili každému jsem to prostě vysvětloval, že jo,
684 I: hm

685 ND: takže- takže je to tím že a čím to je, že jo, prostě obecnou
686 takovou nějakou (.) sociologickou eh: politikou státu jo,
687 I: hm

688 ND: jak ten stát prostě se k tomu staví jo,
689 I: hm

690 ND: jo jak se o tom mluví v ra- v tom jo,
691 I: no tak eh:: (.) a ještě jakým způsobem
692 ND: hm

693 I: jste jim to vysvětloval, říkal jste jim jako jo, když máte
694 nějakého předka třeba ta:k-
695 ND: -no tak samozřejmě já jsem jim to při- takhle já jsem jim to
696 vysvětloval tak tak v první řadě je: jestli máš vůbec nějakou-
697 nějakou eh: jako afinitu k nějaké
698 I: hm

699 ND: jiné než české identitě pře tu českou identitu ty si ji
700 neuvědomuješ ale máš ji že jo, protože tady žiješ mluvíš česky čes-
701 a tak dále; a jestli máš- jestli si to dokážeš představit jo,
702 I: hm

703 ND: to je první věc a jestliže máte nějakou náklonnost tak to je
704 podle mě první předpoklad k tomu abyste nějakou jinou nebo prostě
705 nebo tu svoji identitu jako měl
706 I: hm

707 ND: potom by tam měla být nějaká konotace k něčemu že jo,
708 I: hm

709 ND: nějaký třeba předky a tak dále, no a potom eh: a: nejlepší je
710 samozřejmě: to je nejsilnější prvek že tu identitu žijete doma že
711 jste již žil že vás v tom vychovávali jako nás že jo, (.) my jsme
712 doma mluvili německy;

713 I: hm

714 ND: německý písničky pohádky prostě: co je to; jo, to- to je to
715 nejsilnější

716 I: eh: jsou tam teda ty dva údaje, národnost a mateřský jazyk;
717 kdybyste- teďka jste eh: vlastně mluvil o tom že to do té identity
718 patří nějakým způsobem ten jazyk; když člověk doma tím mateřským
719 jazykem mluví tak to- to zároveň tvoří nějakým jako způsobem tu jeho
720 národnost. ale obecně ta otázka moje zní jaký je mezi tady těmi-
721 těma dvěma pojmy vztah,

722 ND: hm

723 I: jestli třeba může být někdo kdo je národností Němec ale jazykem
724 třeba vůbec ne- není Němec (.) nebo naopak někdo má mateřský jazyk
725 jako mateřštinu němčinu a přitom-

726 ND: -no tak hele, je to jednoduchý že jo, tak už z toho to vychází
727 že jo mateřský jak mluvíte dobře- jak mluvíte s matkou tak to vám
728 přisrdce při:- při-rosté k srdci jo,

729 I: hm

730 ND: jo:, to je takzvaný srdeční jazyk mateřský jazyk tak, můžete
731 mít otce třeba Rusa jo, a: a matku Němku a: mluvit doma a mluvit
732 (se) ve státě bydlíte v Česku tak vlastně váš- váš jako hovorový
733 nebo váš jako (.) jak se to řekne, eh: jo,

734 I: Umgangssprache

735 ND: Umgangssprache;

736 I: [nebo obcovací jazyk]

737 ND: [Umgangssprache] je čeština jo, a:no obcovací jazyk je němčina
738 čeština ale mateřský němčina

739 I: hm

740 ND: čili tam- tam to může být jasný jo, to našich případech je
741 samozřejmě mateřština opravdu jak jsem se bavil odmalička s maminkou
742 s babičkou ještě v dialektu a já s nikým jiným se tak vlastně
743 nebavíte jo, než- než

744 I: hm

745 ND: nenapadlo by mě s nikým jiným se tak bavit čili takže a: a ten
746 ten jazyk to je veliký faktor při (tvorbě) té identity jo, protože
747 jazyk je v- velice významný jo,

748 I: hm

749 ND: u toho; nemusí ho někdo mít jo, protože- jako my, že jo, takže
750 třeba má tu identitu ale ten jazyk nemluví (.) je to dost velká
751 překážka protože ten jazyk si myslím že je jakoby s tou identitou
752 nějakým způsobem

753 I: hm

754 ND: měl být v nějakým- nějakým vztahu jo,

755 I: takže byste řekl že ta národnost je- je ta identita ta
756 identitární otázka zatímco ten jazyk je spíš jazyk je nějakej jako
757 indikátor?

758 ND: může to být indi- ano ale velice silnej jo jo

759 I: hm

760 ND: protože já vlastně spojuji němčinu s mojí národností prostě eh:
761 neoddělitelným poutem silným jo,

762 I: hm

763 ND: zejména protože my ještě mluvíme dialektem německým jo, tam v
764 Jeseníkách čili pro mě vlastně to je tak silnej identifikační a o:
765 faktor té mojí identity jo,

766 I: hm

767 ND: že třeba tvoří já nevím v tom celkovým já nevím třeba tři
768 čtvrtiny jo,

769 I: hm

770 ND: protože ten dialekt to je ještě něco zvláštního jo,
771 I: hm (.) určitě (.) tomu rozumím tak (.) tak jsem z Valašska takže
772 hlavně když jsem v Praze tak si taky uvědomuji rozdíly a vlastně-
773 ND: -ano-
774 I: -nakolik mě to vlastně formuje
775 ND: jistě to vás jako někam prostě směřuje někam vás to (.) máte
776 někde to místo kde se tak mluví (.) a to je vlastně ten domov
777 identita jo, prostě souvztažnost kamarádi a tak dále, maminka
778 s tatínkem a: staříček a tak dál,
779 I: dobře (.) no: vlastně teďka jste mluvil o tom dialektu a: a: eh:
780 ta polská národnost vnímá jako problém občas že eh: lidé si
781 nezapisují národnost polskou a jazyk polský ale eh: píšou tam
782 vlastně ty regionální identity (.) takže napíšu tam že jsou šlonzáci
783 a že mluví po našimu; má německá menšina nějaký podobný problém,
784 nebo- nebo ne, co se týče toho sčítání lidu (že byste-)
785 ND: no tak jediné- jediné na tom Hlučínsku
786 I: jediné na Hlučínsku
787 ND: jediné na tom Hlučínsku jinak takovej problém nemáme no,
788 I: jo jediné na Hlučínsku
789 ND: ale tam u nás na tom- na tom Hlučínsku spíš teda: no; no; no
790 I: no: teďka už bych se rád přesunul dál k té Chartě regionálních a
791 menšinových jazyků protože to je asi v současné době eh: největší
792 úspěch že- že se to dostalo do parlamentu a pravděpodobně to skončí
793 tak že to
794 ND: hm
795 I: bude opravdový úspěch protože by to- kdy to šestnáctého listopadu
796 ((16.11.2023)) to jde do toho- do toho třetího čtení a znamenalo by
797 to že v němčina by se přesunula do té části tři do té více chráněné
798 o které jste předtím říkal
799 ND: hm

800 I: že tam němčina měla být už od začátku zatím tam je vlastně jenom
801 slovenština a polština,

802 ND: ano

803 I: přičemž polština je regionálně definovaná a slovenština je po
804 celé republice ale je tam míň těch článků-

805 ND: -míň těch článků (.) ale my jsme taky regionálně definovaní jo,

806 I: vy jste [taky regionálně]

807 ND: my jsme- my jsme museli taky okresy; my jsme chtěli na celý rok-
808 na celý území ale

809 I: hm

810 ND: to ministerstvu se to moc nelíbilo čili ( )

811 I: ale teď v tom návrhu myslíte že budete regionálně,

812 ND: ano a:no

813 I: protože ten článek dva ještě nemá regionální definici co se týká

814 ND: ano

815 I: jo

816 I: no a: k těm regionům to se potom dostanu (.) já jsem se o tom
817 bavil s panem Dovalilem tak trošku mi dal nějaké ty vnitřní
818 informace ale chtěl jsem se zeptat jaký na tom máte podíl vy tady
819 vlastně na tomto procesu a na tom úspěchu

820 ND: stoprocentní

821 I: stoprocentní,

822 ND: stoprocentní;

823 I: tak kdybyste mohl rozvést

824 ND: no: no tak já jsem to- já jsem jako že tak- já jsem to prostě
825 vypracoval to memorandum

826 I: hm

827 ND: podal (.) samozřejmě jako zástupce (.) jako zástupce (.) já asi
828 vezmu telefon pardon můžeme to jenom

829 I: stopnu stopnu
830 ND: protože to je důležitěj telefon

831

832 Nahrávka č. 2

833 0:00 (19.) prosazení němčiny do článku 3 Charty regionálních a 834 menšinových jazyků

835 ND: dobře já bych potřeboval ale: já js- protože o půl čtvrtý mám
836 schůzku čili já bych potřeboval abysme byli brzy hotoví

837 I: jo: já jsem chtěl říct že už jsme tak za půlkou takže doufám že
838 když-

839 ND: tak já budu stručnějši

840 I: zatím nemusíte uvidíme kdyžtak vám řeknu (.)

841 ND: dobře

842 I: takže říkáte že jste na tom měl stoprocentní podíl; tam jsme
843 skončili

844 ND: no jistě

845 I: a chtěl bych se teda zeptat jak dlouho jste to prosazoval na
846 nějaké překážky jestli jste narážel a celý ten proces (jak to)

847 ND: no takhle; stoprocentní; no tak jako já jsem toho byl jako
848 hlavou jo,

849 I: hm

850 ND: takhle to myslím samozřejmě spoustu jinejch lidí a:

851 I: [to je mi jasný jo tomu rozumím]

852 ND: [rozumíte, jo, nechci říkat-] tak překážky?

853 I: jaké překážky nebo (.) možná ještě úplně nejdřív eh: kdy jste
854 s tím začal a jestli vás k tomu nějaký takový jako-

855 ND: v roce devatenáct se- dva tisíce devatenáct jsem podal žádost na
856 vládu

857 I: hm

858 ND: aby- aby- aby tady ten proces vlastně jsme rozjeli

859 I: a: vedl vás k tomu nějaký moment kdy jste si řekl že ta situace
860 fakt už je tak špatná že je třeba,

861 ND: mmm:

862 I: nebo,

863 ND: tak už delší dobu jsme uvažovali o tom že ta menší- němčina je-
864 by měla mít v- m- větší ochrana i:

865 I: hm

866 ND: vzhledem jako k té historii a ke všemu, a to mě vlastně k tomu
867 vedlo no:, jestli to: že jsem to: že jsem udělal tu- tu žádost.

868 I: a nebyl nějaký jeden moment kdy jste si řekl [že třeba

869 ND: nebyl jeden nebyl jeden nebyl jeden moment ne (.) já už jsem o
870 tom delší dobu uvažoval

871 I: právě vy už jste předtím říkal, že jste vlastně už na začátku což
872 bylo někdy dva tisíce prostě v nultých letech ne, nebo kdy to bylo

873 ND: no no

874 I: přijato ta charta

875 ND: ano

876 I: takže už na začátku jste měl pocit že ta němčina tam měla být v
877 té

878 ND: ano

879 I: části tři

880 ND: ano

881 I: protože už tehdy jste se třeba snažil o něco eh: (.) to prosadit
882 nebo [tehdy když se to prosazovalo poprvé ( )]

883 ND: [ne: ne ne: dva tisíce čtyři (=2004)] to jsem ještě nebyl
884 prezident Shromáždění německých spolků

885 I: hm

886 ND: takže jsem o tom vůbec neuvažoval

887 I: dobře

888 ND: jo, až v roce dva tisíce deset ((=2010)) jsem se stal
889 prezidentem;

890 I: hm

891 ND: a to potom vlastně jsem na těch koncepčních věcech pracoval

892 I: no ale teď od toho roku dva tisíce devatenáct ((=2019)) na jaké
893 překážky jste narážel (.) nebo jaké překážky jste očekáva- očekáváte
894 teď

895 ND: no: tak teď doufám že ty překážky jsme přek- největší překážka
896 byla- bylo Ministerstvo vnitra kdy: Ministerstvo vnitra nám vlastně
897 jako:- nedovolilo některé- nebo nedovolilo; řeklo že pokud tam budou
898 některé opatření- některá opatření například dvojjazyčné názvy které
899 se musely vyřadit,

900 I: hm

901 ND: protože říkali že by jinak jako byli proti abych vůbec to- tak
902 tak to byly překážky že jsme museli slevovat eh: od určitých věcí a:

903 I: hm

904 ND: není to samozřejmě opět vůči nám- eh: není to opět vůči nám eh:
905 (.) spravedlivé; protože Poláci mají dvojjazyčné; my ne: ale
906 vzhledem- a už jsme zase u těch předsudků, voni tam dokonce říkali
907 že jo, jeden ten spolupracovník který už je dneska v důchodě je co
908 by tomu řekli kdyby se jmenoval Karlsbad Karlsbad a ne: Karlovy
909 Vary, no: asi na tom je něco pravdy ale jestliže tady máme právo
910 jako národnostní menšina tak eh: by měl být právo právo a ne právo
911 méně právo a právo více právo no:, takže asi tak

912 I: právě ty dvojjazyčné názvy jsem nad tím přemýšlel co by potom
913 mohlo nastat z nějakých kruhů ať už z espédé české ((SPD, česká
914 politická strana)) nebo přže i ti Poláci když jsem se s nimi bavil
915 tak říkali [že největší problém na který]

916 ND: [taky s tím maj problém hm]

917 I: tam naráží nebo naráželi

918 ND: hm no

919 I: bylo prostě překreslování [těch polských nápisů]

920 ND: [jinak- jinak musím] říct že jinak jako: nám byly hlavně:

921 tehdejší zmocněnkyně profesorka Válková,

922 I: hm

923 ND: dokonce i premiér Babiš nám dala zelenou.

924 I: hm hm

925 ND: sekretariát pracovníci sekretariátu nám v tom hodně pomáhali;

926 čili z tohodle pohledu to byla velice výborná spolupráce

927 s Ministerstv(em) zahraničních věcí nám je velice nakloněno

928 I: hm

929 ND: takže to je to je-

930 I: a probíhalo to i s podporou Německa, s podporou Spolkové

931 republiky,

932 ND: ta na to neměla vůbec žádný vliv

933 I: ta na to neměla vůbec žádný vliv

934 ND: ne ani jsme o něj nežádali

935 I: hm

936 ND: to je tady naše záležitost

937 **4:15 (20.-22.) regionální vymezení a výběr článků Charty pro**

938 **německou jazykovou menšinu**

939 I: dobře (.) teď teda k tomu regionálnímu vymezení já jsem si zapsal

940 pár okresů nevím jestli mám všechny který mi pan Dovalil říkal;

941 Karlovy Vary, Liberec, Trutnov, Svitavy, Polička (.) ještě něco?

942 ND: no a potom Opava a ještě: ta severní Morava tam

943 I: takže i Bruntál nebo co to je za okres tam,

944 ND: Bruntál okres Bruntál,

945 I: nebo Jeseník?

946 ND: to teďka taky nevím z paměti všechno (.) ale můžeme se na to
947 podívat no;

948 I: ne: dobré to nemusíme; já

949 ND: hm

950 I: plánuju že se potom podíváme na to třetí čtení kde by to všechno
951 mělo být třeba řečeno

952 ND: hm ano ano

953 I: a: ale pan Dovalil byl překvapenej že třeba to nejsou jako nějaký
954 jiný okresy které měly tradičně zastoupení německé menšiny (.) on
955 konkrétně zmiňoval třeba Jihlavu a Znojmo takže na jakém- bázi byly
956 tady tyto okresy vybrány nebo jes-

957 ND: úplně jednoduše (.) tam kde máme dneska spolky a kde jsme činí

958 I: aha dobře

959 ND: protože nemá smysl jako vybrat Jihlavu

960 I: dobře

961 ND: kdo tam bude potom ty opatření dělat když tam nemáme svaz čili
962 to byl- to bylo dost velké kritérium pro nás

963 I: dobře

964 ND: hm,

965 I: ale na začátku jste ale ještě nebo někde v polovině rozhovoru
966 jste mluvil o tom že jste to chtěl taky pro celou [republiku

967 ND: [my jsme chtěli] celý jak to měli jak to mají Slováci

968 I: hm

969 ND: potom řekli na celý to je problematický protože to by chtěli ve
970 Zlíně zrovna:, když tady sedíte tak

971 I: hm

972 ND: tak to by chtěli ve Zlíně vyučovat němčinu třeba že jo, i když
973 tam nebyla německá menšina, to byl vlastně taky tenkrát někdo z
974 Ministerstva vnitra který to tam říkal (.) možná školství nevím, což
975 jsme jako říkali dobře oukej tak možná to má nějaký opodstatnění že,

976 protože Slováci jsou dneska všude ale teda ty německojazyčné vlastně
977 to teritorium vlastně dáno že jo, téma Sudetama jo, takže jsme s-
978 nám to připadalo docela logický

979 I: hm

980 ND: a: v tomto jsme jako dobrovolně vlastně ustoupili na ty okresy,
981 I: že by ve Zlíně potom kdokoli mohl takhle zakládat nějak německé
982 školy a dostával by za to dotace nebo tak, (.)

983 ND: no jistě; jistě. to by tak bylo; no kdyby se tam někdo takový
984 objevil nějak tak by to tak muselo být

985 I: nějací němčináři kteří by toho chtěli využít situace (.) to si
986 dokážu docela představit no, eh: (.) podle čeho jste vybírali ty
987 články nebo jakým způsobem se ten výběr měnil, já jsem k tomu neměl
988 přístupale jenom vím že tam je třicet pět článků co mi pan Dovalil-

989 ND: -právěže tam je těch článků čtyřicet dva (.) v tom třetím vy
990 musíte vybrat minimálně třicet pět jo,

991 I: aha tak to jo

992 ND: tak my jsme vybrali třicet sedm s tím že tam budeme mít jako:
993 nebo jsme vybrali myslím třicet devět dokonce a pak jsme měli nějaké
994 fóra (.) a taky že to bylo dobrý, kvůli třeba tomu že Ministerstvo
995 vnitra řeklo tady ten ne;

996 I: hm

997 ND: pak se ještě nějaký soudnictví vytáhlo protože to by bylo zase
998 problematický

999 I: hm

1000 ND: todle no

1001 ((do místnosti vejde sekretářka DN a DN se s ní loučí))

1002 ND: tak takže takhle no, takže: jo; čtyřicet dva jich je my jsme
1003 vybrali třicet devět a teďka jich je tam třicet pět což je minimální
1004 počet

1005 I: hm a: podle čeho jste teda vybírali nebo,

1006 ND: eh: říkám (.) ty jsou daný akorát jsme ty ty nejproblematictější
1007 vyloučili

1008 I: tak [podle čeho jste vylučovali]

1009 ND: [tak nějaký který jsme mysleli] že pro nás nemají jako nějak
1010 extra význam tak jsme vyloučili jo,

1011 I: takže to se týkalo toho soudnictví

1012 ND: já vám z hlavy teďka neřeknu

1013 I: nebo třeba těch nápisů nebo nějaký třeba:

1014 ND: no ty nápisy jsme museli ty jsme tam měli (.) ty jsme museli
1015 vyndat protože je tam nechtěli (.) to soudnictví jedno taky jsme
1016 museli vyndat ještě z těch třiceti devíti jo,

1017 I: hm

1018 ND: protože zas by to bylo nějaký problematický shánět nějaký prostě
1019 tam měla z toho- z té justice někdo nějaký návrh (.) my jsme říkali
1020 oukej pře ten nám nějak jako nepomůže jo, protože všichni umíme
1021 stejně oba jazyky takže ho můžete vytáhnout jo:, takhle no;

1022 I: hm (.) a jaká z těch agend je pro vás nejdůležitější z té charty
1023 (.) kdybyste teď měl vytáhnout nějakou [jednu tu-]

1024 ND: [no tak jednoznačně] to školství

1025 I: hm

1026 ND: a: eh: taky péče o tu kulturu jo,

1027 I: péče o kulturu

1028 ND: školství a péče o kulturu jo,

1029 I: hm

1030 ND: protože to soudnictví (.) to jsou to vlastně ne- nebo tam- tam
1031 je- je vlastně 5 těch okruhů že, tam je školství soudnictví š- eh:
1032 kultura média a: eh: (.) sociální- sociální záležitosti jo, no ty
1033 média taky docela ale hlavně teda to školství a ta kultura že jo,
1034 protože

1035 I: hm

1036 ND: to- to je vlastně tohle je základ identity

1037 I: hm školství

1038 ND: zase jsme u identity jo, a to my potřebujeme tu identitu prostě
1039 posilovat rozvíjet a: a: a tu péči no,

1040 I: hm (.) teďka bych možná tu Chartu trošku eh: s- spojil s těmi
1041 censy a: bavili jsme se o tom že v posledním sčítání se zvrátil ten
1042 n- negativní trend

1043 ND: hm

1044 I: propadu počtu německý menšiny (.) tak jestli tady ten fakt vám
1045 nějak pomohl při tom vyjednávání eh: při tom vyjednávání přesunout
1046 němčinu do třetí části tý charty

1047 ND: to bylo dávno potom (.) to- to vyjednávání vlastně ty výsledky
1048 sčítání lidu dvat- dva tisíce dvacet dva ((=2022)) a to už jo, a to
1049 už je tady to po; jo,

1050 I: jo to už bylo dávno vyjednaný (.) dobře

1051 ND: to už bylo potom (.) po tom vyjednávání

1052 I: jo, já jsem si říkal že jestli jste začal už v roce dva tisíce
1053 devatenáct ((=2019)) tak jak jste to musel-

1054 ND: no: ale ty hlavní vyjednávání byly dvacet dvacet jedna ((=2020-
1055 2021)) jo,

1056 I: hm

1057 ND: kdy jsme vlastně: se bavili co tam zůstane a tak dále a:

1058 I: hm

1059 ND: to vlastně eh: to sčítání teprve probíhalo

1060 I: hm hm

1061 ND: nebo přípravy na to sčítání

1062 I: jo (.) ještě vlastně s panem Nekvapilem panem docentem Nekvapilem
1063 jsme narazili na takový článek od Alexandra Bröstla; nevím jestli ho
1064 znáte,

1065 ND: [to je ze Slovenska] a:no;

1066 I: [ze Slovenska] a: on vlastně argumentoval (.) tím že eh: v Česku
1067 podle toho kolik tady žijí zhruba eh: (.) příslušníků německé
1068 jazykové i národnostní menšiny tak v Česku by se vlastně ta němčina
1069 měla na základě těchto- jenom na základě těchto počtů vlastně
1070 přesunout do té- do té části tři a měl tam takovou tabulku kdy
1071 prostě srovnával třeba Česko s Polskem na ty počty nebo s jinými
1072 státy a: hm: chtěl jsem se vás zeptat (.) jestli jste i tady takovou
1073 tu početní argumentaci někdy využili (.) kdy byste řekli ((cituje))
1074 podívejte se kolik nás tady je;

1075 ND: taky: (.) taky určitě; tak my jsme tam samozřejmě argumentovali
1076 vším možným,

1077 I: hm

1078 ND: ale ta: jako hlavně- hlavně tam jsme argumentovali tím (.) tím
1079 velkým bezprávím který- který tady bylo a že bysme si zasloužili aby
1080 ten stát nás nějak podpořil

1081 I: hm

1082 ND: a potom tím historickým- těmi historickými konotacemi

1083 I: hm

1084 ND: že německá menšina tady osm set let vytvářela hodnoty, jo,

1085 I: hm

1086 ND: které jsou dneska zcela zásadní,

1087 I: hm

1088 ND: takže- a potom že- a: proto si zasloužíme ochranu jo, to bylo "

1089 I: hm

1090 ND: hlavní jako jo, ty:- ty počty nejsou úplně důležitý protože
1091 teďka byla nebo minulej nebo předminulej rok někde v těch velšských
1092 tam (.) v Anglii naho:ore že jo, eh: tam byla taky jeden jazyk eh:
1093 udělen mu třetí ochrana (.) a tam je devět řečníků devět;

1094 I: hm

1095 ND: jo:, čili to ani tak nezáleží na tom

1096 I: hm

1097 ND: jo, tam (.) to právě naopak ti: eh: úředníci kteří nám moc
1098 nepřáli tak ti říkali jo, ((cituje)) dyť vás je tady pět a půl; co
1099 byste chtěli, jo? my jsme říkali ((cituje)) nevadí; jako jsou jsou
1100 menšiny kde jich je devět řečníků a teď jsem jim tam předložil to
1101 bylo zrovna aktuální jo:, takže: takže eh: ten- ty- ty kvantitativní
1102 údaje eh: jsou leckdy na:- můžou být leckdy jako:- i na škodu.

1103 I: a vlastně Česko jako stát používá zejména ty kvantitativní údaje
1104 zatímco ty evropské směrnice eh: i ta Rámcová úmluva vlastně na těch

1105 ND: ano

1106 I: kvantitativních údajích skoro vůbec nestojí,

1107 ND: no nestojí; nestojí no, eh: mm: ano nestojí no,

1108 I: takže váš sen by asi taky částečně byl to změnit ty české zákony
1109 aby byly podobnější tady těm evropským jako

1110 ND: ano

1111 I: té evropské úmluvě té Rámcové úmluvě, té Evropské chartě,

1112 ND: ano no: určitě; hlavně aby fungovaly jo, to je důležitý je aby
1113 fungovaly aby ty menšiny nebyli bité na toh na těch jako eh: mm:
1114 vlastně předpisí- předpisech který fungují ale aby jim pomáhaly jo,

1115 I: hm

1116 ND: to často ty šředníci si vůbec neuvědomuj- já jsem kolikrát
1117 říkal; říkám ((cituje sám sebe)) chcete nám pomoci, nebo- nebo nám
1118 jako eh: s- to chcete spíš jako znepříjemnit jo,

1119 I: jasně no;

1120 ND: to: jako to je taky takový fenomén tady u nás, že- že prostě
1121 místo aby:- aby nám vyšli vstříc a podpořili nakonec i svoji
1122 historii jo,

1123 I: hm

1124 ND: tak spíš vás chtějí jako potopit že,

1125 I: třeba to zakládání nových menšinových škol na základě českých
1126 zákonů je vlastně dost obtížné protože

1127 ND: no to je- pro nás je to téměř nereálné

1128 I: je potřeba těch deset procent ab- k založení výboru [a pak
1129 teprve]

1130 ND: [jedna:k,]

1131 I: a [pak teprve]

1132 ND: [pak ještě no:,,]

1133 I: pak teprve počkat dalších deset let a čekat na to jestli bude
1134 deset procent a víc té konkrétní národnosti,

1135 ND: a:no a:no hrozný (.) to je skoro nemož[né]

1136 I: [takže] když se dostanu jako- oslím můstkem k tomu školství tak
1137 do teďka vlastně existují německé školy nebo německé třídy v Česku?

1138 ND: no tak státní nejsou žádné,

1139 I: státní nejsou

1140 ND: nejsou no; jsou jenom jako ná- eh: vlastně nějaké soukromá
1141 gymnázia

1142 I: hm

1143 ND: a tak dále čili

1144 I: hm

1145 ND: menšinové školství u nás v podstatě neexistuje

1146 I: hm

1147 ND: vůbec neexistuje

1148 I: hm

1149 ND: neexistuje prostě (.) dneska se nikde neučí podle menšinových
1150 jako: kurikul jo, kdyžtak podle: kurikul normálně cizího jazyka

1151 I: hm (.) no: no ale na rozdíl od toho ta charta vlastně nestojí na
1152 těch počtech ale prostě jenom na té existenci toho menšinového
1153 jazyka

1154 ND: ano

1155 I: a: eh: vy jste říkal teda že to školství je naprosto naprosto
1156 zásadní, jakým způsobem se teď po tom co ta Charta projde jestli
1157 projde; tak jakým způsobem se změnilo třeba to zakládání škol?

1158 ND: no tak to: uvidíme no a my se budeme až ta Charta projde, tak
1159 eh: (.) musíme řešit to (.) my musíme být potom aktivní že,

1160 I: hm

1161 ND: a musíme prostě ziniciovat eh: realizaci těch jednotlivých
1162 článků.

1163 I: hm

1164 ND: čili když ten článek třeba bude ((cituje)) stát budu pomáhat
1165 prostě tam a tam eh: založit menšinové eh: menšinové eh: školství,
1166 tak musí- my- my- my- my se sejdeme že jo, s těma- s těma (.) našema
1167 výborama který máme jakoby těch našich svazů v těch okresech a
1168 budeme s nima jednat o tom co by tam bylo potřeba udělat; to teprve
1169 musíme všechno eh: mm:

1170 I: hm

1171 ND: (.) zajistit taky

1172 I: a potom kdyby se zřizovaly ty školy tak to by se zřizovaly státní
1173 školy, na základě- na základě p- podpisu té Charty?

1174 ND: myslím si že (.) takhle myslím si že ve- v s- současných školách
1175 by se zřizovala třeba třída

1176 I: třída

1177 ND: jo:, takhle; (.) a což i už víme dneska že: eh: spoustu měst v
1178 pohraničí (.) by to přivítalo

1179 I: hm

1180 ND: (Cheb) tam potřebuje (aby) tam se mluvilo německy taky

1181 I: hm hm

1182 ND: nebo aby uměli německy (.) tak

1183 I: eh: a řekl byste že: vlastně i v rámci toho mm: vlastně té Charty
1184 a prosazování té politiky školství je i cílem p- podpořit němčinu
1185 aby němčinu jako cizího jazyka?

1186 ND: rozhodně ano, protože my vlastně: v současné době celých třicet
1187 let po revoluci vlastně můžeme dosáhnout pokud chceme nějakou výuku
1188 nebo: účastnit se nějaké výuky tak to může být jenom výuka němčiny
1189 jako cizího jazyka,

1190 I: hm

1191 ND: a pokud se ten jazyk druhý nebo ta povinnost výuky zruší jako o
1192 tom šiléné Ministerstvo školství a doktor Černý ((=Michal Černý, t.
1193 č. ředitel Odboru základního vzdělávání MŠMT)) ředitel eh: naprosto
1194 šiléný chce: tak eh: by to samozřejmě v první řadě poškodilo nás
1195 německou menšinu páč němčina je první cizí jazy- nebo první jazyk
1196 eh: z toho druhého který se volí

1197 I: hm

1198 ND: protože jinou- jinou- nic lepšího v podstatě nemáme teď

1199 I: dokážete si představit jako jak by to prakticky pomohlo prosadit
1200 tu Chartu k výuce němčiny jako prvního cizího jazyka protože mm: [já
1201 to vlast-]

1202 ND: [to asi ne] to asi ne

1203 I: neumožnilo by to nějak,

1204 ND: jako myslíte- jako myslíte místo angličtiny by byla němčina?

1205 I: místo- ne: aspoň bude ten výběr nějak reálnější (.) protože
1206 v současné situaci je to tak že ten výběr jako na papíře existuje
1207 ale: ti žáci jsou od toho jako

1208 ND: jo: to- to asi jako takhle ono ta angličtina jako ve společnosti
1209 ta angličtina prostě bude hrát prim jo,

1210 I: hm

1211 ND: to asi: to bysme museli mít- (.) ne: to by asi- to by možná
1212 nechtěl ani: rodič n- n- národnostní menšiny německé aby jeho dítě
1213 neumělo anglicky protože dneska anglicky musíte umět že jo, (.)

1214 dneska- dneska se to očekává jako automaticky bohužel angličtina je
1215 franca lingua

1216 I: no ale zas na druhou stranu když nějaký ten rodič německé menšiny

1217 ND: no,

1218 I: pošle své dítě do školy kde mu nenabídnou němčinu ani jako
1219 mateřský jazyk, ani jako první cizí jazyk, tak je možné že se
1220 s němčinou ve škole jako ve vzdělávání potká poprvé třeba až na
1221 střední škole;

1222 ND: no: to je možné no; to je pravda no (.) ale bohužel dneska
1223 samozřejmě eh: každý rodič potřebuje aby dítě bylo vzdělané ve
1224 školství a tam prostě ta angličtina kde jinde by ji nechal jo, čili
1225 angličtina je dneska jak říkám no:;

1226 I: i v pohraničí myslíte že by měla být ta angličtina asi jako první
1227 jazyk

1228 ND: tak já neříkám že by měla být ale vycházím z č- co si myslím že
1229 by chtěli rodiče no, a bohužel ta angličtina dneska eh: no:, (..) i
1230 já se do- musím domluvit anglicky někde ve světě jo, jo, čili ta
1231 angličtina by měla být jako asi asi bude no, první no;

1232 **18:50 (24.-27.) národnostní nebo jazykový klíč ke zřizování** 1233 **menšinových škol**

1234 I: hm hm hm (..) eh: no, (.) mám tady poslední otázku a: to: (.)
1235 jestli by to zřizování škol mělo být založené na základě spíš
1236 nějakého národnostního nebo na základě jazykového klíče (.) když si
1237 vezmete že třeba mnoho Němců co se národnostně hlásí k- eh: německé
1238 menšině tak vlastně už něme- němčinu jako mateřštinu nemají (.)
1239 prostě po generace se o to

1240 ND: ano

1241 I: přišlo

1242 ND: bohužel

1243 I: a: a to školství teda na čem by to mělo být založené jestli spíš
1244 na tom jak- jak k jaké národnosti nebo jakou identitu národnostní ti
1245 lidé mají nebo jak- jak s nimi mluví rodiče doma?

1246 ND: hm jo určitě jak- jakou mají tu identitu (.) a tu identitu eh:
1247 že jo prže ten rodič by ji měl deklarovat za to dítě jo,
1248 I: hm
1249 ND: takže určitě si myslím že by to mělo být podle té identity hm;
1250 I: hm (.) a nevadilo by to potom že by přišly do té školy a učily by
1251 se de facto cizí jazyk?
1252 ND: n- ne nevadilo
1253 I: nevadilo
1254 ND: musí se to z- zase obnovit že jo, to- to si myslím že je to
1255 dokonce nutné jo,
1256 I: hm
1257 ND: pokud chceme tu:
1258 I: dobře dobře (.) eh: no: to se vlastně dívám jestli jsem něco
1259 nezapomněl
1260 ND: kdybyste něco ještě potřeboval tak klidně napište zavolejte
1261 I: v tuto chvíli je to teda všechno já vám moc děkuji
1262 ND: já se teda moc omlouvám já už musím jít pře já mám patnáct
1263 třicet (=15:30) videohovor